

Átalvető

2016. június

Az Erdélyi Körök Országos Szövetségének és az Erdélyi Magyarok Tolna Megyei Egyesületének negyedéves lapja

A TARTALOMBÓL

Márton Áron szobrának avatása Csíkszeredában	3
Elemző: Csapó Endre, Ágoston András, Fritz Tamás írásai	4–10
Szász I. Tas naplójegyzetei	11–13
96 éves Trianon: Sarusi Mihály: Könyörgés	14
Sorin Mitu: Tisztelet a kivételnek, az írás elemzése (Szász I. Tas), és az Átalvető kommentárja	15–22
Kisebbségi sorban	23–30
Könyvbemutató	31–35
Tisztelgés: Szakolczay Lajos, Búzás Árpád ...	36–37
Serdült B. Éva: Időrosta	41
Teljes leszámolás a magyarokkal	46
Kodáros vára	52
Irodalom: Gulácsy Irén	57

Magyar Szent Korona
emlékmű – Szarvas

Dsida Jenő

Psalmus Hungaricus

Vagy félezernyi dalt megírtam
s e szót: magyar, még le nem írtam.
Csábított minden idegen bozót,
minden szerelmet bujtató liget.
Ó, mily hályog borult szememre,
hogy meg nem láttalak,
te elhagyott, te bús, kopár sziget,
magyar sziget a népek Óceánján!...

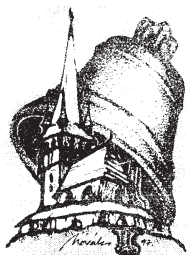
...Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtetek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

Az Erdélyi Körök Országos Szövetsége a 2016. május 7-i nagyatádi közgyűlésén hozott határozata alapján, az alábbi Állásfoglalást teszi közzé az európai migránsválság kapcsán

Állásfoglalás

Az Erdélyi Körök Országos Szövetsége, felhívást intéz minden magyar emberhez, hogy pártállástól függetlenül teljes erővel támogassa a magyar kormány migránsválsággal kapcsolatos határozott kiállítását. Kéri Magyarországi civil szervezeteit, hogy csatlakozzanak az Állásfoglaláshoz.

Erdélyi Körök Országos Szövetség, dr. Szekeres Sándor elnök

EKOSZ

2016. május 7-én került sor **Nagyatádon** az EKOSZ tisztújító közgyűlésére. A vendéglátó **Nagyatádi Erdélyi Kör** kitűnő feltételeket, meleg, baráti légkört biztosított a rendezvénynek. A két napos rendezvény kezdetén az EKOSZ küldöttsége felkereste az Ady Endre Gimnáziumot, melynek kertjében egy Marosvécsről származó kis tölgyfa csemetét ültetett, tisztelegve ezzel az Erdélyi Helikon írói előtt.

Dr. Orbán Csabának, a kör elnökének üdvözlő szavai után *Dr. Szekeres Sándor* szólt a küldöttekhez. Ismertette beszámolóját, majd a közhasznúsági jelentést követően került sor a tisztújításra. Az EKOSZ újráválasztott elnöke *Dr. Szekeres Sándor*, az újráválasztott alelnöke *Dr. Orbán Csaba* lett. A megújult felügyelő bizottság tagjai: *Dr. Farkas Szabolcs*, *Győri Győző László* és *Kocsis Csaba* lett. Az EKOSZ pénztárosa továbbra is *Havrila Jánosné* maradt.

Az EKOSZ következő időszakára vonatkozó tervei között szerepel – sok egyéb mellett – dél-erdélyi kapcsolatok kialakítása, a Papdi Római Katolikus Templom ügyének továbbvitele, az EKOSZ honlapjának fejlesztése, a felsősőfalvi Székely Mózes szobor melletti nagy székelykapu felállításának megvalósítása. Természetesen kiemelt he-

lyen szerepel lapunk további kiadása, melynek költségei erre az évre a Bethlen Gábor Alap nyertes pályázatának köszönhetően biztosítva vannak.

A közgyűlés déli szünetében megjelent *Szászfalvi László* KDNP-s, e térséget képviselő országgyűlési képviselő, aki szeretettel köszöntette a közgyűlés küldötteit, s aki korábban is sok segítséget nyújtott az EKOSZ-nak, illetve Nagyatád térségének.

A Nagyatádi Erdélyi Kör szervezésében, a közgyűlés után a Nagyatádi Református Templom udvarán a helyi fiatalok által énekelt magyar népdalokat hallgathattuk meg, illetve magyar néptáncokat tekinthettünk meg.

Az est fénypontja az *Ivaskovics József* vezette ungvári **Credo együttes** műsora volt, ahol Reményik Sándor, Kányádi

Sándor és a kárpátaljai magyar költők megzenésített verseit hallgathatta a meghatótságtól könnyeivel küszködő közönség. A magyarságról, az emberiségről, a keresztény hitről és a magyar

hazáról szóló csodaszép énekek utolsó számai között egy 4-5 év körüli szép kislány és egy kisfiú éneklésébe a közönség is bekapcsolódott. A megható és maradandó élményt adó est szervezésében oroszlánrészt vállalt *Dr. Tóth Csaba Attila*, szekszárdi orvos.

A két napos rendezvény második napján az EKOSZ-küldöttek a Római Katolikus Templomban misén-, illetve a Református Templomban istentiszteleten vettek részt. Ezt követően megtekintették a Nagyatádi Erdélyi Kör által megvalósított nagy székelykaput, illetve az országban elsőként felállított Wass Albert mellszobrot, Hajnal Zénó mártír, ferences szerzetes tiszteletére kialakított emlékhelyet. Ezen alkalommal kegyeletüket rótták le a Nagyatádi Római Katolikus templom udvarán felállított Trianoni emlékmű előtt, mely egy márványból elkészített Magyarország térkép, melyen hazánk feldarabolása is látható.

A Nagyatádi Erdélyi Kör ezzel a márványból készített térképpel a 2004. december 5-i gyalázatos népszavazásra is igyekezett emlékeztetni. Rendezvényük végén a küldöttek megkoszorúzták a Nagyatádi Evangélikus Templom előtti téren Bethlen Gábor fejedelem tiszteletére felállított kopjafát és Bocskai István fejedelem tiszteletére emelt emlékművet, melynek talapzatán a vitéz fejedelem végrendeletének megívlelendő, ismert sorai állnak.

A Nagyatádi Erdélyi Kör egy kis tarisznyát is ajándékozott mindenik egyesületnek útravalóul, benne értékes kis kiadványokkal és szép magyar dalokat tartalmazó CD-vel.

Az EKOSZ küldöttei köszönik a Nagyatádi Erdélyi Kör elnökének és tagjainak a melegszívű fogadtatást, mint ahogy köszönik a nagyatádi református egyház lelkészének, *Jakab László Tibornak* és *feleségének* a szíves vendégelátást, a sok ingyencsét.

Szekeres Sándor elnök

Szerkesztőbizottság:

Dr. Kövesdy Pál főszerkesztő, *B. Osvát Ágnes* (irodalom és gyermekoldal), *Szabó M. Attila* (Székelyudvarhely)

Kiadja az EKOSZ elnöksége

Alapító főszerkesztő: **Orbán László**

Levelezési cím: *Dr. Kövesdy Pál* – 7100 Szekszárd, Otthon u. 2. Tél./fax: (36) 74/417-705
E-mail: ekosz@tolna.net

A kiadásért felel a lap főszerkesztője • ISSN 1416-4698

Nyomdai előkészítés: Galamb Marietta • Nyomdai munkák: Böcz Nyomda, Szekszárd

Komlói Erdélyi Kör

– 2016. február 13-án *Paján Csaba* al-elnökünk részt vett a Kitörés Emléktúrán. A Budai Vár és Szomor közötti 60 km. távot 10 és fél óra alatt, éjszaka, nehéz körülmények között, hősieen teljesítette, ez által is tisztelegve a hősi magyar katonák emléke előtt. Gratulálunk neki.

– 2016. április 11-én a Költészet napja alkalmával irodalmi estet tartottunk a Közösségek Háza Kányádi termében. Vendég-előadónk volt a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület komlói tagsoportja. Az összeállítással Tóth Árpád aradi születésű lírikusunk születésének 130. évfordulójára emlékeztünk.

– 2016. április 18-án ugyanott vendégünk volt *Dr. Tóth Károly* pécsi nyugdíjas egyetemi tanár. Filmvetítéssel egybekötött előadást tartott Márton Áron erdélyi püspök életéről, gondolatairól.

Lovász Antal elnök

Salgótarjáni Erdélyi Kör

2016. február 17-i rendezvényünket a POFOSZ Nógrád megyei Szervezetével közösen szerveztük. Ezen **Wittner Mária** 1956-os forradalmár, volt országgyűlési képviselő emlékezett a kommunista diktatúra áldozataira. Érdекfeszítő emlékezését vetítéssel színesítette. Az együttlétet felhasználtuk adománygyűjtésre, a kárpátaljai rászorultak megsegítésére.

Március 18-i összejövetelünkön **prof. dr. Füst Antal** nyug. bányamérnök tartott személyes jellegű visszaemlékezést 1956-ról, vetített képekkel, Amikor szabad volt magyarnak lenni címen.

Április 23-án tartottuk a 2015. évet lezáró **közyűlésünket**. A közgyűlésen elhangzott Valiskó Ferenc elnök éves beszámolója, Szabó Ildikó pénztáros beszámolója a 2015. évi költségvetés teljesítéséről. Ismertetésre került a Felügyelő Bizottság jelentése, a 2016. évi költségvetés-tervezet, valamint a 2016.

évi program. Murányi Sándor, aki más szervek adományaival együtt a Salgótarjáni Erdély-Kör adományát is továbbította Kárpátaljára, beszámolót tartott az ottani tragikus helyzetről.

Valiskó Ferenc SEK elnök

Orbán Viktor miniszterelnök is köszöntötte a kilencvenéves Kallós Zoltánt, a néprajzkutató tiszteletére szervezett, április 23-i ünnepi gálán a kolozsvári magyar operában

A miniszterelnök hangsúlyozta: Kallós Zoltánban „még mindig több tetterő lakozik, mint közölünk számokban“, és a néprajzkutató „naponta állít élénk mércét és példát“.

A miniszterelnök felidézte, régen nagy elismerés övezte az öreg honvédek, akik Bem seregében a magyar szabadság zászlaja alatt küzdöttek az igaz ügyért.

(hirado.hu)

Áder János köztársasági elnök jelenlétében avatták fel Csíkszereda főterén Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök szobrát

Ünnepi beszédében Áder János kijelentette, Márton Áronnak a szobor által megörökített útra bocsátó gesztusa üzen minden magyarnak. Azt üzeni: „Menj, teremj sokszoros gyümölcsöt! Légy bátor félelem nélkül élni! Ne add a szíved gyűlöletre! Őrizd a magad méltóságát és tiszteld a másét! Légy hú a hazához és a neked rendelt hivatáshoz!”

Az államfő a székely püspök helytállását felidézve kijelentette: „A tiszta lelkiületű embert onnan lehet nagy bizonyossággal felismerni, hogy minden elnyomó hatalom ellenséget lát benne.(...) Mert a tiszta ember hitét nem lehet megtörni. Erkölcse nem eladó. Mert jósága, állhatatossága bátorsággal tölt el másokat is.”

Csapó Endre

Jöhetnek az amerikaiak

Egy rövid hír, amit jó lesz komolyan venni: Jöhetnek az amerikaiak cím alatt az alábbi tudósítást tette közzé a *Magyar Nemzet Online* 2016. február 6-án:

„Konkrét megkeresés esetén Magyarország nyitott az amerikai hadieszközök és katonák fogadására – mondta lapunk kérdésére **Lázár János** Miniszterelnökséget vezető miniszter. Sajtóértesülések szerint ez akár egy teljes páncélosdandárt is jelenthet...

További hír, hogy a Pentagon szerint jelentős erőket nem állomásoztatnak állandó jelleggel az érintett országokban, így ez nem sértené az 1997-ben aláírt NATO–orosz alapokmányt. Az orosz külügyminisztérium egyik vezetője szerint Oroszország „válaszlépéseket” fog tenni az Egyesült Államok fokozott európai fegyverkezése miatt.

A külföldi hírek között olvassuk ugyanakkor Európában fegyverkezik Amerika cím alatt: Az orosz fenyegetés miatt a Pentagon négyeszeresére növelné európai egységeire és a kiképzésre szánt költségvetést. **Ashton Carter** védelmi miniszter elmondta: azért van szükség a költségvetés jelentős emelésére, mert Washington szeretné felgyorsítani erőfeszítéseit Oroszország elrettentésére. Bejelentette: javasolja majd, hogy az Iszlám Állam terroriszervezet elleni küzdelemre az eddiginél 50 százalékkal többet, 7,5 milliárd dollárt költsenek.

* * *

Úgy tűnik, Amerikának van pénze háborús játékaiknak kiterjesztésére. A közel-keleti háború észak felé terjesztéséről van szó. Egy nagyhatalom úgy tud jelen lenni állandó jelleggel katonailag, hogy háborús helyzetet teremtsen, amit kezelnie kell. A Közel-Kelet ilyen alapon forrong már közel száz éve, anélkül hogy valamiféle döntésre kerülne sor. Permanens háború permanens bevételt jelent a hadiiparnak, azonkívül alkalmas az olajnak, mint energiaforrásnak folyamatos ellenőrzésére. Amerika ma kétségen kívül a világ vezető katonai hatalma, és ha az is akar maradni, állandó foglalkoztatással és fejlesztéssel élen kell maradnia... Ehhez kell a fegyveres erő alkalmazására. Háborús konfliktust kell létrehozni, ami a vetélkedő gazdaságokat legyengíti, tönkreteszi.

Nem új feladat ez Amerika részére, amihez akkor kapott nagy étvágyat, amikor az első világháború befejezésével annak egyetlen nyerteseként találta magát. Ipara fellendült, pénze világváluta lett, a világ első hitelezője lett. A szétrombolt Európából kiszívta a tudást és a vállalkozást. Ekkor bontakozott ki a világhódító szándékok részére az alkalom. Annak során az alig újra talpraállt Németország még alaposabb letaposásával, Európa még alaposabb rombadöntésével, a szovjet állam szövetségi alkalmazásával gyarmatosította Európát, felszámolta az európai államok gyarmatvilágát.

Európa kettéosztott állapotban élt 45 éven át az US–USSR együttes katonai megszállása idején. Az így kialakított világhatalmi tömb, amit az észak-amerikai kontinens, a teljes földrajzi Európa és Ázsia északi fele alkotott, alapját képezte egy olyan világhatalmi bázisnak, amely, ha politikailag is egységesül, évezredre biztosítva láthatja hatalmát a világ fölött.

A Nyugatról megkövetelt liberalista előkészületek a Szovjetunióban is megindultak a '80-as években, csakúgy mint Magyarországon. Az állami (szocialista) vagyont ott is hamar szét-szedték, annak során, hogy az állami vállalkozások is igyekez-

tek önállóan gazdálkodni, hogy kivédjék a központi utasítások hibáit. Növekedett a gazdasági és egyéb kapcsolat Nyugattal. Moszkva a nincstelenségbe hulló sokak, és a dúskáló jólélők városa lett, amiben elhalt a kommunizmus amúgy is csak inkább hirdetett puritán eszmeisége. Nemzetiségi villongások jöttek elő egyre-másra...

Néhány kényszerű átalakítási kísérlet után a Szovjetunió 1991-ben felbomlott. Gazdasági élete a káosz felé haladt.

Új helyzet elé került a világhatalmi partner, át kellett szerelni a kétpólusú világhatalmat egypólusúvá. Ott állt Európa keleti fele felügyelet nélkül, és egy sor függetlenné vált állam. A nyugati gazdasági benyomulás azonnal megindult az egész térségre. Politikailag a liberalizmust felvállaló, főleg exkommunista megvagyonosodott réteg politikai hatalmát támogatta Amerika. Azonkívül az amerikai és nyugat-európai tőkések felvásárolták a hasznos termelő vállalatokat, azok hasznát kivitték, nem forgatták vissza az országok fejlesztésére.

Sietve kiterjesztették a NATO hálózatát a keleti államok bevonásával, amibe még Törökországot is fölvetették. Ezt követve befogadták a keleti országokat az Európai Unióba, melynek irányítása teljesen az amerikai neoliberális politika befolyása alatt van.

2000 márciusában Putyint megválasztották a Független Államok Közössége (FÁK) elnökévé, négy évre rá újra elnök lett, határozott egyénisége eredményeként a kissé megnyirbált birodalom erőskezdő, de népszerű vezetője lett. Ismét bebizonyosodott, hogy rátermett vezető tudja csak rendbetenni a bomló államot. Néhány év alatt a szétesett birodalmat rendbeszedte, a gazdasági életet rendszabályozta, nemzeti érdekű alapra helyezte, újra nagyhatalommá tette Oroszország és a mellette maradó országok kiterjedt államát. A külföldi beavatkozás lehetőségeit megszüntette.

„E növekvő népszerűség egyik oka, hogy Európa, ha lassan is, de megérti, a mai Oroszországnak semmi köze a kommunista Szovjetunióhoz. Az oroszok ugyanolyan áldozatainak voltak a gyilkos kommunista eszme megszállottjainak, mint Kelet-Közép-Európa többi népe. Oroszország ma egy jó értelemben vett nacionalista, prezidenciális jellegű, alkotmányos berendezkedésű ország, amely a jövőjét a hagyományos értékekre alapozva kívánja felépíteni” – fogalmaz **Tóth Gy. László**.

Stier Gábor így jellemzi: „Országát távol tartotta a nyugati liberalizmus dekadens, beteges túlzásaitól, ugyanakkor egyetlen szélsőséges politikai irányzatot sem preferál. Az erős központi állam segítségével sikerült látványos gazdasági fejlődést elérnie, ami az életszínvonal emelkedése mellett lehetővé tette, hogy Oroszország visszaszerezze korábban megtépzott nagyhatalmi rangját. Minden lépésekor az orosz birodalmi érdekek érvényesítését tartja szem előtt. Ha kell, erőt mutat, de a racionális kompromisszumok elfogadására is képes. Végső céljainak elérése érdekében ügyesen takatízik, fölöslegesen soha nem beszél, emiatt szavainak súlya van... Az új világrend kialakításáért folytatott harcban Oroszországnak meghatározó szerepe van és lesz. Putyin életművének sikeressége a világ újrafelosztásáért folytatott harcban dől majd el” – fejti ki a politológus.

Amerikában ezt nem szeretik. Érthető, Putyin valamit nagyon elrontott részükre. A fentebb említett, három kontinensre terjedő világhatalmi alapra alkalmas terület feletti amerikai vezérlés kissingeri nagy álma összedőlt. Túlbecsülték a terrorra alapozott egypárti diktatúra állóképességét, szinte gyerekes naivitással. A nagy eszmékért lelkesedő nagy tömegek ideje lejárt, értelmetlensége nyilvánvaló lett.

Az Egyesült Államok Európa feletti uralmához kellett a szov-

jet állam partneri szerepe. A világ feletti birodalom elképzeléséhez kellett a szovjet állam részvétele. Elszállt az álom.

Az Európa feletti amerikai ellenőrzés még megvan. Európa azonban erősödik. Európa talpraállásának nagyipari műhelye Németország. Németország, amit már kétszer elpusztítottak, szorgalmas népével emelkedett be immár harmadik alkalommal a nagyhatalmak klubjába. Most éppen népvándorlói áradattal történik harmadik agyagbadöngölési kísérlete.

A geopolitika olyan tényező, amihez alkalmazkodni kell, illetve nem lehet ellenében végleges gátat emelni. A geopolitika eurázsiai törvénye mindinkább erősödik az általános technikai fejlődéssel. Ez a törvény: Európa, és annak tengelyében Németország fejlődési kapacitása akkor tud csak érvényesülni, ha hozzájut az orosz hatalom által birtokolt területek ásványi kincseihez. Keletről nézve: ha az orosz hatalom meg akar maradni, ásványkincseinek feltárásához Európa gazdasági partnerségére van szüksége. A nyugati pénzhatalom két háború által tette lehetetlenné ezt a természetes partnerséget, most is arra törekszik. Nincs messze az idő, amikor Európa megkérdezi a hosszú ideje odafeledkezett vendégét: mikor tetszik már hazatérni?

Mit tehet Amerika hódításának megőrzése érdekében? Megszilárdítja európai megtelepedésének feltételeit fokozott katonai jelenléttel és Európa gazdasági fejlődésének visszatartásával. Mindkettő folyamatban van.

Európa az Egyesült Államoknak formálisan szövetsége. Utóbbi arra hivatkozik, hogy Európában 70 éve béke van az amerikai fegyveres ernyő védelme alatt. Ez vitatható, mert a háború után viszamaradó katonai megszállás még nem béke.

A NATO katonai szövetség, amelynek alkalmazására mindaddig nem került sor, még jelzésképpen sem. Jól emlékszünk, a NATO a „szovjet fenyegetettség” okán jött létre. A mindvégig mozdulatlan NATO Magyarország (és a többiek) fenyegetettségét éppúgy tartósította, mint a Helsinki Paktum. Hazánkat, Európát, a világot fenyegető szovjet hatalom és ideológiája, a kommunizmus vígan élte háborítatlan életét, most azonban, amikor a bolsevizmus romjain az orosz nép túlnyomó részének megelégedésére méltó politikai rendszer jött létre, előlép a NATO, és fegyverbe szólít minden (kényszerű) szövetségest a katonai felügyelet alatt álló Európában azzal az indoklással, hogy Oroszország fenyeget.

* * *

George Friedman (az amerikai világhódító stratégia egyik neves fogalmazója) nemrég a *Deutsche Wirtschafts Nachrichten* német napilapnak adott interjút, mely során kifejtette, hogy Washington közléről figyelemmel kíséri az Oroszország és Németország közti kapcsolatokat, és mindent el fog követni annak érdekében, hogy megakadályozza Berlin és Moszkva szövetségre lépését. A német napilapnak adott interjú során Friedman elismerte, hogy az amerikai külpolitika amiatt próbálja megakadályozni egy Berlin–Moszkva tengely kialakulását, mert ez Oroszországot és Németországot egyaránt megerősíti, miközben az Egyesült Államok ennek köszönhetően elveszítené befolyását Európa felett.

Washington az európai érdekszféra elvesztését saját nemzetbiztonságára leselkedő kockázatként kezeli, többek között ennek köszönhető, hogy a Washington-barát európai sajtóorgánumok magasabb fokozatra kapcsolták az oroszellenes propagandát, a Szovjetunióval kapcsolatos emlékek előtérbe hozását, és annak hangsúlyozását, hogy Oroszország katonai fenyegetést jelent Európára nézve. A hegemonia politikai és gazdasági

támaszainak megbomlásával Washington kizárólag az Európában jelen lévő amerikai haderőre alapozhat, ha meg akarja őrizni fennhatóságát az európai országok felett. A nagyobb létszámú amerikai katonai erő európai összpontosításához pedig az orosz fenyegetés hangsúlyozása – a külső ellenségkép – szükséges.

* * *

Oroszország nyugati szomszédai különbözőképpen viszonyulnak az amerikai fegyveres erők országuk területére telepítéséhez.

Varsó tavaly decemberben – a Mirage- és Gripen-ajánlattal szemben – amerikai F-16-os vadászgépek vásárlása mellett döntött, ami komoly amerikai beruházásokat vonhat maga után a hadiiparban, jelentős számú munkahelyet teremtve az uniós tagjelöltek közül a legmagasabb munkanélküliséget produkáló Lengyelországban.

Ennek nyomán „vérszemet” kapott két olyan kelet-európai állam, amelyek tavaly novemberben jutottak be a NATO előszobájába. Románia és Bulgária egymást igyekezett túllícitálni abban az igyekezetben, hogy bebizonyítsa: nincs alkalmasabb színhely az áttelepítendő amerikai bázisok számára.

(MTI, 2016. február 3.)

Amerikai katonai fenyegetés Kelet-Európában

„A NATO hajt végre agressziót Oroszország ellen, mert továbbterjeszkedik keleti irányba, és már több országban közvetlen az orosz határ mentén jelen van az amerikai csapásmérő erő. Ez a veszély nem Oroszország képzelgése, hanem ténylegesen létezik. Mindez nem arról szól, hogy szeretjük-e Oroszországot vagy nem, hanem ezek tények; nem az orosz csapatok állomásoznak az amerikai határ mentén, hanem amerikai katonák vannak az orosz határon.”

Janusz Korwin-Mikke, az Európai Parlament egyik lengyel képviselője jelentette ki ezt, hogy miközben orosz veszélyről beszélnek a politikusok, a térségben egyedül Washington folytat expanzív politikát. Az Egyesült Államok arra használja a NATO szervezetét, hogy a világon mindenhol megvesse az amerikai katonai jelenlét alapjait. Kelet-Európában szintén az Egyesült Államok folytat katonai terjeszkedést, hiszen a NATO fő ellenségképére, Oroszországra hivatkozva mindenhol megjelennek az amerikai katonák, miközben a NATO más tagállamai nem vonulnak be az Egyesült Államokba. Washington fegyveresei országról országra haladva közelítenek az orosz határhoz, emiatt hibás megállapítás, ha valaki Oroszországot tartja katonai fenyegetésnek. A képviselő éles kritikával illette a lengyel kormányt, amiért az lehetővé teszi a NATO jelenlétét Lengyelország területén, és ezzel hozzájárul az amerikaiak terjeszkedéséhez.

* * *

Visszatérve a magyar miniszter írásunk elején említett nyilatkozatára, mely szerint „Jöhetnek az amerikaiak”, és „Magyarország nyitott az amerikai hadieszközök és katonák fogadására” – ez az, amit úgy neveznek: politikailag korrekt. Mit tehet egy kis ország Európa közepén, amikor a háborús letaroltatás utáni 45 éves ellenséges megszállás pártidiktatúrájából szabadulva végre élhet viszonylagos állami függetlenségével? Tudomásul veszi, hogy az erőszakos nagyhatalom nyomulásától szembeszállni nem lehet, jó pofát kell vágni hozzá a túlélés reményében.

Magyar Élet

(Rövidített és szerkesztett szöveg.)

Ágoston András

Polkorrekt kisebbségek

Tanulságos volt Kövér László zárszavát hallgatni a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) budapesti összejövetelén. A langymeleg polkorrekt hangvételű barátságos találkozó legvégén csatant az ostor. Amit minden jelenlevőnek hallania kellett. Ha a KMKF elnökének beszéde alatt valaki megfigyelte a szomszédos országokban működő magyar képviselők arcát, jól láthatta a különbséget a kétpólusúvá vált kisebbségi magyar politikai elit helyi többségi hatalomhoz simuló többsége és a nemzetben gondolkodó néhányak reagálása között.

Pedig az Országgyűlés most is szókimondó elnöke nem tett mást, csak az elmúlt negyed század tapasztalatait szembebesítette a bajokkal, amelyekkel autonómiaügyben, nemkülönben a kettős állampolgárok állampolgári esküjükből vállalt kötelességeit tekintve, ma szembe kell néznünk.

Látnunk kell, hogy az elmúlt negyed század utolsó ötödében az anyaország igencsak kitett magáért. Mind a kettős állampolgárság, mind az autonómia támogatását tekintve, a külhoniak – kényelmes árnyékból szemlélődve – csak elkötelezett biztatással találkozhattak. Miközben a magyar kormány – sokszor a balliberális nemzetközi és hazai közeg eltökélt ellenállása közepette – a nemzet egészének megmaradásáért tesz számottevő, sikeres erőfeszítéseket, a nemzeti erő, különösen autonómiaügyben, általában szélmalmharcra kényszerülnek.

Erről ugyan így kendőzetlenül kimondva, nemigen esett szó a KMKF értekeztetén, de tény, hogy akik a nemzeti integráció folyamatait kívánják egyengetni, nem egyszer a kisebbségi összefogás hiányával kénytelenek szembenézni. Miközben a kisantanti mentalitás egyre sokasodó jelei immár súlyos, megszorításokkal járó folyamatokká sűrűsödnek, a nemzeti elkötelezettségű politikusok otthon a tiszteleltre méltó kivételek ellenére, sokszor nem találkoznak eltökélt, helyi összefogásra kész támogatással. Szemmel látható, hogy a külföldi politika ígézetében a magyarországi balliberális ellenzék, valamint a kisebbségi közösségek politikai elitjének potyaleső csoportjai a magyar kormányzatot a legérzékenyebb pontokon, a biztonság és a nemzeti integráció érdekében kifejtett erőfeszítések terén szeretnék megszorítani.

Még szerencse, hogy a magyar kormány, személyi kvalitásainak és kivételesen jó gazdasági eredményeinek köszönhetően, elbírná a nyomást. Mindazonáltal, itt az ideje, hogy a nemzet egészének sikeréhez a kisebbségi közösségek is hozzátegyék az erőfeszítést, ami nélkül nem teljesezhet ki a nemzeti integráció folyamata.

A nemzetrészek újszerű együttműködésének és közös cselekvésének a mikéntje, ide értve a kettős állampolgárok politikai folyamatokba történő hatékony bevonását is, a KMKF összejövetelén még nem kristályosodott ki, de a folyamat elkerülhetetlenségét a részvevők akkor is átérezhették, ha éppen másról, akár az autonómiaért folytatott konkrét (sikertelen) küzdelemlről, akár a rossz választási

szereplés elengedhetetlen, mélyebb elemzéséről esett szó. Nem véletlen, hogy az Országgyűlés elnöke a KMKF ülésén, már előljáróban figyelmeztetett: „a magyar külpolitikának és a legitim külhoni magyar politikai szervezeteknek minden korábbinál nagyobb politikai erőfeszítést kell tenniük, hogy a nagyvilágban és a szomszédságban egyaránt világosan és egyértelműen kinyilvánítsák, elmagyarázzák és megerősítsék a magyar nemzetpolitika álláspontjait és törekvéseit”.

2016. április

Nemzeti ügy

A migránskérdés s a magyar kormány ezzel összefüggő tevékenysége elsőrendű nemzeti ügy. Ha eddig voltak is olyanok, akik bizonytalankodtak, a kvótareferendumról szóló parlamenti döntés, s az azt követő véleménynyilvánítás három dologra mindenképpen rávilágított.

A legfontosabb az, hogy a Magyarországon a balliberális ellenzék küzdhet tovább a külföldi politikai tanácsadók érdekeiért, de nem mondhatja, hogy a magyar nemzeti érdeket tartja szem előtt.

Továbbá, ami eddig csak fű alatt zajlott, most nyilvánossá vált. A szerbiai választási kampány szépen példázza, hogy a magyarországi balliberális erők tevőlegesen támogatják a vajdasági magyarok közötti ideológiai nézetkülönbségek kiéleződését. A Magyar Mozgalom (MM) szándékuk szerint eszköz lehet arra, hogy a vajdasági magyarok között is megerősödjön az a kemény mag, amelyre támaszkodni lehet az Orbán-kormány megdöntésére, leváltására irányuló küzdelemben.

Harmadszor, a Kárpát-medencében élő magyaroknak látniuk kell, hogy az EU legbefolyásosabb döntéshozói a magyarországi balliberális ellenzék részvételével meg kívánják változtatni az ország és a nemzet társadalmi szerkezetét. A migránsok kötelező befogadásának intézményesítésével hasonló torzult társadalmi szerkezetet igyekeznek létrehozni, mint amilyent az uniós magállamokban már megfigyelhettünk.

A célt illetően nagyon különböznek a vélemények, de a Soros-érdekeltségek nyílt bekapcsolódását követően egyre inkább úgy tűnik, hogy a nyugati hemiszféra államai között háromlépcsős, vertikális befolyási övezetek létrehozatala folyik. Ebben a szerkezetben egyes nemzetállamok, közöttük elsősorban Magyarország, egyre inkább kettős függésbe kerülhetnek. Az Unióban, s rajta keresztül, vagy vele együtt az Egyesült Államokhoz fűződő viszonyrendszerben is.

Gondolhatja bárki is, hogy a kötelező betelepítés útján ide osztott migránsok, miközben a gazdag nyugati államokba szeretnének bejutni, belenyugodnának helyzetükbe? S bármely más EU-tagállamban nem igyekeznének olyan körülményeket teremteni, amelyek segíthetik e törekvésük megvalósulását? Csakúgy, mint a többi, Magyarországhoz hasonló államnak, nekünk is eminens nemzeti érdekünk, hogy a kényszerrel betelepített migránsok kisebb-nagyobb csoportjaival az integráció esélye nélkül, illetve annak következtében kialakuló tartós konfliktus ne ronszolhassa a társadalom szerkezetét. Mert a történelemben megmaradni csak nemzetállamként van esélyünk. Tudjuk, minden nagy baj közepette, ott van az kibontakozás új esélye is. További jó vezetéssel,

személyes áldozatvállalással a kényszerbetelepítések elleni politikai küzdelmek hevében felgyorsulhat a Kárpát-medencében élő magyarok határmódosítás nélküli, minél teljesebb politikai integrációja.

A területi autonómia nem EU-konform?

A cím lehetne a szabatos meghatározása az Európai Unió luxemburgi bíróságához benyújtott keresetről hozott döntésének.

Emlékeztet, hogy Izsák Balázs a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke és partnerei 2013-ban azt kezdeményezték, hogy az EU kohéziós politikájában kezelje kiemelt figyelemmel azokat a régiókat, amelyeket nemzeti, etnikai, kulturális, vallási, nyelvi sajátosságok különböztetnek meg az őket körülvevő régióktól. A kezdeményezés elfogadása a székelyföldi autonómiatörekvéseket erősítette volna.

Az Európai Bizottság (EB) 2013 júliusában azonban úgy ítélte meg, hogy a javasolt szabályozás nyilvánvalóan nem tartozik az EU hatáskörébe, ezért nem jegyezte be a kezdeményezést.

A keddi luxemburgi ítélet abban a perben született, amelyben két kezdeményező, Izsák Balázs és Dabis Attila támadta meg az Európai Bizottság elutasító határozatát. A perbe Románia, Szlovákia és Görögország az EB oldalán, Magyarország pedig a kezdeményezők oldalán avatkozott be. A törvényszék a hét elején (május 11.- a szerk.) az EB határozatát erősítette meg.

Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke szerint érdemes lesz fellebbezni az Európai Unió luxemburgi törvényszékén kimondott – az SZNT számára kedvezőtlen – ítélet ellen.

Tekintettel arra, hogy az SZNT legitim megfogalmazója a székelység területi autonómiára vonatkozó követelésének, a luxemburgi bíróság döntését érdemes szélesebb kontextusban is megvizsgálni.

Egyre kevésbé hat hipotézisnek az immár széles körben meghonosodott vélekedés, miszerint az Unió a gyakorlatban is megkülönböztetést tesz a magállamok és a „betáncoltak” között. Ha az alapelvek között nincs különbség, már pedig nincs, akkor mivel magyarázható, hogy a luxemburgi bíróság a meglevő területi autonómiákat méltányolja, a volt keleti blokkban jelentkező, legitim a területi autonómiára vonatkozó igények esetében viszont a „benemavatkozás” elvét követi? Jó, az illetékesség hiányának megállapítása viszonylag új EU-dokumentumok alapján történt meg, csak hogy ez sincs rendben. Ha a területi autonómia iránti magyar igényt vizsgáljuk, a történeti előzmények ismeretében, nagyon is ide illik a megállapítás, hogy trianoni döntés újabb megerősítéséről lehet szó. Igen, a kétszesszerű Európa, úgy látszik, az igazságszolgáltatás berkeiben is gyakorlattá válik.

Mit tehetünk, mi magyarok, nemzeti érdekeink érvényesítéséért?

Egyet nem szabad: feladni az autonómiáért folytatott legitim küzdelmet. A jövőben is támogatnunk kell Izsák Balázs immár heroikus erőfeszítéseit, melyek célja a székely autonómia megvalósítása. Annál is inkább, mivel az autonómiára vonatkozólag a román államnak az első világháború befeje-

zése óta érvényes történelmi vállalása van. Ugyanakkor, a Nemzeti Együttműködés Rendszerének (NER) keretében újra elő kell venni a kisebbségi autonómia problémáját. Lévén, hogy a magyar (perszonális) autonómia Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) által szorgalmazott ismerve korábban már a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának (KMKF) munkabizottságait is bejárták, most arra lenne szükség, hogy a NER keretében egy hadrafogható, konkrét autonómiamodelt dolgozzunk ki.

Figyelemmel arra, hogy a hatalmi struktúrában helyekkel rendelkező magyar pártok ebben a témában nemigen tüsténkednek, kézenfekvő, hogy a kérdésben ahhoz érdemes hozzányúlni, ami ebben a pillanatban is adott. Ilyen lehet a hárompárti Magyar Koalíció 2008-ban megalkotott választási programja, benne a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) magyar autonómiára vonatkozó, területi elhatárolást nem igénylő modelljével. Ebben az ügyben a kezdeményezés lehet, hogy nem kimondottan kényelmes feladata a vajdasági magyarok legbefolyásosabb pártját, a Vajdasági Magyar Szövetséget (VMSZ) illeti meg. A javaslatot Szili Katalin, a kormányfő tanácsadója bizonyára támogatná.

A politikai akciót nem pótolhatják sem a leíró elemzések, sem az egyszeri, legfeljebb a választási kampány idejére érvényes pártelnöki megnyilatkozások. Mint amilyen az Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) elnökének minapi – különben frappáns, helytálló – bukaresti megnyilvánulása volt. Kelemen Hunor szerint Románia „lassan modellértékűvé válik” abban, hogy miként nem alkalmazza az általa ratifikált európai egyezményekbe foglalt kisebbségi és nyelvi jogokat.

2016. május 14.

Jelen számunkat a „Mentsük, amíg van mit mentenünk” jegyében tesszük közzé. ATYHA (románul Atia) falu Erdélyben, Udvarhelyszéken. A Sóvidék legmagasabban fekvő ősi települése. A tipikus „nyeregben ülő” falu Székelyudvarhelytől 36 km-re, Korondtól 10 km-re északnyugatra, az Atyhai-nyereg (675 m) északi részén, a Korond- és Küsmöd-patakok vízválasztóján fekszik. A gyömörű fekvésű, nagy múltú falu az utóbbi évtizedekben az elnéptelenedés útjára lépett. Lakói a jobb megélhetés reményében Erdély nagyobb városaiba költöztek.

Fricz Tamás

Merkel zsákutcája, az Unió válsága

Európa válságban van, s választania kell, merre induljon tovább. Az egyik alternatíva a világot és az Egyesült Államokat is irányító globális gazdasági és pénzügyi háttérhatalmak érdekeit szolgálja; ezt az alternatívát az atlantista Angela Merkel német kancellár a magáévá tette és a mai napig megdöbbenő szívóssággal képviseli.

Ennek lényege az az elgondolás, hogy a nemzetállamok kora lejárt, a világ válságait csak globális, koncentrált irányítással, világkormányzással lehet kezelni, s ennek részeként létre kell hozni az Európai Egyesült Államokat, egy új Európát, amely ázsiai és afrikai népekkel etnikailag keveredik, s ezáltal identitásában, vallásában, kultúrájában legyen-gül és irányíthatóvá válik. Éppen ebből kiindulva az a ki nem mondott cél, hogy az Ázsiából és Afrikából Európa felé irányuló bevándorlás ne álljon le, folytatódjon, s legfeljebb látszat-intézkedések történjenek a migrációs áradat lassítására, szabályozottá tételére, de semmiképpen sem a megállítására és a határok lezárására.

Mindennek ékes bizonyítéka a valójában Angela Merkel által vezetett Európai Unió látványos bénultsága és tehetetlensége a migráns-áradat kezelésében, amely azonban csak a látszat: mögötte valójában az a nagyon is tudatos szándék húzódik meg, hogy, amíg csak lehet, Európa migránsokkal való elárasztása tovább folytatódjék. A leglátványosabb és legszánalmasabb pótcelekvés ezek közül is az Angela Merkel által erőltetett, Törökországgal való alkudozás. Ennek láttuk fényes tanújelét a legutolsó két Európai Tanács-i csúcstalálkozókon. Az, aki Törökország és Erdogan kezébe teszi Európa sorsát, Törökország jóakaratóját teszi függővé a migráns-áradat leállítását, felelőtlenül és cinikusan jár el, hiszen Törökországnak nem az az érdeke, hogy megvédje Európát a migránsoktól, hanem az, hogy Törökország az Európai Unió tagjává váljon. (Van egy régi magyar mondás még azokból az időkből, amikor Magyarország egy része török uralom alatt szenvedett. Ez így szól: törököt fogtam, de a török nem ereszt.)

Aki meg akarja védeni Európát a népvándorlástól és az ezzel járó iszlamizációtól, az magától értetődő módon nem Törökországgal akar elsősorban kiegyezni, hanem Görögországgal. Aki meg akarja védeni az Európai Uniót és Európát, az nem Törökországgal, egy EU-n kívüli, iszlám országgal tárgyal elsősorban, hanem Görögországgal, s velük együtt igyekszik megvédeni a schengeni határokat. Angela Merkel Törökországra tesz – s ezzel mindent elmond a saját, illetve a mögötte álló globális érdekcsoportok valódi szándékáról.

Angela Merkel immáron megdöbbenő és makacs ragaszkodása atlantista és globalista pozíciójához, illetve a Willkommenskultur-hoz arra kényszerít bennünket, hogy nyíltan beszéljünk a háttéréről, motivációiról. Először is köztudott, hogy férje, Joachim Sauer évekig a Pentagonnak dolgozott, ami nyilván bizonyos elköteleződésekkel járt. Másodszor, Angela Merkel a neokonzervatív körök, ezen belül is elsősorban a Bush-család támogatását élvezte kancellársága előtt, Jeffri Gedmin személyében tanácsadót is küldtek hoz-

zá Berlinbe. Harmadszor, 2003-ban – Chirac és Schröder ellenében – teljes mellszélességgel kiállt az Egyesült Államok iraki beavatkozása mellett. Negyedszer, tavaly májusban kiderült, hogy a német és az amerikai titkosszolgálatok együttműködésben hallgatták le a francia elnöki palota beszélgetéseit. Ennyi talán elég annak megértéséhez, hogy Merkel mit és főleg kit képvisel valójában. Csak az a kérdés ezután, miért ő határozza meg az Európai Unió lépéseit?

Ezzel szemben a másik alternatíva az, amelyet Orbán Viktor magyar kormányfő és főként a visegrádi négyek, valamint a délkelet-európai országok képviselnek. Ennek lényege, hogy meg kell védeni az európai nemzetállamok szuverenitását, s ezen keresztül Európa kulturális és vallási identitását. Utóbbi koncepció nem hisz a világkormányzásban, nem hisz az etnikumok, vallások és kultúrák keveredésében, mert tudja, hogy az végül egy globális diktatúra kialakulásához vezetne. Éppen ezért nem fogadja el a belügyminiszterek tanácsának tavalyi döntését a kötelező betelepítési kvótáról, s különösen nem fogadja el, hogy a migránsok számára egy, minden EU-s tagállamot érintő, szabályozott betelepítési folyamat vegye kezdetét. Követeli viszont a Nyugat-Balkán lezárását, a schengeni határok megvédését és a migrációs áradat leállítását.

Nem hisz a Nyugat-Európában a hetvenes évektől meggyökeresedett multikulturalizmus eszméjében, nem hisz a baloldali, neoliberális politikailag korrekt beszédmódban, a „másság” iránti imádat kultuszában, a keresztény gyökerek háttérbe söprésében, s nem hiszi el azt, hogy a migránsok betelepítése Európa számára egy nagy lehetőséget jelent a megújulásra, akár gazdaságilag, akár demográfiailag, akár kultúrálisan. Ellenkezőleg: meggyőződése ennek az irányzatnak, hogy az elsősorban iszlám vallású migránsok beözönlése Európába annak a Pán-Európa tervnek a megvalósulása lenne, amelyet a legplasztikusabban a huszadik század húszas éveiben dolgozott ki Coudenhove Kalergi osztrák politikus, s amelynek lényege Európa kevert fajúvá és vallásúvá tétele, s ezeken az alapokon a föderális, a nemzetállamokat háttérbe szorító Európai Egyesült Államok létrehozatala. (Zárójelben jegyzem meg: nem véletlen, hogy ma is létezik a Kalergi-díj, amelyet kétfévente Aachenben ítélnek oda, s talán az sem véletlen, hogy a díjat megkapta már Van Rompoy, az Európai Tanács legutóbbi elnöke, illetve maga Angela Merkel kancellár is.)

Mindebből kifolyólag, a visegrádi négyek által képviselt alternatíva a bevándorló- és migránsáradat azonnal leállítását, a schengeni határok megerősítését követeli. Nem Törökországgal, hanem Görögországgal kíván megegyezni, s velük együtt közösen megvédeni a schengeni határokat. Elveti az a fajta atlantizmust, amely az Egyesült Államok gazdasági és politikai érdekeinek kívánja alávetni az Európai Uniót, elveti a Soros Györgyök, a Bilderberg Csoport és számos más nemzetközi szervezet globális uralmi törekvéseit, helyette az Egyesült Államokkal és Oroszországgal egyaránt kiegyensúlyozott és rendezett viszonyokra törekszik. Felismeri az

eurázsiai gazdasági és politikai kapcsolatok jelentőségét, tudatában van a geopolitikai realitásoknak és az ebből fakadó követelményeknek. Erős, markáns, magabizó Európai Uniót kíván, amelyik egyenlő, független és szuverén partnere az Egyesült Államoknak, Oroszországnak és Kínának; olyan Európai Uniót kíván, amelyik büszke a múltjára, kultúrájára, kereszténységére, erkölcsére és teljesítményére, amellyel gazdagította a világot.

A Merkel-i út Európa elárulása, Európa végét jelenti. A közép-európai országok útja pedig Európa megmentésével egyenlő. Sorsfordító idők jönnek Európában és a világban.

Az örökké „tisztességes” Gyurcsány

A bukott miniszterelnök a példa arra, hogyan nem erkölcsös politikát csinálni

Gyurcsány Ferenc, még mint miniszter, 2004-ben a magyar parlamentben így válaszolt arra az interpellációra, amelyben a balatonörszödi kormányüdülő gyanús megszerzését kérték rajta számon: „*Mi az, hogy! Nagyon is! Törvényesen és tisztességesen!*” És ugyancsak a Gyurcsány Ferenc 2016. május elsején, immáron mint az ellenzéki Demokratikus Koalíció vezetője, így fogalmazott: „*Inkább maradok tisztességes és szegény, mint hogy urizáljak más pénzéből vagy lopott közpénzből.*”

Íme, itt áll előttünk az ország nagyon tisztességes politikus, a tisztesség bajnoka, nevezett Gyurcsány Ferenc. S ahogy Domonkos László fogalmazott a minap egy másik napilapban: érdekes, de igaz, hogy a május elsejei mondatai után – teljesen megmagyarázhatatlan okokból – nem szakadt le az ég. Ki érti ezt? De így ki fenéki a gyurcsányi méregpoharat! Ugyanis még azt is mondta május elsején, hogy – lárifári! – a DK célja a szociális piacgazdaság... Sőt: „*nem engedjük meg, hogy az erősebb kutya elvén szabályozódjanak a viszonyok*”, ezért fair és – már megint! – *tisztességes társadalmi szerződésre lesz szükség, védeni kell a gyengéket.*” Ennyi azt hiszem elég is lesz a gyurcsányi idézetekből.

Sokat gondolkodtam rajta: vajon mi a szerepe valójában Gyurcsány Ferencnek a magyar politikai életben? Vajon miért van jelen még mindig a nyilvánosságban egy ilyen cinikus, minden hájjal megkent, ócska hazudozó?

Ha a választ keressük, természetesen fel lehet vetni, hogy sokáig aktuálpolitikai érdekek szóltak Gyurcsány helyzetben tartása mellett. Az őszi hazugságbeszéd elhangzása és az országos méretű felháborodás, tüntetéssorozat stb. után joggal gondolhatta azt az akkor ellenzékben lévő Fidesz, hogy Gyurcsány minden egyes perce és hónapja a miniszterelnöki székben egyre közelebb és közelebb hozza a szocialisták – és vele a szabad demokraták – biztos, s egyre nagyobb mértékű bukását. A Fidesznek ebben akkor, a 2006 és 2010 közötti időszakban teljesen igaza is volt, hiszen Gyurcsányt valóban a választópolgárok elsöprő többsége ítélte el az őszi hazugságbeszédéért és a többi, korrupciógyanús ügyeinek sokaságáért.

A szocialisták és a szabad demokraták pedig képtelenek voltak arra, hogy felismerjék: ha Gyurcsánytól nem szaba-

dulnak meg, biztos úton haladnak a nagyarányú választási vereség felé. És ez végül be is következett 2010-ben.

Ugyanakkor Gyurcsány 2010 óta is jelen van a politikai életben, kever, kavar, nyilatkozik úton-útfélen, szervezkedik, és még csak azt sem lehet mondani, hogy ne állna mögötte a választók néhány százaléka, akik leginkább az idősebb, Kádár-rendszerhez kötődő, ultrabaloldali, Orbán Viktort zsigerből gyűlölő nyugdíjas rétegből kerülnek ki. Emellett nem sikerült egyetlen gyanús ügyben sem elszámoltatni, nem került vád alá, itt áll tehát előttünk, mint egy jogi szempontból makulátlan úriember. Emellett az sem mondható el ma már egyértelműen, hogy a jobboldal számára az ő politikai jelenléte „lottó ötöst” jelentene.

Akkor tehát még egyszer: mire jó, mit szimbolizál Gyurcsány Ferenc a magyar politikában? A válaszom: Gyurcsány a politikai élet sötét oldalát jeleníti meg, sűríti önmagába, s ennek van egyfajta szimbolikus jelentősége. Gyurcsány egész eddigi pályafutásával és ténykedésével felhívja a figyelmet arra, hogy a demokráciában hogyan nem szabad politizálni, mik azok a politikusi tulajdonságok és jellemzők, amelyek egyszerűen megfojtják, lerombolják, erkölcsileg szétzúszkálják a demokráciát. Miközben tehát Gyurcsány maga bizonyára meg van győződve arról, hogy ő jár el a leghelyesebben, valójában, tudta nélkül, a politika ördögi oldalát testesíti meg. Van benne valami luciferi, abban az értelemben, hogy ön maga politikai züllöttségén átlépve működésével rámutat a politika időnként tőle függetlenül is fel-felbukkanó álságosságára, képmutatására, amelyeket persze ő maga egy személyben összesűrit, de létével mintha cinikusan – s persze igaztalanul – azt üzenné: ti is olyanok vagytok, mint én, ti sem vagytok jobbak nálam, bár azt mutatjátok magatokról, nem vagytok nálam különbek. Mindez azért fontos, mert rajta keresztül meg tudjuk fogalmazni mindazt, amit el kell kerülniük a politika szereplőinek, bal- és jobboldalon egyaránt.

Mik ezek a „sötét” oldalak?

1. A politikai hazugság. A diktatúráknak nem volt különösebben szükségük a hazugságra, nagyjából úgy éltek vissza a hatalmukkal, ahogyan akartak, mert nem lehetett őket elmozdítani. A demokráciában elvileg szabad választások vannak, ezáltal az a politikus, akit nem a közérdek, hanem saját hatalmi ambíciói vezérlelnek, hazudni fog a választóknak, becsapja őket annak érdekében, hogy kormányra kerüljön vagy kormányon maradjon. Gyurcsány nem is beszélhetett volna plasztikusabban, mint az őszi beszédében tette: „*hazudtunk reggel, éjjel, meg este.*” Gyurcsány csalással és hazudozással nyerte meg a választásokat 2006-ban, s valójában már akkor eldőlt az a 2010-es választások, amikor az őszi beszéd nyilvánosságra került.

2. Korrupció. A modern demokráciák egyik legnagyobb rákfénéje a politikai alapú korrupció, az, amikor a politikusok a hatalmi pozícióikat használják fel anyagi előnyyszerzésre, döbbenetes és indokolatlan mértékű meggazdagodásra. Gyurcsány „törvényes és tisztességes” dolgai felölelik az elmúlt két évtizedet, kezdve az őszi kormányüdültől az Altuson, a Motimon, a Nomentanán, a Fittelinán át a sukorói tervezett beruházásig, s akkor még nem is beszélünk a nemzeti vagyonnyilvántartásban megmutatkozó hiányokig, amely ügyben éppenséggel a Civil Összefogás Fórum tett feljelentést – sajnos eredménytelenül (az ügyészség visszadobta a vádat).

3. Az elvek mint „politikai termékek” cserélgatése. A de-

mokráciában a politikusok hitelessége alapkategória: ha nem hiteles személyek csinálják a politikát, hanem értékekkel és koncepciókkal üzletelő gazemberek, akkor szétrohad a demokrácia. (Vannak erre utaló jelek szerte a világban.) Gyurcsány, emlékezzünk, miniszterelnöksége alatt a piacelvű, globalista liberalizmus elvakult híve volt, meghirdette „a piac minden, az állam semmi”, a „nincsen ingyenebéd” alapelvét.

A legkevésbé sem a szociális, hanem a piaci elvet kívánta minden szférában érvényesíteni, emlékeztet egykori miniszterének, Horváth Ágnesnek az elszólása: „az egészségügyben is minden a profitról szól!” Nos, ez a Gyurcsány Ferenc 2016-os, május elsejei hevületében már imigyen szóla: szociális piacgazdaságot akar (!), nem enged az erősebb kutya elvének, tisztességes társadalmi szerződés kell, védeni kell a gyengéket. Ez bizony rossz vicc, de sajnos mégsem az. Inkább figyelmeztető: az a közvélemény, amelyik nem veszi észre Gyurcsány tragikomikus, de egyben felháborító köpönyegváltásait, 180 fokal fordulatait, arra kényszerül, hogy elszenvedje azt.

Még egyszer a lényeg: Gyurcsány Ferenc a politika sötét

oldalának sűrítménye és mementója. Amíg ő ténykedik, addig mindig a szemünk előtt lesz, hogy hogyan nem szabad, hogyan nem erkölcsös, hogyan nem tisztességes politikusnak lenni és politikát csinálni.

A szerk. kénytelen a felsoroltakat egy 4. ponttal kiegészíteni: a hazaárulással, nemzetárulással. Habár – és itt ismételné kénytelen önmagát – kijelenthetjük, hogy ez nem felel meg az igazságnak. U.i. az ember csak saját hazáját, nemzetét elárulva mérítheti ki e bűn fogalmát. Gyurcsány viszont rég kiírta magát e nemzetből, e hazából, ezen érdek-és értékközösségből, de hű fia ő valamely másik hazának-közösségnek, ő tudja csak, kinek-minek. Kiket hűen szolgál emez elárulásával. Ama december 5-i herosztratoszi gonosztett után következetesen folytatja akcióit, most a kényszerbetelepítés elleni védekezést, a népszavazást vette célba. Közismert álláspontja: mindenki jöhet ide, csak magyar ne legyen! Több ez már, mint hazugság, erkölcstelenség, tisztességtelenség, és nehéz őt egyszerűen politikusnak tekinteni, ténykedését meg politika-csinálásnak. Csak egy vigaszunk lehet: eddig mindig tönkretette saját politikai táborát, és erővel vértette fel azokat, akik ellen hadakozott. Így lesz ez most is...

Jeszenszky Géza

Katasztrofális eredménnyel fenyegetik a magyarokat a közelgő választások

A szomszédos államokban élő magyarok száma és politikai aktivitása vészesen gyöngül. Ezt mutatják az elmúlt 25 évben tartott választások, legfrissebben a szlovákiai, és ez fenyeget a közelgő szerbiai, majd romániai önkormányzati választásokon.

Negyedszázada a Kárpát-medence magyarságát még eltöltötte az optimizmus és a lelkesedés, hogy a hosszú kommunista és nacionalista elnyomás után végre szabadságban és javuló életkörülmények közepette élhet, partneri viszonyban azokkal a szomszédokkal, akik 1919 óta a hozzájuk csatolt magyar kisebbségeket módszeresen elnyomó, erőszakkal asszimiláló politikát, egyfajta csendes „etnikai tisztogatást” folytattak.

1990. május 15-én az Országgyűlés ellenszavazat nélkül, három tartózkodással elfogadta az ellenzéki Tamás Gáspár Miklós által beterjesztett határozatot, amely kimondta, hogy alapvető fontosságú a nemzeti kisebbségek identitásának védelme és fejlesztése, a térségben élő nemzeti kisebbségek egyéni és kollektív jogainak törvényes biztosítása. Az Országgyűlés döntése még kiemeli a kisebbségeknek a közéletben és saját ügyeik eldöntésében való részvétele, önszerveződése fontosságát, a nemzeti igények kielégítésének, az anyanyelv használatának, az oktatásnak, a kulturális életnek, a vallásgyakorlásnak és a tájékoztatásnak a nélkülözhetetlenségét. Volt alapja az optimizmusnak: a világsajtó és a politikusok akkor még kiálltak a nemzeti kisebbségek jogainak kötelező kódexbe foglalása mellett, szomszédainknál létszámban és eltökéltségben erős magyar pártok születtek, az RMDSZ, a VMDK, a KMKSZ, majd a Szlovákiában egyesült Magyar Koalíció olyan jogokat és autonómiát követelt, mint ami Nyugat-Európában régóta jól működött.

De hol vagyunk ma a 15 millió magyartól? A Kárpát-medencében kevés magyar gyermek születik, miközben százazrek mennek külföldre a jobb megélhetés reményében. Nem kevesen váltottak nyelvet, nemzeti hovatartozást és olvadtak be a szlovák, a román vagy a szerb nemzetbe. Az elsődleges ok,

hogy a magyar kisebbségek belefáradtak a méltánytalanságok, a nyílt vagy leplezett diszkrimináció elviselésébe, és sok szülő azt hiszi – tévesen –, hogy jól tesz gyermekével, ha nem magyar iskolába adja. Általános a kiábrándultság, az apátia, sokan nem vesznek részt a választásokon, vagy nem magyar pártokra szavaznak. Ha tapasztalják is az anyaország segítségét az iskolák fenntartásában, a magyar kultúra anyagi támogatásában, a magyar állampolgárság visszaszerzésében, ebből még nem lesz munkahely, megélhetés. Nem hoztak érdemi javulást a kisebbségben élő magyar közösségek helyzetében a szerződések, a közös kormányulések, de a hangos tiltakozások sem.

Amennyit mégis javult a magyar kisebbségek helyzete a rendszerváltozás óta, az köszönhető a kisebbségi jogokat előmozdító nemzetközi dokumentumoknak, még inkább a magyar közösségek pártjai időnként okos politizálásának. Amikor nélkülük nem tudott a jobb- vagy a baloldal kormányt alakítani, akkor, belépve egy kormánykoalícióba, vagy megfelelő ígéretek ellenében kívülről támogatva a kabinetet, születtek eredmények a nyelvi jogok és az oktatás területén. De nemcsak az autonómia, hanem gyakran a magyar nemzeti jelképek használata terén sincs eredmény, sőt helyenként – legújabbban Romániában – erősödik a magyarellenesség és a megfélemlítés.

Nem fér bele egy rövid cikkbe, hogyan lehetne változtatni ezen. De új, fiatal arcokkal, a magyar választók napi problémáival foglalkozva, egyetlen pártba tömörülve, vagy egymással szövetkező, és nem egymás ellen politizáló magyar pártokkal meg kellene győzni a passzív magyarokat, hogy helyzetük jobbra fordítására csak úgy van esély, ha az országos és a helyi választásokon mindnyájan részt vesznek, és a magyar érdekében határozottan kiálló képviselőket választanak. Legyenek a magyarok a mérleg nyelve a pártok hadakozásaiban. Az anyaország pedig segítse a gazdasági vállalkozásokat, a munkahelyteremtést. (valasz.hu)

Szász István Tas naplójegyzetei

Pillanatleltár

Szomorúan nézzük reménytelen szerelmünk, Európa hanyatlását. Olyan ez, mint azok az emberek, akik egy szekta vagy egy szuggesztív guru hatása alá kerülve, értékeiket előbb leadva, elfogadják az öngyilkosság szükségességét, és vakon végre is hajtják.

Ami ma történik, az egy pontos és gonosz terv megvalósulása. Egy újabb változata a hadviselésnek. Volt a két véres, és volt a tankok helyett bankokkal megvívott harmadik világháború. Most a kultúrák és vallások egymásnak eresztése folyik. Kimenetele előre látható, csak a vele járó szenvedéseket nem lehet felmérni. Mert felmérhetetlenek lesznek.

A terv az ismert és működő jelenségekre alapozva készült.

S ennek megfelelően meglevő és működő természetes eszközöket használ fel. Mint pl. a túlnépesedés, és ebből következő szegénység, a világfalu információs erejének félrevezető hatásai (egy nyugati „való világ” a képernyőkön), vagy a vallási, kulturális különbözőségek.

A tenger és annak időszakonként beálló elkerülhetetlen mozgásai adva voltak, pusztán a parti védműveket kellett meggyöngíteni.

Ebbe pedig sok minden tartozhat bele. Az arab tavasz megszervezése éppen úgy, mint pl. Benedek pápa leváltása. S aztán az érdekes módon felbukkanó „utazási segélyalapok”, a szervezett bűnbandák, el egészen az útikönyvekig. De menet közben még a török érdekek bekalkulálása is, annak elhitése, hogy velük lehet egyezségeket kötni saját távoli érdekeik ellenében. S akár a görög (szintén bizánci szellemű) kérdés kezelhetetlensége.

A szenvedő oldalon pedig a prevenció, a védekező-készség leromlásának jól tervezett folyamata érkezett el egy olyan pontra, amikor már az „elkövető” tudhatta, hogy áldozata önvédelemre képtelen. „Lebutító” átnevelés, ideológiai ködfelhő bocsájtása a kontinensre. A neoliberalizmus és a sátánian zseniális PC ötlete. Ebben a még ma is a migránsok mellett tüntetőktől a liliomtipró erőszaktevőket a hazai (házi) szokásaikkal mentegető liberális jogászig mindenki benne van.

Túl sok az, aminek együtt kellett lennie ahhoz, hogy a siker biztosítva legyen. És még mennyi mindenről nem tudhatunk, hány olyan előkészítő momentum lehetett, amelyekről sejtelmünk sincs.

De a cél világos. Európának össze kell roppannia. Oroszországnak le kell gyengülnie. A kettő összefogását lehetetlenné kell tenni.

Szerepel-e azonban a tervekben az a pillanat, amikor az USA természetes szövetségesek nélkül fog szemben állni a fél- vagy az egész világgal? És nem az egykorival vagy a mai-val, hanem egy sokkal fejlettebbel? Vagy valakiknek akkorra ez is közömbös lesz? Ezt megérteni földi logikával már nem lehet.

A történelem felgyorsult. Évtizedek alatt történnek sok évszázados változások. Utódaink nagy meglepetések tanúi lehetnek még.

2016. február 10.

A megmaradásért

A „mindegy csak ártson” szelleme jegyében író baloldali médiában a CSOK-ot azzal támadták meg, hogy az felelőtlen gyermekvállalásra csábít, és ezáltal árt a család majdani élet-színvonalának. Mi több: a „reménybeli” válásoknak is akadályos lehet!

(Először egy megjegyzésemet kell e zárójelbe beszúrnom: a helyzet mai állása szerint kultúránkat a kontinens színpadáról lesöpörni készülő „menekülő” anyákat és kisgyermeküket”, valamint a szexet Allah nevében akár erőszakkal is gyakorló erőteljes férfi-többséget elnézve, vajon náluk mennyire szempont ez?).

A CSOK intézkedése minden kétséget kizáróan illeszkedik be egy nemzetstratégiai jelentőségű sorozatba, azt mintegy megkoronázva.

A minket válogatás nélkül fenyegető veszedelmeket kellő bölcsességgel rangsorolva, nem képezheti vita tárgyát, hogy első helyen az aggasztóan megromlott demográfiai helyzetünk áll. Ugyanis ha már nem vagyunk, akkor minden egyéb igényünk is nemlétezővé válik.

E felismerésnek kényes velejárója, hogy azt számos más, a mindennapi életben és pillanatnyilag fájdalmasabban megélt gond takarja el. Még csalókébb a kép, ha tudomásul vesszük, hogy ez utóbbiak nem egy esetben, közvetett befolyással vannak magára a demográfiai helyzetre is. Akár közvetlen – tehát némileg hamarabb remélhető hatásával – maga a CSOK is.

Csak hogy az idő sürget, mivel közel vagyunk a visszafordíthatatlanságot jelentő ponthoz.

Ezzel a gordiuszi csomóval kell megbirkóznia a mai magyar kormányzatnak, mely éppen a CSOK-kal is bizonyítja, hogy őszintén tenni akar. Hiszen ha a szavazatszerzés-biztosabb választói közérzetet nézzük, lehet, hogy hatásosabb lenne egy más típusú, általánosan osztogató magatartás.

Ebben a kényszerhelyzetben tehát a politikai kockázatvállalás elkerülhetetlen.

Az ellenzék a létező nehézségeket hordozók nyilvánvaló elégedetlenségére építve politizál. A tüntetések jelentős részben valós problémákról szólnak, de céljuk mégis egészen más, mint ezek megoldása. Ezt azonban az odacsődített tömeg nem látja át. Csak azt érzik, hogy esetükben szorít valahol a cipő!

De mi itte a megoldás?

Sajnos erre pontos felelet nincsen.

Nincsen, mert a megoldás olyan lenne, amelyre az általunk megélt évtizedekben nevelődött tömeg sajnos nem képes. A kommunizmus hitet és nemzettudatot pusztító évtizedei és az ezt követő liberális világtrend hazai rombolása után ez nem csoda.

Ugyanis egy olyan úton, amelyik a megmaradás felé vezet, csak az áldozatvállalás és az ebből fakadó türelem igazíthat el. Amikor a legkülönbözőbb ellenzéki megmagyarázók az elkövetett vagy kényszerű, valós vagy vélt hibák és hiányosságok bírálatát hirdetve győztes pillantással néznek körül, nem gondolnak az egyetlen alapvető igazságra. Ez pedig az említett megmaradás prioritása. Tehát az ország képességei szerint meglevő anyagiaknak az e szempont szerint történő elosztása. Ez az a prioritás, amely a teremtés és a természet törvényeiből fakad. Meg a józan ész szavából.

Ha nem maradunk meg, minden egyéb hiábavaló szöveg. Esetleg egy, talán két generációt vigasztalhat a könnyebb élet reményével. Aztán vége!

Az egyedüli megoldást jelentő áldozatvállaláshoz azonban hit szükséges, az ebből fakadó remény, és az így megerősödött emberben éledő szeretet. Vagyis képesség egy ügy szolgálatára. Ezáltal mások szolgálatára. S egyúttal jövőnk, tehát utódaink szolgálatára.

Ami pedig semmi esetre sem vonzó, és nem liberális gondolat.

Hogy milyen módon lehet erre felkészíteni egy ellenkező neveltetésű társadalmat, ráadásul az idő szorításában? Azt csak Isten tudja. Nekünk azonban meg kell próbálnunk.

S a nehéz próbálkozás közben, az elkerülhetetlen hibákat megszenvedve is egyetlen úton haladhatunk. Az építő úton.

Amit a politikában konstruktivitásnak hívnak.

A hatalomszerző célú rombolás, a külső ígéreteknek való behódolás hasonló céllal, az obstrukciós kísérletek, mindmind kecssegető lehetőségek az ellenzék számára, de egyaránt a szakadék felé visznek.

A megoldáshoz csak a konstruktív magatartás és az áldozatos türelem vezethet.

Ami nem zárja ki az ugyancsak konstruktív, tehát a közös cél irányába mutató kritikát, amelyik - nomen est omen - épít, és maga is a legfontosabbat szolgálja: a megmaradást!

2016. február 14.

Vezetett megvezetőinkről

Többször estem kísértésbe, de ma már nem tudtam ellenállni annak, hogy naplójegyzeteimbe a következő gondolatokat is rögzítsen.

A migránsválság, a számos vélt és valós találgatás mellett, mindenképpen a Kelet és a Nyugat olyan konfrontációja (Földi László szerint egy olyan háború), amely a két civilizáció gondolkodásbeli különbsége miatt válhat végzetessé kontinensünkre.

A nyugati politikusok, s ez alatt a múlt nem egy szomorú tapasztalatát megszenvedvén a magyarokat is értem, évszázados lemaradásban voltak a másik civilizáció, a másik világ megértésében. Ez pedig diplomáciai tevékenységüket olyanira gyengítette, hogy az sok esetben nemcsak feleslegessé vált, de egyenesen veszélyforrást jelentett. Most először a magyar politikai látószög mintha képes lett volna befogni ezt a fontos tényezőt. Az uniós viszont annál kevésbé. A következmények ismertek.

Ez a jelenlegi helyzet. Ugyanis a migrációs nyomás kontinensünkre gyakorolt pillanatnyi, s ebből fakadó jövőbeli hatása a lenni vagy nem lenni kérdésének szintjére emelkedett, miközben Európa politikusai s a mögöttük álló lebutított tömegek a finomhangolás régen túlhaladott mikéntjeiről vitatkoznak vagy papolnak.

Mondjuk ki a lényegét! Az Iszlám nem a világ legbékésebb vallása. Ellenkezőleg! Tudjuk, hogy több irányzata van, s ezek között akadhat ilyen is, de ki tudja ezeket kiszűrni a beáramló tömegből, amikor néhány terrorista felismerése is képtelenségnek tűnik, s a legtöbb érkezőről semmi valós információ nincs.

Na, de ne ismert dolgokról irkáljak, hanem térjek a tárgyra. Ez a keleti civilizáció nem integrálható! Mert ők nem is akarnak integrálódni. Sőt ez tilos nekik. A Korán tiltja, a szent

könyv. (Amely t. k. parancsszavakkal irányítja a hívőket) És ez a lényeg. Ebben több évtizedes tapasztalata van Európának. Erről szólnak a metropoliszok tiltott övezetei is. A vallást első helyen magában foglaló, összetett gondolkodásmódjuk annyira más, ősidők óta beléjük rögzült felsőbbrendűség-érzetük olyan veszedelmeket rejt magában, hogy velük kapcsolatos sorsdöntő elhatározásokat hozni csak ezt pontosan feltérképezve lenne megengedhető. Itt nem új munkaerő jön be, hanem új problémák importálása történik, amelyben a terrorizmustól az ingyenezésig terjed a skála.

A liberális kiáltozók pedig ez ellen csupán néhány török étterem, szőnyegárus vagy esetleg értelmiségi példájával hozakodhatnak elő. Csakhogy itt egy olyan tömegről van szó, amelyik már középtávon is képes lehet Európában többségre, vagy legalábbis meghatározó létszámúra emelkedni. Ezt szakemberek állítják.

Ezek után tehát aki a beáramlás erőltetője – elsősorban Merkel asszony – az országa pusztulására játszik. De ez nem lehet izolált jelenség, mert ha Európa nagyjai elsüllyednek, a kicsik sem maradhatnak sokáig talpon. Sem Unióval, sem pedig anélkül.

E felelősség felvállalását csupán tájékozatlansággal magyarázni nehéz lenne.

Vagyis fontos és kell ismerni a másikat, de az a kérdés, hogy ezt az ismeretet mire használom. Mert segíthet a kellő és eredményes védekezésben éppúgy, mint ahogyan eszköz lehet egy megtervezett keresztény európai „végső megoldás” kivitelezésében.

A német politika vezetője és Európa „gyenge emberei” viszont nem lehetnek annyira naivak, hogy ne feltételezhessük róluk sajnos ez utóbbi cél szolgálatát.

A valódi összeesküvés-elméletek még csak ezután következnek a skálán. Ki tudja kizárni, hogy egyiknek-másiknak nincsenek igazságtartalmai is.

Most viszont térjünk rá egy részletkérdésre.

A török és a görög hozzáállásra gondolok.

Ami a törököt illeti, az ugyanennek az iszlám világnak része, kissé tompított formában. Velük tárgyalni, egyezséget kötni, aláírásokat cserélni nem sokra vezet. Az állammal szorosan összefonódó vallás szabályai lehetővé teszik a szerződések semmibevételét. Ezt a törökök máris elkövették, s a jövőben szintén ezt fogják tenni, ennél is nagyobb mértékben. Zsarolni fognak, az sem lesz igaz, amit kérdeznek, és ha elérik a vízum-eltörlést, akkor gyakorlatilag már nem is kell a migránskérdés következményeivel foglalkoznunk, mert a közel 80 milliós ország iszlám polgárai fognak szabadon jönni-menni, maradni (!) Európában. Ami az Oszmán Birodalmat megakadályozta ebben, az a logisztika akkori állapota volt. Ma ilyen már nincs. Törökjeink Mercedes luxusautókon érkezve fognak letáborozni, ha kell, az Atlanti-óceán partján.

Maradtak a görögök. Nos, ők is a keleti gondolkodásmód gyermekei. A nagy egyházszakadás után a keleti kereszténység ilyen alapokra helyezkedett. Az egyház és az állam egy. Az ellenségkép kell. A xenofóbia természetes része az életnek. Mindenki más becsapható. Ez járja az úgynevezett ortodox törésvonalon túl. Ennek levét itta és issza Magyarország a román élettér bekúszása által, ennek eredménye volt a legújabb-kori balkáni háborúban a nyugat tehetetlenkedése, és ennek egyes elemei észlelhetők az ukrainai események mögött is. Most pedig Görögország ennek jegyében – török módra – zsarolja Európát.

Hogy sikerül-e felébredni, hogy egy kis Magyarország képes lesz-e példájával felébreszteni a lagymatagra butított kontinens lakóit? Nem tudhatjuk még.

De legalább meg kell próbálni. Ha a magyar vér ehhez mára már kevés, a magyar lélek (jelenlét) talán még elég lehet.

2016. március 8.

A veszélyérzet fontosságáról

Veszélyekkel teli világban él az ember, a család, a kisközösség, a nemzet és a – más szándékok ellenére egyelőre még nemzetekből álló – világ.

Veszélyeztető tényező már maga a megszületésünk is, hiszen túlnépesedünk (már ahol), és aztán elkezdjük egymást egyes, többes és tömeges számban, szervezve és szervezetlenül, saját akaratból és megvezetve-irányítva veszélyeztetni.

A veszély ellenszere természetesen a védekezés, s annak első lépése és alapfeltétele a veszélyérzet jelenléte. Hiszen ha ez nem él, akkor nem észleljük a veszély közeledtét, és rohannunk a vesztünkbe.

Erre nézve számos tapasztalattal rendelkezünk mi magyarok. Egész történelmünk tele van a veszélyérzet hiányosságának történeteivel, bár annak fontosságát erősítendő, a pozitív példák sem ritkák. Sajnos az egyenleg végzetesen deficitese!

Mint mondják: nekünk Mohács kell. Sőt az sem elég. Ebben az irodalom vagy népi empiria szülte megállapításban ott van a jelen is.

A feleslegesnek hirdetett fogalmak között, a nemzet és a haza mellé már a veszélyérzet is odakerült. Felejsük el és rohanjunk tovább a nekünk szánt lejtőn! Nagyjából ezt jelentí ez a neoliberalis kórus hirdette hazugság, igazra fordítva.

Nem lesz migráció, mondták, csupán hangulatkeltésről van szó, minek itt félelmeket kelteni! Aztán lett.

Nem kell a kerítés, nem európai megoldás! Nem lehet falak között élni. Nem lehet a közös európai megoldásokkal szembenenni. Aztán lettek ideig-óráig még csak szárnyas kapuk, majd meg kerítések. Az a közös európai megoldás azonban még sehol.

Nem kell a katonaság segítsége, nem kell migrációs készséggel várni a kiszámíthatatlan fejleményeket, mondják. Pedig fejlemények lesznek.

Most ért véget a Kossuth adón a déli ütköző műsora, ahol Németh Szilárd logikus érvei ellenére sem akarta a Nemzetbiztonsági Bizottság MSZP-s elnöke elfogadni az egészséges veszélyérzettel önmagában is igazolható intézkedéseket. Közben viszont maga adta a legjobb magyarázatát ezeknek, amikor túlzottan optimistának nevezte azt az elképzelést, hogy a kerítéssel és más életben levő intézkedésekkel – adott esetben – Magyarország megállíthatná a migránsokat.

Akkor tehát???

De mi is ez az egészséges veszélyérzet, amelyet tüzzel-vassal irtának, és amelyik politikai játszmák eszközének nyilvánítottak azok által, akik ebben saját céljaiknak ártó eszközt vízionálnak?

Nos, az egy ország felelős vezetői számára kötelező „gondolkodásmód”!

Mert nem elég, ha az egyén vagy akár a közvélemény érzékeli a veszedelmet. A választott vezetőknek kell ezt érezniük. Az ezt követő védekező lépések megtételére náluk vannak meg a lehetőségek, ez az ő feladatuk.

Csak hogy *nemzeti veszélyérzete* csupán annak lehet, akinek van *nemzettudata* is. És itt van a kutya eltemetve. A neoliberalisoknál végleg. Sok más nélkülözhetetlen ebbel együtt. Valóságos kutyatemető veszi őket körül.

S valamiért, immáron több mint száz esztendő óta, ebben velük szövetséges az időközben (talán éppen ezért) *ügynevezetté* módosult baloldal is.

A XX. század eleji obstrukció a nemzeti haderő dolgában már a veszélyérzet hiányára utaló példa volt. De ez volt a lényege Károlyi Mihály egész tevékenységének, majd egyebek mellett a Tanácsköztársaságnak, különös tekintettel a „*nem akarok több katonát látni*” végzetes mondatra. És erről szólt negyedszázad után a kiugrást halogató magyar politika. De ide sorolnám a '89 utáni vak és minden óvatosságot nélkülöző Európa-sóvárgásunkat is.

Az egészséges veszélyérzet mindenkor az egészséges nemzettudat részét képezi. Egyik a másik nélkül nem létezhet. Akik e téren mulasztottak, valamennyien híján voltak az egészséges nemzettudatnak, vagy azt el is utasították. Akár elvből, mert a világforradalom gyermekeinek hitték magukat, akár ennél sokkal rosszabb önző, komprádori hátsó szándékok miatt.

És itt kell megemlítenünk az érem másik oldalát is. Mert a nem egészséges, a nemzettudatot betegesen *használó* ideológiák és csoportosulások szintén híján vannak az egészséges veszélyérzetnek. Emlegetnek ők veszedelmet, de az célzott pánikkeltést jelent, saját terveik részét képezi. Ilyenek voltak például a Nyilasok.

Szerencsés lehet az az ország, amely a több mint száz esztendő ideológiai harc után még ki tud termelni magának nemzettudattal és ezzel társult veszélyérzettel bíró vezetőket.

Ahol ezt a célt folyamatosan meg óhajtják valósítani, olyan társadalomra van szükség, amely ilyen vezetőket folyamatosan képes felszínre hozni magából.

Az ilyen társadalom pedig csak a nemzeti szellemben megvalósított nevelés nyomán keletkezik.

Vagyis a nevelés mindenekfölött.

S íme, hogy kapcsolódnak a történések.

Néhány sete-suta szervezési hiba, rosszul megvalósított jó szándékú, de szükséges elképzelés elég volt, hogy méhkasként felbolydítsák a nevelésre felkenteket. Mert akik nem rendelkeznek nemzettudattal, veszélyérzettel, sőt, esküdt ellenségei mindennek, ami ezeket erősíti, azok lecsaptak a lehetőségre! Nem a hibákat akarják ők kijavítani, hanem jól látható módon kormányt buktatnának.

És mi köze ennek a veszélyérzethez?

Mit gondolnak, ki lenne képes ebben a történelmi mértékű veszedelmekkel teli világban elkormányozni ezt az országot? A körülöttük tüsténkedő furcsa figurák? Mert államférfinak se híre, se hamva arrafelé.

És akkor elérkeztünk az újabb obstrukciós jelenséghez. Nem kell a migráció elleni országos készség! Újra nem keltenek a katonák! Minek?

Ezt azok mondják, akik látják velünk együtt ezt az apokaliptikus szörnyűséget. Hiába tagadják, nekik is sejteniük kell annak igazi okait.

Ha tehát nem tartják szükségesnek a védekezésre való felkészülést, akkor csak egy magyarázat lehetséges: bármilyen áron a vesztünkre játszanak!

Tehát ők is veszélyeztetők!

2016. március 11.

Sarusi Mihály

Könyörgés Csonka Boldogasszony neve napján

Asszonyunk, Csonka Boldogasszony,
Csonkák Nagyasszonya,
Tízmillión felüli magyarok,
Maradék-magyarok,
Kisebbségbe szorítottak,
Idegen kézre juttatottak,
Más kénye-kedvének Trianoni-Európától fogvást kitett
magyari milliók
Nagyboldogasszonya, Kisboldogasszonya, Kisasszonya-
Nagyasszonya,
Miasszonyunk, Szép Szűz Mária
Könyörögj érettünk!

Segíts meg, szólj az Úrnak, el ne hagyjon, tovább ne próbáljon,
Égi nagy pátrónánk, hozzád könyörgünk.

Anya, ki életet adsz,
Anya, ki tiszta maradsz,
Anya, kinek méhében Király fogantaték,
Anya, kire bízott nyomorult csonka-bonka magyarokat
Emese-álma István, a fejedelem,
Anya, kinek oltalma alá futunk,
Mert hogy másban eddig sem nagyon bízhattunk.
Istennek szent anyja, segíts meg!
Segítsd, óvd, mentsd, szeresd,
Boldogasszony anyánk,
Elesett s álszent módon „határon túli”-nak mondott,
Ezerszer elárult,
Ezerszer semmibe vett,
Ezerszer letarolt,
Ezerszer lesajnált,
Ezerszer meg még egyszer is a Tiéd,
Szép Szűz Máriánk,
Mianyánk,
Mi-mindenünk,
Ezerszer lecsehezett,
Leszlovákozott,
Letatározott,
Lecsehszlovákozott,
Lecseszkózott,
Lerománózott,
Lebozgorozott,
Lehazátlanozott,
Lebarbározott,
Leázsiaizott,
Leszerbezett,
Lejugoszlávozott,
Lehorvátozott,
Leszlovénozott,
Leukránozott,
Leszovjetezett,

Leorosozott,
Leosztrákozott,
Le, lehatárontúlizott, lekisebbségimagyározott,
lenullázott pár milliónk,
Kiknél mindössze annyi hibádzik,
Hogy a Kárpátok alatt, a Kárpátok között,
a Kárpátok ölelte
(a Párizs-környéki palotákból hogy lenne látható)
Szülőföldjükön,
A szülőhazájukban,
A Magyarországról lecsapott-lecsonkolt részekén
Élnének s élnek is, ha segítesz,
Mianyánk!

Csonka, csonka-bonka, épp hogy magyar
Magyarok Asszonyanyja,
Boldoganyánk!
Drága Babba Mária!
Édes Asszonyanyánk,
Mianyánk,
Szűzmárja.
Kenyérszelő drága kezéd
Nyújtsd felénk!
Boldoganyánk,
Ki magad vagy az élet,
A gyermekáldás,
A mindennapi falat kenyér,
Szomjat oltó forrásvíz,
Csöpp bor,
Csupor tej,
Áldott méh,
Ajándék bővség,
Élet, család, tűzhely, asszony, embernek minden,
Napba öltözött
Szűzanya,
Segíts.

Boldog, Csonka Anya,
Ki a fél kezét, fél lábát, fél testét, mindenét
Odaadja fiaiért,
Hogy azok boldoguljanak.
Istenanya, segélj,
Segítsd meg
A térképrajzoló mutatványosok kerítésére
feszített néped.
Anyánk, könyörögj érettünk,
Hogy annak maradjunk, maradhassunk,
Amivé teremtetünk
A mi Urunk
által.
Ammen. Ammen.
Mindörökké úgy legyen.

Tisztelet a kivételeknek

SORIN MITU

Románok és magyarok: rémálomba illő páros?

„A szerző a kolozsvári Babes–Bolyai Tudományegyetem Modernkori Történelem Tanszékének tanára és igazgatója, az erdélyi történelem, összehasonlító imagológia és nacionalizmus-tanulmányozás szakértője.”

Ezzel a felvezetéssel érkezett hozzám Kövesdy Pál főszerkesztő uram jóvoltából Mitu professzor fenti címet viselő írásának magyar fordítása, mely a Háromszék című sepsiszentgyörgyi lapban 2016. április 2-án jelent meg, együtt a felkérréssel ennek elemzésére. A tanulmány mindenképpen érdekes és fontos számunkra, örök húsbavágó téma, tehát figyelmet érdemel.

De ki is ez a Sorin Mitu?

Válaszért forduljuk ő magához. A *Transilvania mea* (Az én Erdélyem) című, közel 700 oldalas könyvének bevezetőjében bemutatkozik.

Mitu professzor leírja, hogy maga is híve volt a Ceausescu-éra során kialakult román nacionalizmusnak, mígnem sikerült felébrednie belőle. Ebben nemcsak tanulmányai segítettek, hanem érdekes módon maga a vasgárdista múlttal rendelkező nagypapa is, aki óva intette a nacionalista túlzásoktól. Későbbi házassága egy magyar nővel nem befolyásolta ebben. Akkor már kialakult erőteljes kritikája és erdélyisége, amely egy román transzszilvanizmusra emlékeztető lehet.

A régmúltat, az eredetmítoszok vagy az Erdélybe érkezés idejét, legyen igaza bármely félnek is, nem akarja firtatni. Olyanokra bízta „...annak örömét, hogy ezeket az obskúrus kezdeteket tanulmányozzák” mint: „...a középkor-kutatókra, a regátiakra, és azokra a történészekre, akik *románabbak, mint erdélyiek*.” Sokatmondó megnyilatkozás.

Ősei feltehetően a román vajdáknak adományozott első erdélyi birtokokon jelentek meg, majd Bethlen Gábor Erdély felvilágosult fejedelme, hadi érdemeik és hűségük jutalmául emelte őket a „valóságos nemesek” sorába, ami az erdélyi románok esetében nem volt szokatlan esemény. Mint írja, hány „nagyon román” nemzettársa büszkélkedhetne még hasonló ősökkel?

„A múlt nem változtatható meg, ezért olyannak kell elfogadni amilyen volt”, írja egy helyen. Ezért az Osztrák-Magyar Monarchia Erdélyen hagyott pozitív nyomait minden tekintetben hangsúlyozza, és nevetésesnek tartja, ha Európa első villanyvilágítású városáról vagy más hasonlókról beszélnek Romániában. Erdély a Magyar királyság része volt, majd a Habsburg birodalom része lett. Romániához csak a szokásos szomszédsági kapcsolatok fűzték. Felesleges magyarázatni és azt bizonygatni, miszerint valahogy mégis Románia része lett volna. Erdélyt már 1190-ben említik Transilvania néven, míg Romániát 1833-ban írják le először ebben a formában.

Nem húzom tovább az időt. Ebből a néhány mondatból talán sikerült némi képet kapnunk az alábbi tanulmány szerzőjéről.

Sorin Mitu tehát azok közé a román történészek közé tartozik, akik hozzáálltak hamis alapokra épült nemzettudatuk homokról sziklára emeléséhez. A sokunk által ismert körülményektől meghatározott módon és lehetőségek között. Ha netán olyan olvassa e sorokat, aki ezeket a körülményeket nem ismerné, úgy képzelje el az ottani közeget hasonló téma olvasása közben, mintha nálunk a „politikailag korrekt” reánk szabadított szellemi és karaktergyilkos bilincselőinek egy közel száz százalékosra felduzzasztott és a lehető legszélsőségesebben elkötelezett közegében kellene szembemennie ezzel a trenddel.

Romániában ama hamis alap, vagyis a dáko-román eredet, az erdélyi elsőbbség és a magyar ellenségkép annak teljes negatív készletével immáron évszázados, mondhatni genetikailag beidegzésre szánt tartozéka a nemzetnek. Egy olyan nemzetnek, amely nem szekularizálódott a mifelénk ismert mértékben, s ahol az ortodoxia és az állam kezdetektől való szimbiózisa a legalsóbb rétegek nemzettudatát is építette és őrizgette, s így ott gyakorlatilag szinte mindenki hazafi. A soha fel nem épülő szocializmus szintén nemzeti köntösben haladt, amíg haladt az építéssel, s rohant előre sikeresen a homogenizáció terén. Legnagyobb eredménye a Brateanu terv fényes megvalósítása, melynek majdnem a végére értek, hiszen az erdélyi magyar városok körülbelül 80/20 százalékos magyar/román átlag arányai éppen megfordultak, s mára már 20 százalék alá kerülve a jelenlétünket igazoló jelek tiltottá váltak számunkra a legtöbb helyen. Ezt maga Lucian Boia bukaresti történész professzor írja le, amikor leszögezi alapjait mindannak, ami a most elemzésünk tárgyát képező Sorin Mitu írást olvasva a legfontosabb számunkra.

Ez pedig abban áll, hogy a xenofób vágyak kielégítését szolgáló ellenségkép továbbépítése feleslegessé vált. Sőt, a *Románia elrománosításáról* (*Cum s-a romanizat Romania*) című könyvének tényei – és nem leírt következtetései – alapján a homogenizációt is felesleges már folytatni. Mert mint mondja: a demográfiai csatát a románok végleg megnyerték, a magyar, vagy a különálló Erdély története tehát ezzel befejeződött és csak Románia részeként lehet róla beszélni, úgy azonban rugalmasabban is, mert nem kell semmitől sem félni. Hozzátehetjük, hogy a győző Trianon-neurózisa vált így feleslegessé, s mindez már csak mint a politika napi muníciója marad meg használhatónak.

Dan Alexe aztán a *Dacopatii si alte rataciri romanesti* (Dákopátiák és egyéb román eltévelyedések) című könyvében leszámol az alapelmélettel is, és elismeri a balkáni eredetet. Vagyis a történelmi jogot nem lehet elvitatni a magyaroktól, de ez már csupán elméleti jelentőségű. Egy olyan valami, ami használható a nagyromán tudat bosszantására, de akár egy ma még utópisztikusnak tűnő megbékélés alapjaként is.

Sorin Mitu ma terítékre került írása, az említett Az én Erdélyem című kötetének szellemét hordozza.

Mielőtt továbbmennénk, még egy dolgot kell megjegyeznünk: A minket magyarként a történelmen átmentő Erdély szent földje a románok számára legalább annyira szent, mert a hamis eredetelmélet mellett a mai, az őket mégis nyugat-hoz közelebb hozó kultúrájuk is itt alakult ki. Az ebben játszott magyar szerepet elfelejtették (maga Mitu szintén inkább a Habsburg-osztrák periódusról és hatásról beszél), sőt takargatják, vagy éppen tagadják, Erdély szentsége azonban náluk nem lett feledés tárgya. Mint történt az magyar vonatkozásban az utóbbi 70 évben.

Lássuk azonban az ominózus írást:

Románok és magyarok: rémálomba illő páros?

„A költő és újságíró Corneliu Vadim Tudor 1985-ben a következőképpen vélekedett egyik versében a románok és magyarok közötti történelmi kapcsolatokról:

»Noi n-o sa ne-ntelegem niciodata / si casa buna n-am facut prin ani / caci mana voastra vesnic e patat□ / de sangele romanilor sarmani. / Trufasi cruzi, si fara de masura / nici fiarele padurii nu-s ca voi / cu ochii tulburi, injectali de ura / visand la un mileniu de noroi.«

(»Sohasem fogjuk egymást megérteni / és az idők folyamán nem tudtunk együtt sem élni, / hisz kezetekre örökre rátapadt / a szegény románok vére. / Dölyfösek és kegyetlenek és mértéktelenek vagytok, / még az erdő vadállatai sem hasonlítanak rátok / zavaros, gyűlölettel átitatott szemekkel / álmodoztok egy évezrednyi mocsokról.«)

Elképzeltető, hogy e sorok olvasói közül sokan, különböző okokból, nem szimpatizálnak az idézett szerzővel. Ennek ellenére számos román – talán éppenséggel nemzettársaink többsége – azt mondhatná, hogy a versszak által közvetített kép, néhány költői túlzástól eltekintve, általánosságban mégiscsak helyes. A románok sohasem tudnak majd egyetértésre jutni a magyarokkal, mert utóbbiak a történelem folyamán elnyomták őket, ma pedig folyamatosan jogtalan követeléseket hangoztatnak, melyek mintha egyfajta velük született gonoszsgából fakadnának.

Az egyébként kitűnő költőnek ismert Vadim Tudor elkese-ritő és felborzoló vesszorainak hatásán (nehezen) túltéve magam, a fentebbi sorok nyomán két dologra figyelmeztetnék:

Az egyik, hogy ez is az örök magyar ellenségkép szükségeségének nyilvánvaló bizonyítéka, a másik pedig az ezeréves elnyomás képtelenségének tudatosításában rejlő ellentmondás. Szűcs Jenő megfogalmazása óta ismerjük, de Sorin Mitu munkásságában is szó szerint megtalálható, hogy a XVIII. század előtt – mai értelmű – nemzettudatról, ergo nemzeti elnyomásról sem beszélhetünk. A román történészek által erre felhozott példák mind osztályjellegűek (lásd: parasztlázadások), és egyformán érintették a nemzetiségeket, esetünkben az erdélyi magyar jobbágyot nemegyszer súlyosabban, mint a román!

„Mi az igazság ez ügyben? A magyarok vajon tényleg annyira gonoszok, ahogy azt a románok gondolják? Vagy e témával kapcsolatosan vannak más, árnyaltabb román vélemények is? De vajon a magyarok miként vélekednek a románokról? És, végül, mit jelentenek ezek a kérdések a magas politikában vagy a

Romániában és Magyarországon élők mindennapi életében? A történelem és az imagológia néhány válasszal tud szolgálni.”

Az a történelemírás, amely a megtörténtekeket saját céljait szolgálva írja le, utóbb természetesen alapját képezi az érintettek történelmi ismereteinek, és ezen keresztül nemzettudatának.

Minden a történelemből fakad... De melyik történelemből?

„A románok és a magyarok nagyjából ezer éve szomszédok és élnek együtt Erdélyben. Ha komolyan vetjük fel azt a kérdést, hogy miként boldogult ebben az időszakban egymással a két etnikum, hogy megértjük, milyen kölcsönös érzéseik vannak egymással szemben manapság, akkor két választ fogalmazhatunk meg.

Egyrészt a románok és magyarok közötti kapcsolatok története csaták megszakítás nélküli sorozatából állt. Gyaluval és Ménmaróttal kezdve, akik megküzdöttek a térségbe érkezett első Árpád-kori lovasokkal, a középkori parasztlázadásokkal és a román fejedelmekkel folytatva, akiknek – ahogy azt az iskolában tanultuk – szokásuk volt minden további nélkül, »kicsinálni« Magyarország királyait és az utóbbi két évszázad forradalmaival, világháborúival és politikai konfliktusaival befejezve – az egész mintha egy véget nem érő harcias krónikába illeszkedne.”

Itt egy pillanatra meghökkenhetünk! Ez volna Sorin Mitu? Van viszont ott néhány eligazító szó is: „ahogy az iskolában tanultuk”, sőt utóbb még ironizál is. Hányan emlékszünk még, idősebb erdélyiek, a történelemkönyvre, melyből minimum annyit kellett tudni a román vajdákról, hogy: „egyenlő félként tárgyalt a magyar királlyal”.

„De van egy másik álláspont is, melynek talán nincs akkora hatása, de amelyet többek között az egyszerű emberek, főleg az erdélyiek, magukénak vallanak: hogy mégiscsak sikerült ennyi évszázadon át együtt élniük egy többetnikumú Erdélyben az őket szétválasztó megannyi konfliktus és ellentétes érdek ellenére, ami azt jelenti, hogy a románok és a magyarok nagy teljesítményt tudnak felmutatni a Másikkal való együttélésben. Végül is a két nemzet mégsem irtotta ki vagy kergette el kölcsönösen egymást, ahogy azt oly sok etnikai csoport tette Európában és az egész világon. Azon emlékezetes pillanatok jelentése pedig, amikor mégis fejbe kólintottuk egymást (mint például az 1848-as forradalom vagy a második világháború idején), attól függ, miként értelmezzük ezek gyakoriságát és jelentőségét. Drámai kivételeknek tekintjük őket az elfogadható ezredéves együttélés során, vagy ellenkezőleg, két egymással kijönni sohasem tudó közösség elkerülhetetlen és mindig újra megismétlődő összececpásaiaként?”

Lám, a legkisebb józan gondolat is elkerülhetetlenül vezet ama transzszilvanizmus felé!

„A fent említett két elképzelést, bár a belőlük lesűrhető tanulság szempontjából tökéletesen ellentétesek, ugyanazon elfogadott történelmi tények segítségével építették fel. Ez mutatja, hogy a múlt elmesélése, tehát a történelem miként manipulálható egy bizonyos álláspont alátámasztása érdekében. A románok és a magyarok történelmét »keményen« ki is használták ilyenfajta indokló célokra, bizonyos (ellenséges vagy ellenkezőleg, jóindulatú) szubjektív és mélységesen eltorzított imázsok gyártására. A széles világból származó más hasonló helyzetekkel való összehasonlítás megmutatja, mennyire tévesek lehetnek ezek az értelmezések. Függetlenül attól, hogy az áldozatok, a fegyveres konfliktusok napjainak számát vesszük alapul vagy az egy főre eső

sóven gyalázkodásokat, nem tudunk nagyobb eredményre jutni, mint amilyen a németek és a franciák, az angolok és az írek, az oroszok és a lengyelek, a törökök és az örmények között tapasztalható...”

Ellenkezőleg!

„A középkorban például, a túlzó módon »etnikainak« vagy »román–magyarnak« tekintett konfliktusok főszereplői valójában a parasztaikat röghöz kötő nemesek (ahogy Mihai Viteazul is tette a »rumánjaival«) vagy a feudális uralkodók voltak, akik a hatalomért harcoltak. (A munténiai és moldvai vajdák legalább olyan gyakran hadakoztak egymással, mint a magyar királyokkal vagy az erdélyi fejedelmekkel.) Az említett küzdők elsősorban nem román és magyar minőségükben harcoltak, hanem nemesekként, parasztokként, fejedelmekként vagy a hit védelmezőiként. Az a körülmény pedig, hogy eltérő nyelvet beszéltek, csak a közöttük meglévő, alapvető társadalmi, politikai vagy felekezeti rivalizálások újabb, de nem legfontosabb oka volt. Az már más kérdés, hogy ezeket a konfliktusokat – később – a román–magyar ezredéves konfliktus tagadhatatlan bizonyítékainak tartották, de ennek nem az emberek által megélt, hanem a történészek által megírt történelemhez van köze.”

Ezekben a sorokban maga a szerző – fentebbi véleményemet is megerősítve – válaszolt az előzőekben bennünk felmerült kérdésekre.

A román–magyar százéves háború

Egy sajátos román–magyar konfliktus valójában történelmi léptékben hozzánk sokkal közelebb, a modern korszakban kezdődött el. A két nemzet politikai és értelmiségi elitjei a XIX. században, mint Európában mindenhol, elindították a maguk nemzeti projektjét, mely az emancipálást, a haladást és a modernizálást foglalta magában. De Erdély földrajzi térségében mindkét nemzeti projekt megjelent. A magyarok részéről elsősorban politikai és történelmi okokból (hiszen része volt a középkori királyi Magyarországnak), a románok részéről pedig szintén politikai (a hajdanán a rómaiak által meghódított Dacia részeként), de demográfiai okokból is, tekintettel arra, hogy ők voltak a tartomány legnagyobb számú lakói.

Így kezdődött el egy hangsúlyos konfliktus, mely nagyjából száz évig tartott, az 1848-as forradalomtól az erdélyi román közigazgatás 1945. márciusi visszaállításáig. Zárójelben legyen mondván, ez nagyjából ugyanakkor zajlott, amikor a franciák és a németek, hasonló okokból, három megsemmisítő háborúban csaptak össze (1870–1871, 1914–1918 és 1939–1945) az úgynevezett „európai polgárháború” folyamán. A százéves román–magyar konfliktus a legnagyobb részében csak „hidegháború” volt, melyet három nyílt, erőszakos intervallum szakított meg.

Az 1848 októbere és 1849 augusztusa közötti erdélyi polgárháború, amelynek során a Magyarország függetlenségét akaró kossuthista magyarok összecsaptak a Habsburg-párti erdélyi románokkal. Az 1916–1918-as katonai konfliktus Románia és Ausztria-Magyarország között az első világháború közepette, mely aztán a magyarországi bolsevik rezsim elleni 1919-es román beavatkozással folytatódott. És az 1940 és 1944 közötti északnyugat-erdélyi horthysta magyar megszállás, aminek a szovjet és a román csapatok 1944. augusztus 23-a utáni offenzívája vetett véget.

És nagyjából ennyi... Sok, kevés?”

Érdekes meglátás és nem is vitatható, de közben azért észlelhetjük Mitu-nak a tárgyilagosság terén húzódó határait is.

Nem említi 1948–49-ben a Habsburg megosztó politikát, majd 1940-ben horthysta megszállásról beszél és nem a románok által kért külső, nagyhatalmi, bécsi »döntésről«! Ez utóbbi igen lényeges, mert így lett belőle »diktátum«! Ami nagy diplomáciai előrelátásról tanúskodik.

„A második világháború után Románia és Magyarország bekényszerítése a »testvéri« kommunista országok karámjába, hogy ezzel »jegeljék« az európai államok határait és megakadályozzák a destabilizáló területi követeléseket, a két állam közötti nyílt politikai konfliktusnak is véget vetett. Néhány feszültebb, robbanásveszélyes epizód képez kivételt az 1989–1990-es rezsimváltások cseppfolyós időszakában, mint amilyen az 1990. márciusi marosvásárhelyi, etnikumok közötti erőszakos tettek esete vagy a Magyarország által a Ceaușescu-rezsim 1989. decemberi megdöntésében a titkosszolgálati és a dezinformációs műveletei segítségével játszott (biztos történelmi bizonyítékokkal egyelőre meg nem erősített) esetleges szerep. A kommunizmus bukása után Magyarország és Románia bekerülése a NATO-ba és az Európai Unióba újra megakadályoz bármilyen valódi konfliktust a két állam között. Következésképpen a viták továbbra is csak szimbolikusan, szavak és magyarázkodások háborújaként folytatódnak majd, különösen a romániai magyar kisebbség státusza témájában.”

Bár nem jött el még annak az ideje, hogy túl sokat kívánassunk egy román történészről, itt mégis figyelmeztetnék az előbb említett korlátok ismételt tetten érhetőségére. Hiszen a marosvásárhelyi eseményeknél nem tehető ki joggal az egyenlőséggel, ami pedig az eseményekben feltételezett esetleges magyar szerepet feszegeti, ott ő maga is óvatos. Ha volt is ilyen, az nem a magyarok románokkal kapcsolatos ilyen vagy olyan szándékaiból fakadhatott, hanem csakis a szovjet „titkosszolgálat szolgálatában” történhetett. Akkor ez a befolyás még nem szűnt meg teljesen.

Román etnikai imagológia...

„Ha a dolgok annyira rózsásak, ahogy az a fenti történelmi összefoglalóból lesűrhető, a román–magyar rémálom pedig ugyanezen értelmezés szerint csak egy kicsit nyugtalanabb álom, akkor mégis mi magyarázza a román–magyar ellensé-

gesség akut érzését, mely sokunkban benne van, és melyet oly jól kifejeznek Corneliu Vadim Tudor sorai?

Függetlenül attól, hogy »igazi« vagy »manipulált«, régebbi vagy újabb történelemből fakad, a románok magyarokról alkotott képe számos kritikus aspektust tartalmaz. A románok által a magyaroknak tulajdonított legnagyobb hiba a gonoszság, mely dölyfösséggel párosul. A főleg történelmi előzmények által »bizonyított« kegyetlenség a románok meglátásában Árpád utódainak primitívizmusával és vérmérsékleti jellemével társul, és ezt a magyarok ázsiai eredete magyarázza, akiknek ősei »nyereg alatt puhított húst ettek«.

A románok a magyarok negatív jellemvonásait gyakran a sajátjaikkal szembeállítva határozzák meg: a magyarok gonoszok, kegyetlenek és intoleránsak, mi szelídek (sőt túl szelídek, hiszen a románok is elismerik, hogy a »puliszka nem robban«), toleránsak és vendégszeretőek vagyunk; a magyarok Ázsiából érkezett »nomád barbárok«, míg a románok »európaiak«, per definitionem őshonosak és egy ősi letelepedett civilizáció örökösei.

Mivel a románok önképe számos öndicsérő aspektus mellett jelentős adag önbírálatot is tartalmaz, a magyarokkal szembeni román klisék is ezen az ambivalens önképen alapulnak. »Isten őrizzen a gonosz magyartól és az ostoba románától«, így szól egy erdélyi román közmondás. A magyar gonosz, vagyis agresszív, míg a románnak, aki szintén nem tökéletes, nincs esze, ami egybecseng a románoknak tulajdonított passzivitással. A románok sokszor negatívan értékelik magukat, a magyarokat pedig – a románok – felsőbbrendűségi pozícióba helyezik. A magyar gonoszsága kétségtelenül ellenszenvesebb a román ostobaságánál, ez a jellemvonás pedig jól kiemeli az ellenség jellegét. Ezzel szemben a románnak tulajdonított ostobaság őt egyértelműen a magyarnál alsóbbrendű helyzetbe hozza.

A románok magyarokkal szembeni viselkedését statisztikai módszerekkel mérő szociológiai felmérések az etnikai imago-lógia által hangoztatott negatív képeknél és gyalázásoknál általában sokkal jóindulatúbb aspektusokról árulkodnak. Az idegengyűlölő beütésű vicceket félretéve, magas azoknak a románoknak az aránya, akik a felmérésekben azt állítják, hogy elfogadnának egy magyar szomszédot, munkatársat, barátot vagy akár élettársat is. A leginkább bírált aspektusok a történelmi kapcsolatok, melyeket a válaszolók többsége rossznak minősít, valamint mindkét etnikum politikusainak a telje-

sítménye, akik választási célokból generálják vagy fokozzák a feszültségeket, míg a felelősség ezen elosztásával némiképp felmentik az egyszerű magyarok tömegét.

Ezzel szemben, ha az interneten például az érzékeny aspektusokra vonatkozó sajtócikkek kapcsán megjelenő kommentárokat nézzük, rendkívül erőszakos véleményekkel találkozunk. Szexuális jellegű gyalázkodásokkal, főleg a nőkkel szemben, a »román kenyeret evő« hálátlanok Magyarországra toloncolására vonatkozó felhívásokkal vagy ilyenfajta viccekkel: »– Hogyan szedsz le a fáról egy magyart? – Levágod a kötélről!« Persze, a hasonló, sok más téma környékén fellelhető megnyilvánulásokat egy bizonyos pontig akár marginálisaknak is lehet tekinteni. De ugyanakkor csak a jéghegy csúcsát jelentik. Az emberek szemtől szemben képmutatóbbak, de a névtelenség védelmében könnyebben kimondják azokat a dolgokat, amikben hisznek, és amelyek részei a kollektív elképzelésünknek.

Érdekes fejtegetés. Nem tartalmaz azonban átfogó magyarázatot az imágó eredetéről. Ami nem is lenne könnyű, hiszen számos összetevője van. S ezek között a legelső a fentiekből is imitt-amott kilágló kisebbségi érzés. Mitu nem beszélhet, vagy nem akar beszélni arról, hogy bizony a balkánról bevándorló, transzhumáló pásztorok nem lehetnek egy államalkotói képességekkel és saját fejlett kultúrával rendelkező magyarsággal egy szinten. S mint az a románoknál máig tapasztalható, a saját hiányosságát, vagy hibát, olykor bünt, éppen az ellenségre vetítik rá. Azon kérlik számon. Az ellenségkép pedig nagyon kell. Sokszor éppen ezért.

S itt merül fel a másik, Mitu által nem hangoztatott különbség, az ortodoxia xenofób világa, vagyis a románok balkáni vlach múltja, és a nyugati kereszténységre tért és akkorra már erőteljes európai vonásokkal is gyarapodott magyarság között.

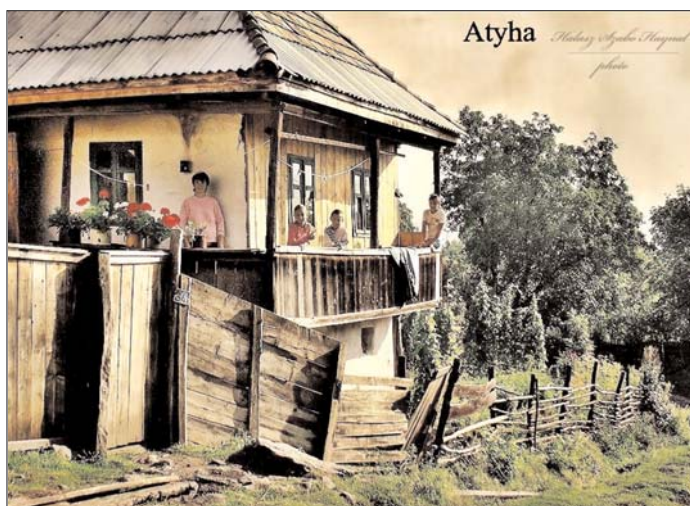
A gyalázkodás szintjén felsorolható érvekkel és jelzőkkel csak mint egy ma is működő hangulatmérő teszttel érdemes foglalkozni.

A záró mondat viszont különösen fontos. Jelzi, hogy bizony a legbarátságosabb román, az úgynevezett román barátunk is egészen másként tud viselkedni, ha a helyzet élesbe fordul.

Szelídségükről pedig csupán két példát elég felemlíteni. Az egyik az 1849-es kegyetlenkedések története, a másik a házi módszerekkel végrehajtott, sok esetben »civil« holokauszt, melyről ma sem tudni, miért hallgat a világ.

...És a magyar

„Talán ez »csalódást« okoz a románoknak, de a velük szembeni gyalázkodások és negatív képek magyar repertoárja szegényesebb a román megfelelőjénél. Ezt történelmileg az magyarázza, hogy a magyarok sokáig sokkal fontosabbak voltak a románoknak, mint a románok a magyaroknak. A XVIII–XIX. században, amikor a két nemzet közötti politikai konfliktus elkezdődött, a magyarok fő történelmi riválisa a bécsi császár volt, külpolitikailag téren az orosz veszélytől félték (az oroszok aztán 1849-ben és 1945-ben is elláták a bajukat), belpolitikailag pedig az egy kalap alá vett magyarországi nemzetiségek követeléseibe ütköztek. Következésképpen a

románok csak egy többfejű nemzeti ellenség egyik megnyilvánulási formája voltak, melyek közül a román nem volt annyira rémisztő. Ezért a magyarok románokhoz való viszonyát gyakran az érdektelenség vagy éppenséggel a közömbösség jellemezte.

A magyarok románokhoz való viszonyulásának a határozott felsőbbrendűségi érzés volt a domináns jellemzője, primitív parasztokból és civilizálatlan pásztorokból álló népnek tartották őket. A románok másságát kiegészítette még az ortodoxizmushoz vagy görög katolicizmushoz való tartozásuk, mely geopolitikai szempontból egy keleti, eltérő, ellenséges és kimondottan alacsonyabb rendű világba helyezte őket. Az erdélyi románokat a városi magyarok gyakran »jó vadaknak«, eléggé elmaradott, de jóindulatú lelki tulajdonságokkal rendelkező pikareszk parasztoknak tartották, akik nevelhetők és a magyarok oldalára állíthatók.

A fejtegetés eddig el is fogadható. A keleti eltérő és ellenséges világ itt említésre kerül, de nem mint belső meghatározó tényező, hanem mint a kívülről szemlélődő által konstataált jelleg, árnyalat.

„A dolgok azonban 1920., a magyar nemzeti projekt keresztrefeszítésének éve után radikálisan megváltoztak. A trianoni tragédiát követően, amikor a magyarok arra ébredtek, hogy elvesztették annak a hazának a kétharmadát, melyet örökre a magukénak hittek, legyőzöttség, frusztrációs, majd revánsérvzés töltötte el őket. Ilyen körülmények között az addig nem igazán fontos románok nemzeti drámájuk legnagyobb hasznélvezőjévé váltak a magyarok szemében. Ők kapták meg Erdélyt, mely a legfájdalmasabb vereség volt, mind területileg (102 000 km², ami több mint a Magyarországnak maradt 93 000 km²!), az elvesztett nemzettársaik számát illetően (1 700 000 lélek), mind pedig szimbólikus jelentősége miatt. A magyarok számára Erdély mindig is a magyar haza része marad, még ha »elidegenített« formában is, magyar katedrálisaival, kastélyaival, temetőivel és harcmezőivel.

Ma is, minden alkalommal, amikor a kolozsvári Magyar Operában előadják a Marica grófnőt, a kórus pedig a Szamos menti városról szóló vidám refrént énekl, ahol minden piros-fehér-zöld, a közönség frenetikusán tapsol, a végtelenségig. Ezek a dolgok feltételezhetően csak akkor fognak megváltozni, ha a globalizáció végleg elsöpri az összes jelenlegi identitást, vagy ha az erdélyi magyarokat az Urálok nyugati lejtőire telepítik vissza, ahogy azt a másik trikolór radikális hordozói követelik az interneten.

Ilyen körülmények között a legerősebb negatív sztereotípi, mely a románokat meghatározza a magyarok szemében (főleg, ha FIDESZ-szavazók vagy észak-amerikai állampolgárok), az a visszaélő román, aki semmibe veszi és elnyomja a magyarokat, aki semmibe veszi a magyar kisebbség nemzeti jogait, eltorzítja történelmüket és csak azért sem hajlandó beszélni a nyelvüket, holott Erdélyben mindenkinek tudnia kellene magyarul. És ezt annak ellenére, hogy – az Erdélyt is megfojtó – balkáni státuszuk elég gyanús és szervezetlen.

Ezeket a sorokat lehet értelmezni így is, meg úgy is. Sőt valószínűleg hol így, hol meg úgy. Hogy a szerzőben hullámanak az érzések, vagy maga is próbál egyensúlyozgatni a megfelelni vágyás és a kritika borotvaélén, kit tudja?

A magyarok veszteségét mindenestre átérzi.

Abban, hogy ez az érzés ma hol tart, sajnos túlzásba esik. Egy operett-dal már nem tesz tel egy egész nemzetet. S bár érezhetően elítéli az Urálon túlra telepítő szándékot, nem tudja még, hogy itt helyben is kiirtható ez belőlünk az utóbbi évtizedek euro-konform módszereivel.

Másik kérdés viszont, hogy bár a FIDESZ-szavazók és a tengerentúli (rég kiöregedett) emigráció dolgában van igazság, de az a „negatív” sztereotípi, amelyet leír, sajnos, nagyon sajnos: pontosan megfelel a realitásnak. Precíz fotója a mai román helyzetnek!

És mit tegyünk mi, erdélyiek?

„Az erdélyi magyarok számára, a budapestiekkel ellentétben, a románok mindig egyértelműbb jelenlétet képviseltek. Olyan honfitársaknak, szomszédoknak tekintették őket, akiket, hibáiktól függetlenül, figyelembe kell venni, mert együtt él sz velük. Ugyanez a helyzet az erdélyi románokkal is, akiknek a felmérések szerint jobb véleményük van a magyarokról, mint a regátiaknak. Paradox módon még a székel zászlot is, mely azokat kellene jobban idegesítenie (bár nem értem, miért), akiknek az orra előtt lobogtatják, Erdélyben több román kész elfogadni, mint Giurgiuban, ahol a bozgorbajszot soha életükben nem látott Mitikák képtelenek eltűrni a magyar ellenszegülés ilyen elítélendő megnyilvánulásait.

Az erdélyi románok és magyarok rendelkeznek néhány közös, tartományuk történelmi-kulturális jellegzetességéből származó viselkedéssel és értékkel, melyeket nem tudnak megosztani bukaresti vagy budapesti nemzettársaikkal. A közösen birtokolt szimbólikus javak egyike épp az »ellenséghez« való hozzászokás. Ez az együttélés realista tudománya, mely azon az érzésen alapul, hogy csakis együtt élhetünk, még akkor is, ha elég okunk lenne birokra kelni. Végső soron hozzászoktunk mindezekhez a dolgokhoz, sőt, regionális identitásunk összetevészetetlen részének tartjuk őket. Ha nem lennének, hiányoznának! Nagypámnak, aki legionárius és nagy erdélyi román nacionalista volt, és akit a szükség átkényszerített a Regátba, mindig könnybe lábadt a szeme, amikor a vonat Brassóba érkezett és magyar szót hallott. Végre otthon érezte magát! Zárójelben legyen mondva, ugyanez a helyzet számos Romániában letelepedett fiatal besszarábiaival is, akiknek egy része nagyon is románul érez, de akik extázisba esnek, amikor a Zdob si Zdub Bukarestben vagy Kolozsváron oroszul kezd énekelni. Eszükbe jut a Moldovájuk! Az ilyenfajta közös javak alapot nyújthatnak az erdélyi identitás felépítéséhez amit sokan hangoztatnak, de nagyon eltérő értelmezéssel. Lokálpatriotizmusból, nosztalgiából és ideológiai-kulturális bovarizmusból, dartstáblaként a román radikális nacionalizmus számára és ennek tükröképeként átmeneti szakaszként a magyar irredenta elképzelések számára, erdélyieket mozgósító választási eszközként cinikus és pragmatikus politikusok számára, vagy forrásként egy egészséges regionalizmus felépítéséhez az idealisták számára (itt említem meg Vasile Dancu kollegát, ha már az ő folyóiratába írok).

De ez nagyon nehéz projekt, mert a románok és a magyarok jelenleg párhuzamos szimbólikus univerzumban élnek. A románoknak is van egy Erdélyük, a magyaroknak is (valamikor volt egy száz is), mindenki a saját elképzelésével a történelemről, a saját utcanéveivel, a saját jelképtárával és ünnepe-

ivel, ha lehet, akkor a másik teljes távolmaradásával. Ha Gyulafehérváron járnak, a romániai vagy magyarországi magyar turisták csak a római katolikus katedrálisba mennek be, Hunyadi János sírjához, akit a »saját hősöknek« tartanak és teljesen figyelmen kívül hagyják a román katedrális, vagy – *horribile dictu* – az Egyesülés Termét.

A román turisták, miután mindenekelőtt felkeresik az Újraegyesítés Katedrálisát és az Egyesülés Múzeumát, bemennek a római katedrálisba is, úgy vélt, hogy Romániában minden az övék és a saját történelmüket tükrözi, de – természetesen – Hunyadi nem a magyar történelem szereplőjének fogják tekinteni, hanem a románok hőségének. A sors ironiája, hogy mindezekre egy osztrák vár szűk falai között kerül sor, mely mégsem képes igazán összehozni a császár volt alattvalóit.

A románok és a magyarok nemcsak nem vesznek részt a másik nyilvános ünnepein, de ha netán mégis, akkor ezt erőszakosan teszik. Az Új Jobboldalos ifjak a Gheorghe Funar által kezdeményezett hagyományt követve, március 15-én, a magyarok nemzeti ünnepére válaszul megszervezik a maguk román rendezvényeit, amit a magyarok provokációnak tartanak. A székely magyarok sem adják alább, és a gyász jelképeit tüzik ki december 1-jén (ha éppen nem egy Avram Iancu ábrázoló bábut akasztanak fel, mint tette azt Csibi Barna polgártársunk).

Ennek következtében pedig a román diákok román trikolór-jelképeket tüznek ki március 15-én, ami kiváltja a tanárok reakcióját, s ezt követi a hatóságok reakciója... Vajon mi lenne, ha a saját nemzeti jelképek esetleges mindennapos kitűzése mellett a magyar fiatalok december 1-jén a román zászlót lobogtatnák, a románok pedig a magyart március 15-én? Akkor valószínűleg egy másik bolygón élnénk, nem Erdélyben, mert itt, akár csak Mekkában, a hitetlenek nem léphetnek be a többiek szentélyébe, melyet azonban csak a saját gátlásaik és előítéleteik jelölnek ki."

Ennek a fejezetnek a hangulatát ízelgetve az az érzésünk támad, hogy Mitu professzorban él valóban egy transzszilvanista szellem is, de azt nem meri kiengedni palackjából. A kissé torzító üvegen át azonban észrevehető.

Az, hogy a vesztésben ez az érzés erősebb, mint abban, aki nyeregben érzi magát, érthető. Bár a magyarokban akkor is ott élt, amikor ők ülték azt a nyeret, de már régen nem volt alatta a puhítandó húsdarab.

Katolikus templom

Útmutatások a nacionalizmusok (megfelelő) használatára

„Minden bizonnyal sokan vannak mindkét oldalon, akik elhatárolódnak a radikális elemektől. Könnyű azt mondani, hogy a románok és a magyarok többsége nem szavaz sem a Nagy-Romániára, sem a Jobbikra. Sokszor azonban elég kicsinek tűnik a különbség köztük és a kormánybeli »mérés-kelte« között. Elég Orbán Viktort megemlíteni, hogy ezúttal csak a szomszéd szemében lévő szádkát (vagy gerendát?) emeljük ki. Az a gond, hogy a szélsőségesek olyan nemzeti jelképeket, történelmi emlékeket és etnikai képeket használnak fel nyersanyagként, melyek egy egész nemzet kulturális örökségét képezik. Mindnyájan értjük őket és rezonálunk az üzenetükre, akár elragadtatnak, akár megijesztenek vagy feldühítenek. Ez a kollektív identitárius készlet nagyon értékes forrás bárkinek, aki a saját személyére akarja irányítani a figyelmet. A politikusok tudják vagy legalábbis sejtik a legjobban ezt, néha egyes profi szociológusok vagy politológusok segítségével.

Ilyen körülmények között a kölcsönös román–magyar képek áruvá válnak, a piaci kereslet szerint kereskednek ezekkel politikusok, újságírók, kommunikátorok, imázsközvetítők, néha pedig éppenséggel hamisítványkereskedők, akik történészek vagy publicisták társaságában árulnak Avram Iancu-s mellszobrokat, trikolór zászlócskákat vagy Nagy-Magyarországos képeslapokat. Ezt az árut, akár csak a dinamitot, a használói akár fel is robbanthatják, véletlenül vagy szándékosan. Tőlünk alig néhány száz kilométerre kevesebb mint két évtizede a szerbek, a horvátok, a bosnyákok vagy a koszovóiak a saját bőrükön tapasztalták meg az ellenséges képek és etnikai viszonyok romboló hatását.

Ehhez a nagyon kézenfekvő példához képest azt az együttélést, amire a történelem az erdélyi románokat és magyarokat kényszerítette, semmiképpen sem lehet Európa rémálmának tekinteni, sokkal inkább sikertörténetnek. Közös történelmünk zaklatott adatait figyelembe véve, eddig főleg azért gratulálhatunk egymásnak, mert sikerült túltennünk magunkat vagy elkerülnünk a rosszabbat. Szép lenne, ha ezentúl építenénk is valamit közösen, valamit, ami jobbat jelenthetne. Nem hiszem, hogy a két közösség elfelejtene a – jó vagy rossz – múltat.

Már csak a jövőt kell megálmodni és felépíteni..."

A befejezéshez közeledvén itt még arra figyelhetünk fel, hogy bár a politika önző céljaival kapcsolatos megfigyelései örök igazságot takarnak, Magyarország (lásd: Orbán Viktor által megtestesítve) esetében egy anyaországtól éppen csak elvárható lépések is kizárólagosan politikainak minősülnek nála, s nem veszi észre azt, amit fentebb már reklamáltunk. A román fél álságosságát, azt, hogy igenis a homogenizálásra tör, s minden erdélyi, vagy határon kívüli magyar lépés, gondolat, érzés és gyanakvás vagy éppen vád gyökere és okozója ez! Ez a mindent meghatározó folyamat olvasható el egy másik, az igazság felé lépegető román történész könyvében, bár ítéletmondás nélkül, csak a tényeket felsorolva. Lucian Boia: *Cum s-a romanizat Romania* című könyvére gondolok.

Ez lenne a megálmodott és felépített jövője Romániának? Remélhetőleg Sorin Mitu professzor is olvasta, sőt tudja ezt.

Ma a rémálmot ama történelmi párosból a magyarok álmodják.

Szász István Tas

Júniusi kommentár

Megtartó fájdalom

(Utólagos gondolatok)

Szász István Tas kimondta a súlyos végszót: a rémálmot mi álmódjuk. Kell-e, lehet-e ezek után megszólalni? A szerkesztőnek azonban, ki jelen lapszámba becsempészte eme gyűjteményt, kötelességei vannak. Köteles megköszönni SZIT elemző gondolatait, de köszönet illeti magát Sorin Mitut is. Hiszen felmutatja, mi az elvárható maximum azok részéről, kiknek –Tamási Áronnal szólva – a kezére adtak minket: törekvés a tárgyilagosságra, és némi empátia. Árnyékát persze senki nem lépheti át, de mindenképpen méltánylandó a felül-emelkedés szándéka abból a mérhetetlen lelki-szellemi mocskárból, melyben a mai román politikum és a társadalom java része leledzik, amelyből egy-két világosabb, nemesebb elme nehezen fogja őket kirángatni, és ami „par excellence” ellenünk irányul.

Lehet-e a fehér hollóktól többet kívánni? Hogy belelássanak a mi vérző lelkünkbe? Talán igen, hiszen emlékeim közt őrzöm egyik román orvoskollégám megjegyzését: „nektek iszonyatosan nehéz lehet, hogyan is tudtok e lelki súllyal együtt élni?” Talán maga Sorin Mitu is érzi ezt, amikor – és ez írásának lényege – megpróbál kiutat látni és láttatni a pusztító szembenállásból, sikeresnek ítélve együttélésünket, a kvázi egyenlőség jegyében. Jelen állapotaink e pozitív megítélése viszont tagadhatatlanul felmentené őket a (jórészt békés, de nemegyszer véres eszközökkel is végrehajtott) genocídium történelmi felelőssége alól. Ezzel szemben ott áll a SZIT által kimondott igazság, a rémálom ténye, hozzáteszem: valóságossága, ami viszont csak a mienk. Nem vagyunk, nem lehetünk tehát egyenlők!

Nos, ha már illetéknéppen terítékre került a téma, akkor élek az alkalommal, hogy SZIT-nek Transzszilván szemmel, Összmagyar szívvel című könyvének előző lapszámunkban közölt bemutató szemelvényeit kiegészítsem néhány további, ide tartozó, (kiváltképp egy Trianon-évfordulón) kihagyhatatlan gondolatával, érzésével, melyeket olvasóinkhoz eljuttatni szintúgy kötelességemnek érzem. Íme, néhány passzus a Velünk élő Trianon c. fejezetből:

„Nekik Trianon a kezdet, nekünk tehát a véget jelentené?... Nekünk Trianon semmi? Nekünk zéró, nulla? Nincs? Ismét kezembe vettem az őrdögi szerződést. Rövidített változatának átolvasása valóságos küzdelem volt... Magyar az, akinek fáj Trianon! Ezt Karinthy Frigyes mondta. Ha ez igaz, és miért ne lenne az, akkor kevesen vagyunk magyarok? És egyre kevesebben leszünk? Ezeket a keveseket neveztem TTT (Trianon Traumatizált Társadalom) generációnak...

De rosszkedvünknek ezernyi más, apróbb-nagyobb oka is lehet. Persze ezek mind összefüggenek valahol az alkatunkat, sorsunkat meghatározó történelmünkkel. Mert a naponta tapasztalt butaság, korlátoltság, a rosszindulat, az irigység, a kisebbik hazából érkezettek nemzetféltésének nevetségessé válása, a befogadó ország(rész) lakóinak önfeledt rohanása, vagy

legyek igazságosabb: terelése a globalizáció várományosi státusa, a konzumdiótizmus felé, megmagyaráznak mindent. A gonosz-kodó, rosszindulatú szomszéd, a saját egészségének értékéről meggyőzhetetlen beteg, a termálfürdőben okosan érvelő idős urat mocskos szavakkal illető vadidegen baloldali, az engem megalázó módon átverő könyvkiadó, a belőle áradó szenny miatt (jobb helyeken) feketén ásitó képernyő, az utcasarkon sírva panaszkodó nyugdíjas néni, a terepjárójával a sarat röhögve ránk fröcskölő előprivatizált vagy úgazdag, a település utcáin eldobált hulladék, dadogó egészségügyi reformlépéseink, az évtizedes baráti kör megosztottá válása, minden percünk ezzel magyarázható és összefüggésben van ezzel a még sokáig kikerülhetetlen okkal. Tudva vagy nem is sejtve: TTT ebben a hazában mindenki...

Évek óta beszélünk arról a teherről, melyet Trianon óta hordunk magunkkal, magunkban. Ennek súlya más és más mindenkinél és viszonylagos, attól függően, hogy mennyire tudatosult, mennyire tudatosították benne annak tragikumát... Abban azonban biztos vagyok, hogy aki csak tud erről és tagja ennek a nemzetnek, az valamilyen módon szenvedője is a nagy veszteségnek. Ha más nem, a maga egyszerű szintjén úgy érzi át, mint a labdarúgó-szurkoló a berni döntőt. Ennél is több – s az idő múlásával egyre több lesz – azonban az olyan, aki úgy szenved el Trianon következményeit, hogy szenvedéseinek igazi okát nem is ismeri. Ebből a sok apróbb-nagyobb keresztből áll össze aztán a nemzet kollektív tudatának gigantikus Golgotája...

Isten tudja, mi válthatja ki, hogy éjjeli elmélkedés közben gyakorta, soha nem észlelt életszerűséggel, szinte testi fájdalomként, sajgó seb gyanánt kell megélnem az érzést és oly éles körvonalat nyer bennem a gondolat, mely szerint születésem helye, neveltetésem és sorsom arra predesztinált, hogy ezt a sebet, mint soha be nem gyógyuló fekélyt hordozzam... Ezen változtatni nem lehet. Bizonyos, hogy a sírig elkísér. A többi csupa kérdőjel.”

De kihagyhatatlan egy másik, lélekrendítő szövegrész is, a Kolozsváron született Szabó Dezső felkiáltása, amit ismételtén tárok olvasóink elé (Átalvető, 2010. június): „Ha lehetne menekülni! Ha elmehetnék messzi országok védelmébe, ahol tenger, régi szépségek és emberi emberek vannak! Hogy kivesszen ínyemből a magyar levegő íze, hogy ne sajogjon a magyar föld.”

* * *

Fülemben hallok a jogosnak tűnő, indulatos, szemrehányó, ismételt elhangzó vélekedéseket: minek ez az örökös köldöknézés, sirázkodás („trianonozás”), miért nem tudunk egyszer már továbblépni, miért nem írunk biztató, lelkesítő, vidám dolgokról. Tényleg, miért nem? Hát kérem, írunk mi ilyet is, ha van és amikor van, pl. az ötvenvente felcsillanó magyar erőről, sikerről az olimpiákon, a szurkolók eszén túljáró székel életrevalóság megnyilvánulásairól, Csíksomlyó eget-lelket mozgó erejéről, a (székely)magyar belső erő kisugárzásairól gazdaságban, tudományban, művészetben, a múltban és jelenben egyaránt... Szívesen írnánk mi naponta ilyenekről, és lehetőleg csak ilyenekről! De jól szolgálunk vajon ügyünket, ha rózsaszínűre festgetnénk a sötét, viharos eget, ha letagadnánk a SZIT által leírt magyar – TTT – valóságot, és ezzel megtagadnánk a lelkünk rejtett zugaiba vissza-

szoruló, sajtó, legnemesebbnek érzett – mert a szenvedés nemesít! – önmagunkat, és hályoggal homályosítanánk el a pusztító szándékok látását? Fogyasunkat, sok helyen elfogyasunkat, a marosszentimrei templom valóságát? Miközben tudjuk, hogy megvan az ideje a gyásznak, és megvan a továbblépésnek, a gyógyító feledésnek is. Már ha az élet, sorsunk alakulása ezt lehetővé teszi, tenné... Ne feledjük: a sikeres terápia feltétele a teljes diagnosztikus feltárás, az őszinte, leggyakrabban fájó szembenézés a tényekkel!

És ha már őszinteség, akkor mondjuk ki: a gyógyítás alapvető feltétele a szükséges terápiás eszközök megléte is. (Jó lenne egyszer alaposan számba venni és fókuszba állítani őket!) Minden más: pusztító önámítás! És ha már gyógyítás, akkor mondjuk ki azt is: van gyógyító fájdalom is, a fájdalom lehet gyógyító is. Következésképpen kimondhatjuk: beolvasztásunknak, beolvadásunknak egyik legfőbb gátja éppen saját fájalmunk lehet, hisz tudjuk, addig vagyunk magyarok, míg fáj Trianon! Akiknek sikerül – úgymond önvédelemből, „lelki egészségük védelmében”, és a mindennapok realitásainak szorításában, emberi (munkatársi vagy akár szomszédi) kapcsolataik során – lerendezni, feloldani magukban ezt a fájalmat, hátat fordítani a „kollektív tudat Golgotáján” menetelőknek, azok el is indultak a feladás útján. (Ha perbe fognak kijelentésemért, Shakespeare szavaival védekezem: örült beszéd, de van benne rendszer.) Távol álljon tőlem bárkit sanda szándékokkal gyanúsítani, de óhatatlanul felhorgad a gyanú: a jóindulatú, kezét nyújtó román ember tudatalattijában is vajon nem lappang-e ott ennek sejtése? Másrészt, ha felismernék e tényt az ország „büszke tulajdonosai” (stapini pe tara), folytatnák-e lealázásunkat, lelkünk gyöttrését? A mindennapokban pedig nem jelent-e vajon feloldozást a megma-

radás kínzó kötelessége alól, önigazolást a hasonulásra a feloldó, vigasztaló vállveregetés: *együttélésünk sikeres, egyek vagyunk!?* Meg a bölcsnek, igaznak, reálisnak elfogadott, de lássuk be, kiüresedett, kiüresített szólam: „csak együtt lehet”? A szándékosság gondolatát (mindkét fél részéről) messze dobva, egy valós élethelyzetbe ütközzünk, amit letagadni nehéz lenne, felismerni viszont annál fontosabb. Mert sajnos – mint mondtam – nem vagyunk egyek, nem vagyunk egyenlők. Mert így alakult, mert így alakítják. Megbékélés, együttműködés? Rémálom! És a rémálmot mi álmodjuk. Van-e, lehet-e belőle ébredés? Azt mondja Lucian Boia, hogy a magyar, vagy a különálló Erdély története befejeződött. De ezzel együtt vajon a különálló erdélyi magyarságé is?

Nézzünk körül idebent, a csonka, meg persze tágabb, kontinensnyi otthonunkban (melynek történései mindent felülírhatnak!), legfőképpen pedig a levágott testrészen, csonkhazánkban: hogyan alakult sorsunk az elmúlt 96 évben, mi történt velünk az utóbbi „szabad” 26 évben, és merre tartanak a jelen folyamatok. Sok száz vaskos kötetnyi anyag átgondolása után is csak azt láthatjuk, hogy zárul egy kör, újra itt áll előttünk a Trianon utáni Erdély rettenetes dilemmája: a megtöretés beismerése, Makkai „nem lehet”-je, szemben Reményik „lehet, mert kell”-jével, az élni akarás parancsolatával. Zárjuk hát elmélkedéseinket ezen utóbbi, elhíresült igazság teljes mondat-környezetével: **„Az erkölcsi törvény mint magyar követelmény bennünk. A transylván csillagok pedig felettünk. És semmi más. Nekünk lehet – mert kell.**

K.P

(Az írás gondolati-érzelmi lezárásaként lásd Ábrányi Emil versét a hátoldalon.)

Jékely Zoltán

A marosszentimrei templomban

Fejünkre por hull, régi vakolat,
így énekeljük a drága Siont;
egér futkározik a pad alatt
s odvából egy-egy vén kuvik kiront.
Tízen vagyunk; ez a gyülekezet,
a tizenegyedik maga a pap,
de énekelünk mi százak helyett,
hogy hull belé a por s a vakolat,
a hiúban a denevér riad
s egy-egy szuvas gerenda meglazul:
tizenegyedikünk az árva pap,
tizenkettedikünk maga az Úr.
Így énekelünk mi, pár megmaradt,
- azt bünteti, akit szeret az Úr -
s velünk dalolnak a padló alatt,
kiket kiirtott az idő gazul.

Ferenczes István

Marosszentimrei templom, 2002

A 75 éves Sütő Andrásnak

Az ajtón mázsás lakat, gályarab bilincs.
Tízen, kilencen, nyolcan sem vagyunk,
gyülekezet, szolga, pap - senki sincs.
Legnagyobb hiányzó maga az Úr.
Áll még egy sírkő, zuzmóval takart.
Kézdiszentkereszt Lázár Vilmos
üzenni föld alól a tört magyart -
csak annyit, mit egy jégverés kimos.
A torony galambok nélkül inog,
varjú, csókaraj cibálja gazul,
nem a kő, nem a bezúzott ikon,
itt az idő az, ami meglazult...
Fejünkre pók hull, égi vakolat,
az orgonában szüette futam.
Nem énekel az sem, mi megmaradt.
Hát kit szeretsz itt, s kit büntetsz, Uram?

A fenti összeállítás után következzen egy csokor a minket sújtó mai román valóságról, a legújabbakról. A tisztánlátás jegyében...

„Behavazott” kisebbségi ügyek – Tóké Lászlóval a védhatalmi státus elő- és utóéletéről

.A magyar kisebbségi ügyek európai képviseléséhez akár a migránshullám farvizét is igénybe kell venni, tartja Tóké László EP-képviselő, akivel kitüntetésé visszavonásáról is beszélgettünk

– *Hogy érzi magát mostanában Brüsszelben?*

– Mi tagadás, van bennem némi félsz, de inkább amolyan tudatalatti. Amikor legutóbb végigjártam az újra kinyitott brüsszeli Zaventem reptér mintegy másfél órás biztonsági akadályversenyét az autós sorompótól a beszállókapuig, megborzongtam: uramisten, ezután ebben lesz részünk? Körülöttem az emberek ugyanúgy itták a kólájukat, cipelték a csomagjaikat, előzőekenek voltak egymással, mosolyogtak, mint néhány héttel korábban. Mégis azt éreztem, hogy mindenre rányomja bélyegét a legutóbbi események nyomán kialakult félelem.

– *És amúgy hogy érzi magát az unió fővárosában?*

– Felemásan. Amikor az Európai Parlamentbe kerültem, azt hittem, saját gondjainkat vihetjük a világ elé, fórumra találnak saját erdélyi kisebbségi problémáink. Ezzel szemben bizonyos értelemben nekem is a nyakamba kellett vennem Európa, a világ problémáit, ilyen értelemben átrendeződtek a fejemben a nemzetközi gondok. Egyfajta globalizáció ment végbe bennem, más hierarchiába és összefüggérendszerbe kerültek az aktuális problémák. Itt van például a migráció kérdése. Előtte Erdély Kárpátokon túlról érkező bevándorlóinak problémája kötötte le a figyelmünket, akik milliós nagyságrendben érkeztek térségünkbe új hazát keresni. Ezzel párhuzamosan viszont azzal kell szembeesznünk, hogy a világ különböző részeiről érkező migránsok hullámverésében a hagyományos, a nemzetek közösségére épülő Európa hasonló problémákkal küszködik, mint a mi nemzeti közösségünk otthon, Romániában. Egész életem hitünk őrzésében, egyházaink szabadságának és kisebbségi egyházaink védelmének jegyében telt. Most azt kell tapasztalunk, hogy az egész európai kereszténység visszaszorulóban van, és nemcsak az államideológiai alapú ateista diktatúra, hanem a szekuláris, elvallástalanodott, álliberális, intoleráns Európa is hátrányos megkülönböztetéssel sújtja.

– *Mindez saját prioritáslistájának átrendeződését is magával hozta?*

– Átalakulásról nincs szó, némi „nemzetköziesedésről” viszont igen. Hasonló problémákkal találkozom nemzetközi szinten, mint idehaza – más módon. Mert könnyű belátni, hogy míg hitünket, hagyományainkat, anyanyelvünket védjük, a kisebb-nagyobb európai nemzetek, közösségek érdekeivel találkozunk. Nekem hasonlóképpen fáj a német nemzeti öntudat háttérbe szorulása, mint a magyar

nemzettudat sorvadása. Mert ma elképzelni sem lehet, hogy egy német kijelentse, amit itthon azért már egyre kevésbé szégyellünk: magyarnak lenni jó. De fájdalmas a találkozás a nivelláló típusú, az emberi jogok ügyét polgárjogi kérdésre szűkítő nézetekkel is, amikor a francia állampolgárság révén egyenlőséget tesznek a muszlim arab és a született francia közé. Mert miközben szeretettel nyújtok kezét a bevándorló muzulmánoknak, Franciaországot a franciák és a francia kultúra hazájának tekintem.

– *A kettős mércét azonban igen mély beágyazottságból kell előrángatni...*

– Jómagam is a kettős mérce alkalmazását tartom Európa egyik legsúlyosabb problémájának. A Kárpát-medencei Képviselők Fóruma legutóbbi ülésén Szili Katalin tudatosította, hogy kétszer akkora az Európai Unió területén élő hagyományos kisebbségek létszáma, mint a migránsoké. Ennek ellenére az előbbiekről ügye iránti figyelem eltörpül a bevándorlók egyéni jogai iránti aggodás mellett. Némi túlzással ma világbotrány lesz abból, ha a szerb–horvát határon rálépnek egy migráns lábára, tévéállomások tucatjai riogatják a világot, hogy nem tartják tiszteletben a hivatlanul ideérkező, netán gazdasági menekültnek számító migránsok emberi jogait.

– *Nem lehet ebből tőkét kovácsolni? Elképzelhető, hogy a romániai magyarok tyúkszeme megtaposásának fájdalma is könnyebben elgyűrűzik Brüsszelig?*

– Akár így is kezelhetjük a kérdést, de érzéseim ebben a tekintetben is felemásak. Az unióban ugyanis még odáig sem jutottak el, hogy tudomásul vegyék a külhoni magyar kisebbség létét, kollektív jogait. Ezért aztán annak az alapvetően fonák helyzetnek is örülnünk kell, hogy Lomnici Zoltán azzal kampányolt a minap a brüsszeli restitúciós konferencián, hogy mivel nemcsak a kisebbségi keresztényeket sérti az ingatlan-visszaszolgáltatás kelet-európai akadályozása, hanem a cigányokat is, a rájuk való tekintettel is fel kell gyorsítani a restitúciót. Lomnici logikája szerint, mivel létezik egy erős hátszéllel rendelkező európai cigány stratégia, a magyar ügyet az vinné előbbre, ha a cigány érdekeket is csatlakoztatnánk. Nosza, hivatkozunk a cigányokra, akkor több esélyünk van saját jogaink érvényesítésére. Ezzel párhuzamosan oda jutottunk, hogy a migránsügy farvizén próbáljuk bevinni Európába a hagyományos kisebbségek kérdését. Örülünk neki?

– *Három évvel ezelőtt Tusnádfürdőn szorgalmazta, hogy Magyarország vállaljon védhatalmi szerepet az erdélyi magyar kisebbség érdekében. Felvetése a Románia Csillaga érdemrend visszavonását hozta maga után. Megbánta netán?*

– Szó sincs róla. A becsületbíróság közel húszoldalas indoklást állított össze az érdemrend visszavonásának alátá-

masztására, amely tömörnek szánt foglalat a ceausista-szekurista idők magyarellenességének. Mintha az iratot a volt Securitate Magyar irredenták ügyosztályának – volt ilyen! – szakértői állították volna össze. Ha valaki viszont akarja látni a hajdani horthysta-fasiszta ellenes frazeológiát, diskurzust, ez az indoklás ajánlott olvasmány. Elítélésben a hajdani intézményes magyarellenesség nyer megfogalmazást, amely nem csak ellenem jelent fenyegetést. Ahol ilyesmi megtörténhet, ahol a bíróság igazat ad két volt titkosszolgálati vezető vádaskodásának, abban az országban senki sem érezheti biztonságban magát.

– *A tusványosi segélykiáltás hirtelen felindulásból hangzott el, vagy előzetesen egyeztetett témafelvetés volt?*

– Részemről teljesen tudatos volt, napokon át készültem rá, hiszen a védőhatalmi státust a dél-tiroli minta alapján nagyon hasznos politikai eszközként kezelem. Ugyanakkor semmiféle egyeztetés nem volt, attól tartottam ugyanis, ha kikérem a miniszterelnök úr környezetének véleményét, azt a bölcs tanácsot kapom, hogy ne vessem fel a kérdést. Hasonló okokból a román–magyar alapszerződés felülvizsgálata ötletének felvetését sem beszéltük meg előzetesen. Holott mindkettőt időszerűnek tartottuk. A védőhatalmi státus felvetését megfogalmazásában sem Orbán Viktor, sem a Nemzetpolitikai Államtitkárság nem támogatta azóta sem, következményeitől azonban mindig megvédték. Ebben az összefüggésben rendkívül nagyra értékelem a Magyar Becsületrend ideítélését, ez a kitüntetés gyakorlatilag teljesíti a védőhatalmi státus kívánalmait személyem vonatkozásában. Nekem azonban az az elsődleges fontosságú, hogy az elszakított területek magyarjai szabadon élhessék meg magyarságukat a szülőföldjükön, és teljes értékű életet élhessenek.

– *Úgy tűnik azonban, hogy mindig van lejjebb. A kisebbségi kérdésekben Romániában tapasztalható visszarendeződés körülményei között milyen stratégiai-taktikai átalakulásokat, módszereket, témafelvetéseket tart szükségesnek?*

– Egyértelműen rendszerváltozásra van szükség a kisebbségpolitikában, az általános romániai rendszerváltozás ugyanis alig közelített ezen a téren a demokratikus követelményekhez. Románia a kommunista időkhez hasonló kirokatpolitikát folytat a kisebbségpolitika tekintetében, legfeljebb némi demokratikus álcát öltve magára. Önálló magyar politizálás kell, ennek az igénynek azonban az RMDSZ

messze nem akar vagy nem képes eleget tenni. De európai viszonylatban is áttörésre van szükség, az egyéni jogokon alapuló, a diszkrimináció tilalmának általános alapelvein nyugvó, szűkkeblű kisebbségpolitika tanúi vagyunk. Az unió „ostromát” egy pillanatig sem szabad abbahagyni, de kétségtelenül egyre szűkebb a tér: a migránsok kérdése egyértelműen „behavazott” minden kisebbségi kérdést. Fájdalmas a beismerés, de szükséges: ha elméleti szinten folyamatos is a problémák újrafogalmazása, gyakorlatilag helyben topogunk.

– *Sokan azt tartják, a kelet-európai országok egyik tragédiája, hogy demokratikus átmenetük hőseit képtelenek voltak megvédeni – esetenként saját maguktól is. Önre is vonatkozhat ez a megállapítás?*

– Neumann Ottó nagyváradi származású újságíró idézem a kilencvenes évek elejéről: maradtál volna szimbólum... Ha maradtam volna a még Ion Iliescu által is forradalmi hősnek nevezett státusban, biztosan semmi baj nem lenne most velem. Engem változó intenzitással, de gyakorlatilag folyamatosan le akartak vadászni az elmúlt bő húsz esztendőben. Hol politikai, hol egyházi, egyetemi alapítói-irányítói, de magánemberi minőségemben is karaktergyilkossági kísérletek célkeresztjében állok. A legnagyobb eddigi teljesítményemnek azt tartom, hogy képes voltam a felszínen maradni, mert amúgy nem terem fű a magamfajta politikai és nemzeti közszereplőnek. A hibáim felsorolására pedig nem lenne elegendő ez az újságfelület. (Háromszék)

Csinta Samu

Kiállítás Tőkés László mellett

A Fidesz-KDNP európai parlamenti képviselőcsoportjának közleménye

A Fidesz-KDNP európai parlamenti képviselőcsoportja megdöbbenéssel értesült Románia köztársasági elnökének minapi döntéséről, és kiáll Tőkés László romániai rendszerváltásban betöltött történelmi szerepe mellett.

Méltatlan és sértő a Románia Csillaga érdemrend visszavonása Tőkés Lászlótól, aki a romániai kommunista diktatúrával szembeni népi felkelés meghatározó alakja, és akinek közéleti tevékenysége középpontjában éppen egy szabad, demokratikus és európai Románia megteremtése áll.

Különösen sérelmes, hogy a kitüntetés visszavonásához Tőkés Lászlónak egy nyilvános fórumon elmondott kijelentése vezetett, amely eljárás Románia szólásszabadság iránti elkötelezettségét is megkérdőjelezi. Klaus Iohannis román köztársasági elnök vonatkozó döntése sajnos arról árulkodik, hogy a román politikai elit még mindig nem tudott felülemelkedni a kommunista örökségen, a nemzeti kisebbségeket és a másként gondolkodókat megbélyegző politizáláson.

Tőkés Lászlónak a román totalitárius rendszer lebontásában szerzett történelmi érdemei elvitathatatlanok, azon egyetlen kitüntetés elvétele sem változtat.

Strasbourg, 2016. március 9.

Magyar Becsület Renddel tüntette ki Tőkés Lászlót a köztársasági elnök a kormányfő előterjesztésére

A Magyar Közlöny 2016. március 11-i számában megjelent határozat szerint bátorságának és emberi méltóságának – ami a személyes példa erejével a kommunista diktatúrát megdöntő temesvári forradalom kirobbanásához vezetett, s ezáltal megnyitotta a szabadság útját Románia és az erdélyi magyarság előtt – kivételes elismeréseként adományozza a kitüntetés Tőkés László európai parlamenti képviselőnek (Fidesz-KDNP), volt királyhágó-melléki református püspöknek, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökének Áder János államfő.

Megszólalt egy erdélyi közismert német publicista is Iohannis-t kritizálva, Tőkés Lászlót védve, a székelyek önrendelkezési jogát hangsúlyozva, mégpedig a nemzetközi jog alapján. (Részletek)

...Látva, hogy a kitüntetés visszavonásáról szóló sajtócikkekből mintha tudatosan hagynák ki e lépés konkrét okát, csak nagyon ködösen bizonyos „múltbéli nyilatkozatokat” említve (mi a helyzet a szólásszabadsággal, KI úr?), egyértelmű volt számomra, hogy **valami nagyon nincs rendben ezzel az üggyel.**

Mint ahogy az állam itthoni magyarok ellen irányuló cselekedeteinek legalább 90 százalékával sem (100 fellépésből nagyjából 90 diverzió és egyértelmű túlkapás, és legfeljebb 5-10 esetben van szó polgármesterek, szenátorok stb. tényleges korrupciós ügyeiről.)

...Ahogy azt akadémiai körökből származó állítják, Tőkés László nem azt állította, hogy Magyarországnak protektorátust kellene bevezetnie Erdély felett (megsértve ezzel Románia szuverenitását), hanem azt javasolta/ kérte, hogy Magyarország vállaljon „védhatalmi státuszt” a romániai magyarok esetében, Ausztria tökéletesen törvényes kezdeményezéséhez hasonlóan, mely kijelentette, hogy védhatalomként lép fel az Olaszország területén élő dél-tiroliak esetében. (Egyfajta „magas szintű védelem” ez egy állam részéről az azonos etnikumú, egy másik államban számbeli kisebbségben lévő őshonos lakosság javára). Sőt, a magyarországi politikai hetilap egyik elemzőjének értelmezése szerint mind Magyarország, mind Románia, tehát mindketten, az 1996-ban aláírt jószomszédsági és együttműködési szerződés értelmében, betöltik a szomszédos országban élő saját kisebbségeik védelmezőinek szerepét azzal, hogy a másik felet felkérhetik az aláírt megállapodás betartására. Ebből az következik, hogy amit TL mondott, az nemcsak helyes volt, de egyenesen banális,

még hozzá úgy, hogy még csak fel sem fogta szavainak banalitását. Ez azonban nem akadályozta meg a romániai sajtóban és blogoszférában tanyázó hivatásos diverzionistákat abban, hogy felháborodjanak egy olyan viharon, mely egy pohárban robbant ki... víz nélkül.

Azt hiszik, hogy ennél nevetségesebb már nem lehetett a helyzet? De igen! Azzal, hogy néhány helyes és banális kijelentés miatt visszavonta Tőkés Lászlótól Románia Csillagát, Klaus Iohannis elnök bebizonyította, hogy tényleg lehetséges!...

Epilógus

Ennek a történetnek van még egy utolsó, talán még meglepőbb és fájdalmasabb fordulata (ezúttal nem Tőkésre, hanem holmi Funarra és társaira nézve). A nemzetközi közjog és e terület (egyedül) szakértői általi értelmezése szerint amikor egy állam (pl. Románia) megtagadja egy őshonos népességtől (pl. a székelyektől/magyaroktól) az államon belüli BELSŐ önrendelkezés jogát – ahogy azt teszi, és ezt újra sajnálattal mondom ki, azzal, hogy megtagadja az ezzel a területtel kapcsolatos számos nemzetközi norma és szerződés betű- és szellemhű alkalmazását –, akkor **az őshonos lakosság elnyeri a KÜLSŐ önrendelkezési jogot**, vagyis az elszakadási, vagy az általa lakott területeknek egy szomszédos, azonos etnikumú államhoz történő csatolásának jogát... És voltaképpen tökéletesen logikus, hogy végső soron az ember előnyt élvezzen holmi olyan struktúrákkal szemben, melyeket... ember hozott létre (vagyis államok, esetleg ellenséges rendfenntartó erők, önkényes politikák, az etnodemográfiai valóságnak fittyet hányó alkotmányok stb.). Ha nem az ember élvezne elsőbbséget (egyéni és közösségi szinten), akkor saját kitalációjuk, illetve (esetleg nacionalista, esetleg éppenséggel... néhai) elődeink kitalációinak és szándékainak rabszolgáivá válunk, akik bizonyos állami struktúrákat hoztak létre és ma igazságtalanoknak, elavultaknak, sőt, a valóságtól elrugaszkodottaknak tartott politikákat dolgoztak ki.

A magyarok, tehát, elméletileg, a nemzetközi joggal összhangban azt mondhatnák, hogy mivel Románia 1990 után is folytatja az erdélyi (és moldvai) magyar közösségek asszimilációjára és szétforgácsolására irányuló *neo-ceausista* projektjét, **az ország területi integritásának legitim joga már nem abszolút és elidegeníthetetlen**, hanem szembe kerül egy másik, ugyancsak legitim joggal: az azt lakó őshonos népességek önrendelkezési jogával.

És mégis: mennyiben segít rajtad ez a jog, mellyel esetleg rendelkezni – de ezzel is csak papíron és anélkül, hogy a körülötted lévő tudnák, hogy téged megillet –, amikor a más csoportokhoz tartozó polgártársaid semmibe vesznek, vagy éppenséggel ellenségesek veled szemben? Ezért az Unió Erdellyel fantazmagóriás szlogen és az is marad mindaddig, míg érvényben maradnak azok a kulcstényezők és geopolitikai viszonyok, melyek az 1918 előtti Magyarország széteséséhez és Erdély (valamint Magyarország egyes keleti vármegyéinek) Romániához való csatolásához vezettek.

Hans Hedrich

Forrás: Nemzeti Internetfigyelő (NIF)

A „neoceausisza” ideológia feltámadása

Ami az úgynevezett „nemzeti kisebbségek” védelméről szóló nemzetközi és nemzeti normák romániai be (nem) tartását és meg (nem) valószínűsítését illeti, a 2015-ös év kimon-dottan szegényteljes volt. Több tucat nyilvánvalóan önkényes közbelépés és döntés született kormány megbízottak, polgármesteri hivatali felügyelők, bírók stb. részéről –alkotmányos szlogenekkel („Románia egységes és oszthatatlan nemzetállam”), alátámasztva, de teljes mértékben figyelmen kívül hagyva a Románia által évekként ezelőtt alá-írt és ratifikált szerződéseket és chartákat, melyek különö-sen az erdélyi és még inkább a székelyföldi magyarok közösségében szinte általános elégedetlenséget és a köz-ponti hatóságok képviselőivel szembeni növekvő feszültsé-geket okoztak.

A kérdéses visszaélésekről gyakorlatilag semmit sem írnak a román nyelvű központi sajtóban, ezzel szemben szá-mos inkrimináló anyag jelenik meg a magyarok jogos óha-jairól. Ebből a nacionalista propaganda ízü médiacenzú-rán/embargón és egyoldalú „tájékoztatáson” alapuló publi-cisztikai gyakorlatból az következik, hogy a médiában és a közhatóságoknál nincs elég információ a „nemzeti kisebbségekkel” kapcsolatos sajátos jogszabályokról.

Továbbá, nincs elég publicisztikai vagy politikai akarat, hogy az etnikai közösségeket úgy mutassák be, amilyenek: történelmi, nyelvi és kulturális közösségekként, melyek gyökeret vertek az általuk jelenleg lakott térségekben, több száz vagy akár több mint ezer éves közösségekként (mind-egyikük régebbi vagy sokkal régebbi mint maga... Románia), melyeknek – ebből következően – számbeli ará-nyuktól függetlenül elméletben és a gyakorlatban is ugyan-olyan jogokkal és kötelezettségekkel kellene rendelkezni-ük, mint a többi etnikai közösség.

* * *

Mi lenne ha... Ha Románia átültetné a gyakorlatba a regionális és kisebbségi nyelvek európai chartáját, a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményt, és a Románia és Magyarország közötti jó szomszédságról és együttműködésről szóló szerződést, melyeket már több éve aláírtak és ratifikáltak. Akkor az erdélyi etnikumok közötti kapcsolatok képe összehasonlíthatatlanul jobban festene.

Konkrétan:

- szinte kivétel nélkül két-, három- vagy négynyelvű felira-taink lennének az összes (németek/szászok vagy magya-rok által alapított és más nemzetiségek által is lakott) erdélyi városban és számtalan faluban/községben;
- az összes nemzetiség nyelvét, kultúráját és történelmét az iskolákban minden etnikai csoportnak tanítanák;
- a köztisztviselők a rendőrség kötelékében, a titkosszolgá-latoknál, a hadseregben, az igazságszolgáltatásban, a kihelyezett szolgáltatásokban mindenféle nemzetiségből származó alkalmazottak lennének, akik beszélnek a „kisebbségi” és regionális nyelveket, a kérdéses nyelvek használata pedig a mindennapos gyakorlat része lehetne;

- az állami médiában arányosan jelennének meg a „kisebb-ségi” témák; a filmekben, a tévésorozatokban, a zeneda-rabokban stb.;
- a magyar nyelvű egyetemek/karok tényként léteznének, és nem csak óhajként vagy viszály okaként (lásd a maros-vásárhelyi magyar nyelvű orvosi egyetem létrehozásának elutasítása);
- a nemzetiségek jelképei (zászlók, címerek) és ünnepnap-jai szabadon megjelenhetnének és nem kellene tartani a kormány megbízottak, bírók és/vagy nacionalista blogge-rek és bérkommentelők zaklatásától;
- azonnal véget érnének a nacionalista diverziók, az etno-demográfiai ügykódések, a médiamanipulációk és a „laboratóriumi” gyűlölet, melyeket a titkosszolgálatokon vagy más „hard” intézményeken (rendőrség, hadsereg stb.) belüli nacionalista és etnokratikus csoportok utasí-tására találnak ki és terjesztenek;
- összességében az (igazi kölcsönös megismerésen, tisztele-ten, egy többletnikumú társadalmon belüli jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos konszenzuson alapuló) egyetértés élvezne elsőbbséget;
- nagyrészt megszűnnének az egyes „kisebbségiek” részé-ről tapasztalható nacionalista megnyilvánulások, lásd pél-dául azokat a székely fiatalokat, akik jelenleg bizonyos nacionalista, potenciálisan irredenta magyarországi moz-galmak körül csoportosulnak.

Kik a kerékkötők?

Ne bújunk az ujjunk mögé: némi érzékelhető előrelépés ellenére Románia még mindig messze áll attól, ami akkor lehetne, ha átültetné a gyakorlatba a vonatkozó nemzetköz-i és nemzeti kötelezettségek összes rendelkezését, és – saj-nos (mások számára „szerencsére”) – nem is tűnik úgy, hogy olyan állammá szeretne válni, amely tényleg minden lakosát képviseli.

Vajon kik azok, akik általában ellenzik azon normák alkalmazását/betartását, melyekről itt szó van? Azt hiszem, nagyrészt azokról van szó, akik más, különösen a politikai pluralizmussal, az emberi jogokkal, a részvételi civil társa-dalommal, a korrupcióellenességgel, a diszkriminációmen-tességgel, a Közép- és Kelet-Európával való szinkronba ke-rüléssel kapcsolatos területeken is elleneztek vagy ellenzik a törvények alkalmazását.

Másképp mondva – és a múltba is visszatekintve: azok-nak van a „magyarokkal” „valami bajuk”, akiknek hajda-nán a szászokkal/svábokkal is gondjuk volt, amíg még töb-ben voltak, akiknek 1990-ben gondjuk volt az Egyetem téri tüntetőkkel vagy akár azokkal is, akik 1989. december 17–22-én és az ezt követő napokban és hónapokban kivo-nultak az erdélyi/bánsági városok és Bukarest utcáira. Míg a demokratizálás és a politikai pluralizmus terén némiképp javult a helyzet – bár még mindig vannak gondok a jogálla-miság működésével –, a „nemzeti kisebbségek” védelme terén még viszonylag az út elején, vagy legjobb esetben is a

felénél járunk, és számos jel arra mutat, hogy a román hatóságok NEM akarnak annál előrébb lépni, mint ameddig eljutottak. Ellenkezőleg, szemmel láthatóan hajlamosak visszavonni a már megadott (indokolt) vagy megvalósításra váró jogokat. Mottójuk: Ha amúgy sincsenek szankciók, akkor miért tartanánk be az ígéreteinket?

Hová vezet ez?

Ugyanúgy, ahogy az emberi jogok korlátozása és a közvélemény fontos döntések meghozatalában való részvételének elutasítása, például a nagy (a környezetre és a helyi közösségekre nézve felesleges és ártalmas kulcsszavak: Verespatak, Chevron, Schweighofer, Kronospan stb.) beruházások esetében utcai megmozdulásokhoz, kollektív elégedetlenséghez, valamint az érintettek diskurzusainak és szándékainak radikalizálódáshoz vezetett, a „nemzeti kisebbségekre” vonatkozó normák betűje és szelleme hű betartásának elutasítása elkerülhetetlenül ugyanolyan következményekkel fog járni, vagy jár máris.

Ugyanolyan ok ugyanolyan hatást vált ki. Más szóval: aki azt várja el, hogy a magyarok ne merészeljék kifejezni elégedetlenségüket/felháborodásukat a nacionalista-magyarellenes mátrixszal szemben, amelybe számos közhatóság és a média egy része belekényszeríti őket, ugyanígy azt is követelhetné, hogy Newton törvényét kizárólag az almákra alkalmazzák, a körtékre ne....

És most azoknak, akik őszintén azt hiszik, hogy Románia állítólag „modell” a „kisebbségek” ügyében. Közismert, hogy Romániában egyetlen területen SEM tartják be a törvényeket a betűjüknek és szellemüknek megfelelően, amikor a nem alkalmazásuk (jogtalan) előnyöket biztosíthat egyes kiváltságosoknak (lásd a fentebb említett cégek gazdasági tevékenységeit). Akkor, kérdezem, miért hiszik, hogy a törvényeket éppen a „kisebbségek” esetében alkalmazzák következetesen, sőt, példás módon?

Sőt: alapos okunk van azt hinni, hogy a „kisebbségek” és a történelmi régiók ügye az utolsó helyek valamelyikén szerepel a politikai-közigazgatási döntéshozók prioritásainak listáján. Egy „neoeausisza”/„neoszekus” áramlat feltámadásának és érvényesítésének vagyunk tanúi, amely afelé tendál a törvények megsértésével, hogy megvalósítsa a nemzeti-kommunista korszak fő etno-demográfiai projektjét: a többetnikumú régiók, különösen Erdély etnikai megtisztítását, illetve asszimiláción és emigráción keresztül az elrománosítást.

Mondom ezt, látván:

– hogy Kolozsváron egy régi-jelenlegi polgármester, volt KISZ-vezető elkeseredetten ellenzi kétnyelvű táblák elhelyezését a város bejáratainál, ugyanakkor kollektív skizofrén módon megpályázza „Cluj-Napoca” nevében az „európai” kulturális fővárosi címet;

– hogy Marosvásárhelyen az „importált” polgármester azzal büszkélkedik, hogy az etnikai mérleget sikerült a magyarok rovására kibillenteni (a Magyarországgal kötött szerződés egyértelmű rendelkezéseinek megsértésével!);

– azokat az etnikai-demográfiai statisztikákat, melyek azt mutatják, hogy a magyar lakosság legalább 20 százalékkal

(!) csökkent az utóbbi 25 évben, miközben a románok aránya „csak” 10 százalékkal lett kevesebb;

– hogy Csíkszeredában megtartanak a tisztségében, rendőrkapitánnyá neveznek ki és rekordmértetű bért fizetnek egy volt nemzeti-kommunista pribéknek, Moldovan Radu Sandunak;

– hogy 2015-ben, szintén Csíkszeredában, börtönérett politikusok egy csoportja – Mircea Dusa, Gabriel Oprea, a már „híres” Moldovan Radu Sandu – jelentős anyagi és emberi forrásokat, különleges csapatokat, a honvédelmi minisztérium járműveit és buszait mozgósította azért, hogy néhány ázott katona menetelése közben felhúzzák „Hargita megye legnagyobb trikolórját”! Mindezt akkor, amikor a Kovászna megyei kormány megbízott bepereli azokat a polgármestereket, akik Románia zászlója mellett(!) ki merik tűzni a székely zászlót is;

– mert olyan félkatonai alakulatok jönnek létre, mint Bogdan Diaconu politikai etnoimposztor Karóbahúzó Vlad Gárdája, melyeknek kimondottan Székelyföld is a célpontjuk;

– látva, hogy Déván (!) lebontották egy hajdani magyar fejedelem nemrég felállított köztéri emlékművét – mindezt „banális adminisztratív okokból”, hogy egy élő klasszikust idézzek (utalás Klaus Iohannisra – a szerk.), egy „jóakaró” polgár közbenjárására;

– Dan Tanasa nacionalista-troll blogger tevékenységét – meglepetések meglepetése! – éppen a szekus-kleptokrata Dan Voiculescu alapítványa részesíti jutalomban.

És tovább lehetne folytatni a mindennapos zaklatások sorát, melyek a „Beszélj románul, mert Romániában vagy!” szlogenrel kezdődnek...

A fentiekből az következik... szigorúan LOGIKUSAN, hogy a „kisebbségi” jogrend betű- és szellemhű alkalmazása Románia számára is a jogállamiság megerősítését, a törvény uralmát, polgáriságot, európaiságot, meritokráciát jelenti – az ország minden lakójának javára. Ugyanakkor, szintén szigorúan LOGIKUSAN az is következik, hogy az erdélyi (és nem csak itteni) őshonos nemzetiségek legitim és szükséges jogaiért való szerepvállalás jogos és szükséges polgári, európaiassági és jogállamvédelmi lépés.

Én magam szerepet vállalom ebben (is), és azt tanácsolom más polgárjogi aktivistáknak is, hogy hatoljanak be erre a kevésbé feltárt, de mindnyájunk számára nagyon is releváns területre: a kollektív identitások, a „fejlett szintű” etnikumok közötti megértés és együttélés, regionalizmus, politikai transzszilvanizmus terepére. Ez távolról sem annyira nehéz és „aláaknázott” terület, ahogy azt azok az etnoimposztorok sugallják, akik kisajátították e témában a tömegeknél fogadókészségre számító diskurzust (szemben a tudományos, „elittel”, a történelmi igazsággal, és a mai tényhelyzettel szinkron és összeegyeztethető diskurzussal, ld. Boia, Mitu, Djuvara). A megoldás továbbra sem más, mint az írott és íratlan törvények – jóhiszemű – alkalmazása, aminek révén csak nyerhetünk – mindnyájan. Regionalizmus = európaiasság = polgáriság = hazafiság – íme, ez a mágikus képlet „Erdély kérdése” – és talán egész Romániára vonatkozóan is.

Hans Hedrich/neuerwEg.ro

A magyar, aki jó román lehet

Amikor újra és újra Gheorghe Funart választották meg polgármesternek Kolozsváron, ott tizenkét éven át állandóan 10 ezer román zászló lengedezett. Ezt ő maga nyilatkozta egyik napilapnak adott interjújában. Nyilatkozott még egyebeket is, amiket jó lenne mindenkinek megszívlelnie, és akkor mindenféle jötte-mentek nem akarnának olyan zászlókat lobogtatni, mint Erdély történelmi lobogója.

Többek között olyasmikről regélt, hogy a román trikolór a legrégebbi zászló a Föld nevű bolygón, és a géta-dákoktól ered. A földön a civilizáció bölcsője tízezer évvel időszámításunk előtt ebben a géta-dák élettérben ringott. Aztán úgy négyezer évvel i. e. parancsolta meg a jóisten a géta-dák ősöknek, hogy szaporodjanak, gyarapodjanak és népesítsék be a Földet. És lőn. Még a japánok is tőlük erednek, nem beszélve a kínai és japán írásjelekről, amelyek szintén dák eredetűek. Németország, azaz Deutschland azt jelenti: a Dákok Országá. Kétezer évvel későbbi kirazásukkor aztán Afrikát és Ausztráliát és a két Amerikát is benépesítették. Így nem csoda, hogy térképük volt Amerikáról, amelyet zsebre vágott egy Kolumbusz Kristóf nevű szélhámos, és azzal ment felfedezni Amerikát. A piramisokat is a romániai piramisok mintájára építették Egyiptomban.

A magyar szavak nagy része román eredetű, és Budapest a Buda nevű géta-dák vár körül épült ki. A zsidók ellopták a Mihai Eminescu által kidolgozott relativitáselméletet (a híres $E=m \times c^2$ képletet is), és egy Einstein nevű széltolóval publikáltatták. És így tovább...

Funar hőiesen akadályozott meg egy sereg külföldit abban, hogy beruházzanak Kolozsváron. Hazafiságát látva, hű népe háromszor is újraválasztotta polgármesternek Románia legnagyobb városában, de egy mandátumon át parlamenti képviselő is volt. Vannak még hasonló történészek, akiknek szavait rengetegen szentírásnak tekintik, mert teóriáikból azt lehet kikövetkeztetni: a Föld majdnem minden lakójáról ki lehet mondani, hogy román származású, kivéve az elfajzott magyarokat és zsidókat. Románia szinte minden lakója ugyancsak román, sajnos, köztük is akadnak olyanok, akik a haza és a román nép érdekei ellen agítálnak. Ezekről meg kell vonni a lehetőséget, hogy románokká lehessenek, és csakis őket nem lehet és nem szabad románoknak tekinteni.

Mindebből következik, hogy Hunyadi Jánostól (Iancu de Hunedoara) vagy Mátyás királytól kezdve, Dózsa György (Gheorghe Doja) parasztvezéren át, egészen a világ- és olimpiai bajnok (Sötér) Balázs Jolánig (Iolanda Balas) vagy Molnár Levente színészig, aki a Saul fia című Oscar-díjas filmben szerepel, azok egyszerűen mind-mind

románok. Nem akarom felsorolni az összes élsportolót Bölöni Lászlótól (Loci) Szabó Katiig (Ecaterina Szabo), pedig vannak szép számban. De igazi jó román és honleány csakis olyan lehet, mint a magyar apájú, ortodox Gabriela Szabo, aki nem tud magyarul, és istenítette Funart. Ő sportminiszterségig vitte.

Sajnos, vannak elég szép számban olyan hazaárulók is, akik nem érdemlik meg, hogy románok legyenek, például Tőkés László vagy a székely terroristák, pedig köztudott, hogy a székelyek tulajdonképpen elmagyarosodott románok.

Olyan semmiségekkel egyáltalán nem kell foglalkozni, mint például a kürtőskalács román vagy magyar, esetleg székely termék-e, mert egyértelmű, hogy román. Ennek receptje először Dániel Istvánné gróf Mikes Mária 1784-es keltezésű erdélyi szakácskönyvében bukkan fel. Mezőgazdasági miniszterünk is nyilatkozta, hogy a receptet „egy román nemzetiségű, magyar állampolgárságú erdélyi asszony” tette közzé. Mivel a kürtőskalács finom, népszerű édesség, és receptjét a mostani Románia területén jegyezték le, egyértelműen román termék. A grófnő is természetesen román volt, de nem tehetett róla, hogy akkor még nem létezett Románia. Ő már akkor is román terméknek nyilvánította volna, arról nem is beszélve, hogy ma is ezt tenné.

Ui. Funar mélyszántású kinyilatkoztatásai az Adevarul március 10-i számából származnak.

Háromszék, 2016 március

Kuti János

Basarabia e Romania! Besszarábia Romániáé!

Vannak olyan logikai ellentmondások, amelyek megállapításához nem szükséges egyetemi oklevél, sőt még érettségi bizonyítvány sem. Kedvenc politikai „bukfencem”: az egymással vitázó két román csúcspolitikus egyike azt állítja, hogy néhány napja telefonon beszéltek egymással, miközben a másik tagadja a telefonhívást. Nyilvánvaló, egyikük nem mond igazat. Amennyiben tudattalanul teszi, Alzheimer-kór gyanújával orvoshoz kellene fordulnia, amennyiben tudatosan, nem lenne helye a népképviselőben. Erkölcileg megbukott ugyan, jogilag viszont minden rendben van. Miközben a választópolgár azzal szórakozhat, hogy melyik felére esik a levegőbe röpített érme.

A fentihez hasonló logikai ellentmondás: miközben az Európai Unió a határok tiszteltét hirdeti és nézeteinek az alkalmazását megköveteli a tagországoktól, Románia tele van festve „Basarabia e Romania!” (Besszarábia Romániáé!) felirattal. A húsz évig tartó nagyromán álom nosztalgiját és a határmódosítás vágyát kifejező jelmonddal. Nemzeti színekkel díszítve, vagy anélkül. Aki még egyetlen hasonló feliratot sem látott, nem ebben az országban él, vagy sürgősen szemészhez kell fordulnia.

Bukarest egyik sugárútját Boulevard Basarabia névre keresztelték. Eddig rendjén. A Brassó-Bukarest-Konstanca autótút egy-egy részét Besszarábia 1, 2, 3, ..., n útszakaszként kellene feltüntetni a jól látható és hivatkozható feliratok miatt. Ez is rendjén volna? Vajon ki festette őket közterületre? Vagy a műút korlátjai, a vasút melletti betonfalak, a felüljárók és a hidak Romániában magántulajdonban lennének? És ha közterületen az Európai Unió szellemiségével ellentétes feliratok vannak, akkor a tagország hivatalnokainak nem lenne-e feladatuk eltüntetni azokat? Az Unió korifeusai és farizeusai fikciók helyett miért nem amiatt tiltakoznak, ami szemmel látható, kézzel tapintható?

A téma iránt mégis érzékenyeknek öt perces pihenőt ajánlok Busteni hegyvidéki település Brassó felőli bejáratánál. Az

autótút mentén jobbra-balra parkolóhely, eldobott szemét és megszokott rendezetlenség. Am már első látásra feltűnő a motorjától megszabadított PH12KOU rendszámú teherautó látványa. Két oldalán messziről is jól olvasható feliratokkal: „Fara compromisuri (piros-sárga-kék) Basarabia e Romania!” (Kompromisszumok nélkül Besszarábia Romániáé!), illetve „1918 Romania 1918”. A nacionalista érzelmeikkel túlhevített hóbörgők még azt is ráírták, hogy „Mu... Petrolul!” (Szo...d a Petrolul!). A rövidítésekből ítélve, hasonló minősítést kapott a marosvásárhelyi focicsapat és a bukaresti bajnoksapat is. Az utóbbi feliratok viszont nem az elhagyottsága és nemzeti telítettsége miatt immár muzeális értékű gázolajszállító roncsra, hanem egy elhanyagolt épületmaradványra kerültek.

Az egykori vasúti órház környékén európai uniós román szemét. A tíz méterre fekvő sínek mögött legalább ötven méter hosszú betonfal, másfél tucatnyi felirattal és köztük helyenként nemzeti színekkel. A „Basarabia e Romania!” alapmotívum mellett olyanokat is olvashatunk, akár több példányban, mint: „Unitate nationala! Jos hotarul de la Prut! Limba romana unica stapana! Unirea face puterea! Unire!” (Nemzeti egység! Le a határral a Prutnál! A román nyelv az egyedüli úr! Az egyesülés erőt ad! Egyesülést!) Úgy tűnik, az Európai Uniót kívülről kerültem...

Behunyom a szemem, képzelődöm. A Magyar Gárda emberei a Bécsbe vezető M7-es autópálya mentén legalább százszor lefestették, hogy „Erdély Magyarországé!”, mire másnap az Európai Parlamentben megleckéztették a fasiszta-horthysta-orbanista magyarokat. Németország autópályáin mérnökien pontos beosztás szerint váltják egymást a feliratok: Ausztria Németországé! Elzász-Lotharingia Németországé! Morvaország Németországé! Danzig Németországé! Königsberg Németországé! Riga Németországé! Tallinn Németországé! Északkelet. Berlinben az Unter den Lindenben migránsok tízezrei ropják az örömtáncot: Egyesült Európai-Arab Uniót akarunk!

Kinyitom a szemem. Az egyik bukaresti stoptáblára ragasztott matricán lekoptak a betűk, így az olvasható, hogy: „Arabia e Romania” (Arabia Romániáé!). Istenem, vajon mit hoz a jövő?

DR. ÁBRÁM ZOLTÁN

Így gondozd a román zászlót!

Radu Sandu Moldovan, a Hargita megyei rendőrség vezetője elmagyarázta, hogy milyen szabályok szerint kell kitűzni a román zászlót az állami intézményekre.

A gyakorlati útmutatóra azért van szükség – mondta –, mivel Hargita megyében előfordul, hogy az önkormányzati meg egyéb hivatalos épületeken bizony nem a törvényes előírásoknak megfelelően lóg a piros-sárga-kék trikolor.

Eszerint:

- A román zászlót minden köztisztviselői épületére ki kell tűzni, mégpedig állandó jelleggel. Állami ünnepeken, hivatalos találkozók, sporteseményeken, választások idején is kötelező a zászló kitűzése.
- Nem csak kívül, hanem belül, a vezetőségi irodákban és protokolltermekben is ott kell lennie.
- Jó állapotban kell tartani a lobogót, nem szabad esőverte foszlányoknak röpdösnie a szélben.
- Két zászló kell a román címer két oldalára a polgármesteri hivatalok, megyei önkormányzatok és prefektúrák főbejáratához.
- Helyi, regionális címet ki lehet függeszteni, de csak ha törvényes és csak a román címer jobb oldalán.
- Más országok zászlaját csak a románnal együtt lehet kitűzni és

csak hivatalos állami látogatások vagy nemzetközi ünnepek alkalmával.

- Nem mindegy a külföldi és a román zászló sorrendje sem: egy zászló mellé a román trikolor mindig bal oldalra, több külföldi zászló esetén középen (ha páratlan a zászlók száma) vagy a két középső közül a bal oldalra (ha páros) kell kitűzni.
- Hivatalos ünnepi szerepléseken, házasságkötési ceremónián a polgármestereknek viselniük kell a vállon átvett piros-sárga-kék szalagot.
- Azt is törvény szabályozza, hogy a zászló milyen méretű és formájú legyen.
- A nem megfelelő zászlóhasználat kihágásnak minősül és 500-5000 lejes bírsággal büntethető.
- 500-5000 lejes pénzbírság szabható ki a zászlóhasználati kapcsolatos kihágásokért.
- További hasznos információkért böngéssze Románia alkotmányát és az 1157/2001-es kormányhatározatot!

A szerkesztőt fenti szöveg hangvétele a következő történetre emlékezteti: 1965-ben Focsani-ban 300, frissen végzett, katonai szolgálatra behívott orvosnak adta tudtára a négy elemis zászlóaljparancsnok, hogy az egyik delikvenst megbünteti, megvonatik tőle a kilépési engedély. Két alkalommal, azaz: egyszer, és meg egyszer. Továbbá felrémlik a régi szép jelszó is: Deutschland, Deutschland über alles.

A kétnyelvű utcanév-táblákat ki lehet tenni, de a marosvásárhelyi főtéren nem vonulhatnak fel a magyarok?

Végre-valahára megszületett a határozat, Marosvásárhelyen is nyugodtan ki lehet tenni a kétnyelvű utcanév-táblákat. A két Civil Elkötelezettség Mozgalom (CEMO) aktivista, Barabás Miklós és Benedek Lehel Csaba ügyében jogerős ítélet semmisítette meg a szabálysértési jegyzőkönyveket, amelyekkel a fejenkénti 5.000 lejes pénzbüntetést kirótták, és amelyet tavaly március 20-án - „véletlenül”- pont a fekete március huszonötödik évfordulóján szabtak ki rájuk. A Maros Megyei Törvényszék jogerősen elutasította a Valentin Bretfelean által igazgatott helyi rendőrség által benyújtott fellebbezést. Az elsőfokú ítélet indoklásában benne van, hogy teljesen szabálytalanul rótták ki a büntetést a helyi rendőrség. A kétnyelvű utcanév-táblák kifüggesztését semmilyen jogszabály nem tiltja, azok nem reklámtáblák, és még a helyi rendőrség igazgatója sem kreálhat szabálysértést ott, ahol az nem létezik - mondja ki az elsőfokú ítéletek indoklása.

Ennél sokkal bájosabb az az indoklás, amelyet a Maros Megyei Törvényszék abban az ítéletében fogalmazott meg, amellyel elutasította annak a 12 személynek a kártérítési követelését, akik kérték, hogy Valentin Bretfeleant és a helyi rendőrséget egyetemlegesen kötelezzék fejenként 50.000 lej erkölcsi kártérítésre (fájdalomdíj kifizetésére) a kétnyelvű utcanév-táblák levételére vonatkozó félelemkelítő fenyegető felszólításai miatt. A CEMO kimutatása szerint az 50.000 lejes büntetéssel való fenyegetőzés következtében több mint 50 személy vette le Marosvásárhelyen a kétnyelvű utcanév-táblákat. Az ítélet indoklásában az áll, hogy az a mód, ahogy Valentin Bretfelean értelmezte a reklámtörvényt, és az a tény, hogy reklámtáblának tekintette az utcanév-táblákat, az inkompetencia és a hivatali visszaélés határán mozog. Végül azzal az indokkal utasították el a Bretfeleának fájdalomdíjra kötelezését, hogy az a 12 személy, aki a panaszt beadta, tulajdonképpen nem szenvedett pszichés traumát, hiszen képes volt teljes mellszélességgel kiállni jogai védelmében. Az okfejtés azt jelenti, hogy csak olyan embernek jár erkölcsi kártérítés, fájdalomdíj, aki a rendőrségtől annyira megijed, hogy „összecsinálja” magát, ahelyett, hogy jogait érvényesítené. Jó lenne, ha a kétnyelvű utcanév-táblákkal kapcsolatos ítéletnek meglenne a hozadéka, nem mint a székely zászlóval kapcsolatos kedvező döntésnek. Ez utóbbi esetben sajnos hiába mondta ki a Maros megyei Törvényszék, hogy nem reklámzászló és kitűzhető, Marosvásárhelyen egyetlen politikai erő vagy magánszemély sem meri kitűzni a székely zászlót.

Legújabb marosvásárhelyi küzdelmünket a 2016. március 10-i Székely Szabadság Napján tartott felvonulás után a Maros megyei csendőrség által kirótt büntetésekkel ellen vívjuk.

A Székely Nemzeti Tanács által alapított és a Székely Szabadság napját szervező Siculitas Egyesület megbízásából bűnvádi feljelentést tettünk a Korruptióellenes Nemzeti Igazgatóságnál (DNA) a Maros Megyei Csendőrség pa-

rancsnoka, Iulius Cenan ezredes és azon csendőrök ellen, akik hamisított szabálysértési jegyzőkönyveket állítottak ki. Nyolc olyan személyről tudunk, akiket megbüntettek, mint szervezőket vagy résztvevőket, és az adott időpontban nem is voltak Marosvásárhelyen! A másik általunk megfogalmazott vádpont a **hivatali hatalommal való visszaélés**, mivel egy bejelentett és a gyülekezési törvény által megszabott 48 órás jogvesztő határidőn belül be nem tiltott, tehát szabályos tüntetés résztvevőit zaklatják. Ráadásul szervezőként nem a megmozdulást bejelentő és szervező Siculitas Egyesületet büntették meg, hanem azt az 50 személyt, akik a Csendőrség kérésére és a törvénynek megfelelően felügyelték a rendet. Ahelyett, hogy megköszönték volna hozzájárulásukat ahhoz, hogy a felvonulás gond nélkül lezajlott, fejenként 1.000 lejre (220 Euró) büntették meg őket! Két évvel ezelőtt a Csendőrség még ismerte a törvényt, mert akkor csak a Siculitasra rótták ki szervezési szabálysértési bírságot. A nyilvánossággal megpróbálják elhitetni azt, hogy Valentin Bretfelean (Dorin Florea polgármester ostroma) által vezetett véleményező bizottság hozott egy – megkésve közölt - tiltó határozatot. A gyülekezési törvény viszont egyértelműen rögzíti azt, hogy a bejelentett tüntetést kizárólag a polgármester közigazgatási határozata tilthatja be, a törvény által szigorúan meghatározott esetekben, amelyek a Székely Szabadság Napján nem álltak fenn! Vagyis a megmozdulás teljesen szabályosan, törvényesen volt megtartva, ezért a résztvevők zaklatása hivatali hatalommal való visszaélésnek minősül! Még annyit, hogy 80 személy képviselőjében **megtámadtam a szabálysértési jegyzőkönyveket is**, és reményeim szerint a megalapozatlan büntetéseket el kell törölje a Marosvásárhelyi Bíróság.

Marosvásárhely, 2016. május 22.

Dr. Kincses Előd

(Kiemelések a szerk.-től)

Joggal Európában

Minden jó, ami közelebb visz a külhoni magyar nemzetrészek autonómiájának megteremtéséhez és minden rossz, ami ettől eltávolít. A magyar állam értelme és célja, hogy a magyar nemzet megmaradjon és a magyar emberek életminősége javuljon. Ennek pedig további feltétele, hogy a magyarság minden nemzetrésze virágozzon, a nemzetrészek megmaradása pedig az autonómia megvalósulásától függ – fejtette ki SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott autonómiatörekvéseket áttekintő Joggal Európában című könyvének bemutatóján április 21-én.

Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes kijelentette: ha van autonómia, megmaradunk, ha nincs, akkor ez kérdéses. Semjén Zsolt szerint az autonómia-törekvések nem függhetnek a környező országok tett-szétől, ezek emberi jogokon nyugszanak. Megvalósulásukhoz ragaszkodni kell, de fontos, hogy a külhoni nemzetrészek is akarják az autonómiát, tegyenek ezért lépéseket, dolgozzanak ki olyan elképzeléseket, koncepciókat, amelyek számukra megfelelnek és akkor az egész ország támogatására számíthatnak! A nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes ugyanakkor azt is megjegyezte, hogy nincs egységes autonómia-koncepció.

A kötet nemcsak az autonómiával kapcsolatos nemzetközi szabályozást foglalja össze, hanem ismerteti a külhoni nemzeti közösségek különböző elképzeléseit is. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ahol Európában megvalósult az autonómia, ott mindenki jól járt, ráadásul gazdasági szempontból is sikeresek ezek a régiók. A külhoni közösségeken belül sem mindig ugyanúgy értelmezik az autonómia fogalmát. Erdélyben például a tömbmagyarság esetében a területi autonómia, a partiumi magyarság esetében a kulturális autonómia speciális formája, míg a csángók esetében a személyi elvű autonómia a megoldás. A különböző koncepciók ugyanakkor függnek az adott utódállam történelmi és kulturális viszonyaitól, például a délvideki, a vajdasági autonómia-koncepciót nem lehet változatlan formában mintegy átemelni Kárpátaljára. Minden esetben az adott térség viszonyainak megfelelő autonómia-elképzelést kell kidolgozniuk a helyi szakembereknek és politikusoknak.

Semjén Zsolt kulcsfontosságúnak tartja, hogy a magyar belpolitika gyakori viharos jellege ellenére a nemzetpolitikában a három legfontosabb kérdésben – az állampolgárság,

a szavazati jog és az autonómia szükségességének ügyében – teljes mértékű az egyetértés. Kérdésre válaszolva Semjén Zsolt elismerte azt is, hogy a kisebbségi jogok tekintetében az Európai Unió- magyar szempontból- csalódás.

Ami a perspektívákat illeti, a magyar miniszterelnök-helyettes elmondta azt is, hogy törekvéseinkben nem számíthatunk arra, hogy az unió az utódállamokat az autonómia elfogadására kényszerítene, vagy akár ösztönöznö is fogja, de arra módunk és lehetőségünk van, hogy az unióban megvalósult autonómia-formákat követeljük a külhoni magyar közösségek számára, hiszen a magyarság nem alávalóbb az autonómiát élvező többi uniós nemzetnél. Ami jár a többi uniós állampolgárnak, azt nem lehet megtagadni a külhoni magyaroktól sem.

Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár arról beszélt, hogy a Kárpát-medencében a magyarság száma és aránya folyamatosan csökken, bár a fogyás mértéke a tömbmagyarságnál szinte elhanyagolható, míg a szóróványban az utóbbi két évtizedben 75-80 százalékkal csökkent, vagyis gyakorlatilag felszívódott a magyarság. Arra törekednek, hogy minden lehetséges módon próbálják fékezni ezt a folyamatot – jelentette ki Potápi Árpád, aki szerint az elmúlt években a nemzet közjogi egyesítése mellett nagy lépéseket tettek annak irányába, hogy gazdasági eszközöket is bevetessenek ennek érdekében – utalva a tavaly meghirdetett vajdasági és az ideai kárpátaljai vállalkozás-ösztönző hitelre.

A könyvet a kárpát-medencei külképviseletek, konzulátusok munkatársai mellett a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársai írták, de segédkezett megjelentetésében a Bethlen Gábor Alap is. Olyan műről van szó, amely új autonómia-koncepciót nem tartalmaz, az eddigieket tárja az olvasók elé, de hasznos segítség lehet a mindennapokban is.

A kötetet egy év alatt állították össze, amely az elmúlt 25 év autonómia-törekvéseit tekinti át, illetve azokat a jogi kereteket mutatja be, amelyeket Európa biztosít. A miniszterelnöki megbízott szerint komoly gond, hogy az autonómiát sokan nacionalista törekvésként értelmezik a világon, pedig nem erről van szó. Magyarország és a magyar nemzet európai keretek között képzelel el az autonómia-koncepciók megvalósítását, amibe beletartozik, hogy nemcsak a tömbben, hanem a szóróványban élők autonómia-törekvéseivel is foglalkozzanak. Fontos, hogy a külhoni magyar nemzeti közösségek között a versengő autonómia-koncepciók jussanak közös nevezőre. E tekintetben is folytatnak egyeztetéseket.

Dani Erzsébet

Identitásgyarmatosítás Erdélyben

Identitásdrámák és interkulturális stratégiák a Trianon utáni székely-magyar irodalomban – A tudás személyessége

Régóta gondolkodom azon, hogy az irodalomtudomány, a történetírás, a néprajz és a többi „kultúratudomány” miben különbözik alapvetően a természettudományoktól vagy az olyan társadalomtudományoktól, mint a jogtudomány, a közgazdaságtan vagy a szociológia. Végül is arra az eredményre jutottam, miszerint a megszerzett és felkínált tudás személyességében: abban, hogy nem akarja elkerülni, kiküszöbölni a tudományos munka és a tudományos eredmények tárgyilagos világából a személyiség kezdeményező és rendező szerepét, azt, hogy a rendszerezett tudás mögött nem pusztán valamiféle információ-szerző és ezeket az információkat rendbe tévő, minél inkább személytelen interkulturális munka (és tudás) áll, hanem személyes érdeklődés, tapasztalat, meggyőződés. Ez szabhatja meg szerintem a „kultúrtudományok”, a „szellemi tudományok”, mondjam így „lelkületét” az „ars stientiaet”. Dani Erzsébet *Identitásgyarmatosítás Erdélyben* című könyve ilyen tudós munka: nem csak a megszerzett tudás, a kicédlázott könyvek és folyóiratok könyvtárnyi tömege áll mögötte,

hanem a személyes érdekltség is, az, hogy a szerző lelki és morális értelemben kötődik ahhoz a tárgyhoz, tudniillik az erdélyi magyarság, közelebbről a székelység történetéhez, kultúrájához, amelyet kutat és bemutat, összefoglal és analizál. És természetesen személyesen kötődik ennek a kultúrának a hősi képviselőihez, olyanokhoz, mint Benedek Elek, Tamási Áron, Nyíró József, Balázs Ferenc és a többiek. Mindez számára személyes ügyet jelent. A tudományos adatok tengernyi sokaságát és az elemző biztonsággal az olvasó elé tárt műértelmezéseket valójában ez a személyes érdeklődés és érdekltség fogja össze, ez ad számukra a tudományos elemzéseknél talán fontosabb és meggyőzőbb szellemi erőt. Ahogy Dani Erzsébet megkeresi és megtalálja az irodalmi művek mélyén kibontakozó szellemi értékeket, a kulturális emlékezetet és az identitást kifejező szellemiséget, az valóban azt a meggyőződést erősíti meg az olvasóban (bennem is), hogy bizony a szépirodalom, az írói sorsok, maga az irodalmi kultúra nem csak a tudományos kutatás tárgya lehet, hanem az emberi közösség (ezúttal nevezetesen az erdélyi magyarság, a székely nép) közösségi életének és lelkiéletének, nemzeti identitásának fenntartója, védelmezője is. Ezért ajánlom az Erdélyt szerető, az erdélyi magyarság élete iránt érdeklődő olvasó figyelmébe ezt a kutatói szorgalommal, tudósi elmélyedéssel és nemzeti felelősségtudattal megírt könyvet.

Pomogáts Béla

Réhon József

Fekete-fehér billentyűk

„Mi van a könyvben? – kérdezi Előszó nélkül című előszavában a szerző. – Kevéssé ismert és új írások; leányokról, fiúkról, ifjúságom szent helyeiről, a háborúról... Írok, ahogyan szoktam... valamivel rezignáltabban, de még nem lemondóan.”

A kötet címe az élet oldalaira utal, jelzi, hogy (Réhon József szerint) játékként is felfogható, „kötődik a szívbillentyűkhöz is.”

A kötet nem *vegytiszta* műfajú. (A szerző nyugalmazott kémianár.) Visszaemlékezések, tárcák, önvallomások, de emléknymozásba szőtt, irodalmi vonatkozásokra is kitérő iskolatörténet, családregegy-töredékek... is olvashatók benne.

Réhon Józsefnek – ahogy megállapítja - szigorú, de következtelen nevelésben volt része; az ő körükben „elvárt színvonalon” tudott úszni, evezni, kerékpározni, futballozni, korcsolyázni. (Anyám azt mondta, hogy boldog légy...) Felidézi gyermekora szakrális helyét a Belényes-Újlak közelében magasodó „kopasz” hegyecskét, a Pontoskőt.

A Profi szerződés egyik hőse Pecsovszky József, aki az 1940-

41-es idényben a NAC-ban futballozott, többszörös magyar válogatott lett, az 1952-es olimpián azonban már román színekben játszott.

„Nem voltam ellenálló, áldozat se lettem. Balek voltam, vagy kollaboráns? Karrierista?” – tekint vissza eddigi életére. (Konspiráció)

Emlékezetes olvasmány az emlékek, a múlt elvesztéséről üzenő Komoly játék című elbeszélés, melyben egy szorongásos álom történetét írja meg a szerző.

Nincsenek írói ambíciói – vallja Réhon József – de megtisztelve érzi magát és hálás, ha elolvassák, amit írt.

Tiszteljük meg a Fekete-fehér billentyűk szerzőjét!

Irodalmi Jelen Könyvek Arad, Concord Media Jelen 2015.

Gutai István

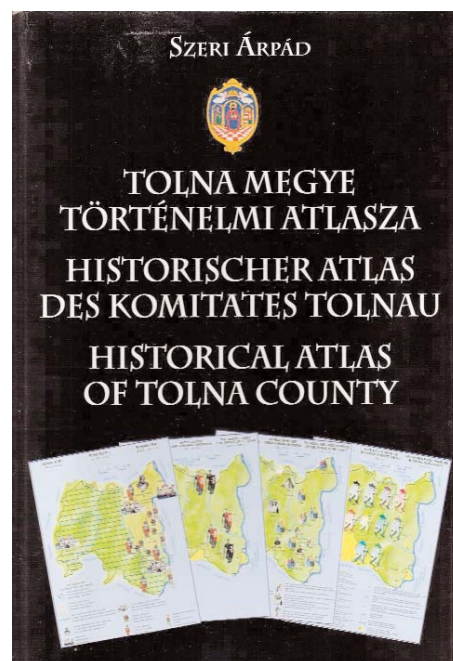

Tolna megye történelmi atlasza

A műfajában országosan egyedülálló, A4-es formátumú, kemény borítójú kötet 158 színes – művészi grafikákkal illusztrált – térképoldalon, valamint 27 szöveges oldalon mutatja be a megye történelmét magyar, német és angol nyelven. A háromnyelvűségnek és a látványos térképes-grafikus kivitelezésnek köszönhetően a megye történelme (esemény-, gazdaság- és kultúrtörténete) új megközelítésben, látványosan és szórakoztató módon tárul fel az említett világnyelveken beszélő olvasók előtt is. A könyv szerzője – Szeri Árpád újságíró – több országos műveltségi verseny győzteseként is ismert.

A TOLNA MEGYE TÖRTÉNELMI ATLASZA tudástöbblet-hordozó mivolta miatt is ajánlható minden történelem, földrajz, valamint gazdaság-, művelődés- és művészettörténet kedvelő érdeklődő figyelmébe. Az album az alábbi címen igényelhető: szeri@tolna.net , illetve a 30/650-3017-es telefonszámon.

További részletek a <https://www.facebook.com/tolnamegye.atlasza> címen találhatók

Támogatóink

(Február 1.–április 30.)

(A megjelölt előfizetői díjakat meghaladó befizetések tekintjük támogatásnak.)

Banner Zoltán	Békéscsaba	1000 Ft	Lenhardtné B.Emma	Budapest	2000 Ft
Bereczky Veress Biborka	Svédország	20 EUR	Mogyorós Árpád	Siófok	1000 Ft
Boér Ferenc	Kolozsvár	3000 Ft	Nyáguly-Csegezy Etelka	Budapest	500 Ft
Borbély Bartis Endre	Budapest	1000 Ft	Orbán Szilveszter	Göd	1000 Ft
Csergő Vilmos	Paks	3000 Ft	Prof. dr. Fazakas Béla	Marosvásárhely	50 RON
Dr. Babos Éva	Cece	5000 Ft	Prof. Dr. Péterffy Árpád	Debrecen	8000 Ft
Dr. Bíró Gábor	Szigetvár	3000 Ft	Prof. dr. Tókécs Béla	Marosvásárhely	50 RON
Dr. Csídey Mária	Budapest	3000 Ft	Prof. Kosztarab Mihály	USA	100 USD
Dr. Farkas Szabolcs	Monor	8000 Ft	Sándor Júlia	Budapest	500 Ft
Dr. Horváth Sándor	Pécs	1000 Ft	Szegedi Jácint Enikő	Békéscsaba	500 Ft
Dr. Issekutz Sarolta	Budapest	3000 Ft	Székely A. Gabriella	Várpalota	3000 Ft
Dr. Kajzler László	Mátranovák	4000 Ft	Székely Csaba	Budaörs	3000 Ft
Dr. Kiss Kálmán	Nyíregyháza	10.000 Ft	Szekeres Erzsébet	Székelyudvarhely	100 RON
Dr. László Margit	Székelyudvarhely	100 RON	Szűcs Lóránd Gyula	Siófok	500 Ft
Dr. Miklós Ildikó	Mátészalka	3000 Ft	Tóth Margaréta	Gárdony	3000 Ft
Dr. Molnár Csaba	Szekszárd	1000 Ft	Varga István	Tengelic	500 Ft
Dr. Molnár Szabolcsné	Budapest	2000 Ft	Zolnai Pál	Vecsés	1000 Ft
Dr. Papp Patrubań Judit	Budapest	23.000 Ft	Zoltán Attila	Jászárokszállás	2500
Dr. Rékasi József	Pécs	1000 Ft			
Dr. Szabó Ilona	Budapest	3000 Ft			
Dr. Tamás Attila	Pécs	5000 Ft			
Fogarasy Lajos	Szekszárd	2000 Ft			
Gácsér János	Örvönyes	4000 Ft			
Horváth Magdolna	Jászfelsősz. gy.	1000 Ft			
Jakab József	Péc	1115 Ft			
Kompórály Vilmos	Sepsiszentgyörgy	7000 Ft			
Kölönte Tamás	Százhalombatta	500 Ft			
Kürti Miklós	Kolozsvár	20 EUR			
Lengyel Elisabeta	Németország	3000 Ft			

Emlékeztünk rá: lapunk függetlenségét és erdélyi olvasóinkhoz történő díjmentes eljuttatását segítik e nagylelkű adományok.

Köszönjük!

Több mondat a zsarnokságról...

(Tisztelgés a Titkosan-nyíltan c. kötet és Kántor Lajos előtt)

Számon tarthatják, mit telefonoztam
s mikor, miért, kinek.
Aktába írják, miről álmodoztam,
s azt is, ki érti meg.
És nem sejtetem, mikor lesz elég ok,
előkotorni azt a kartotékot,
mely jogom sérti meg.

(József Attila: Levegőt!, 1935)

Kezdjük egy kis történelmi merítéssel. Fouché, Napóleon rendőrminisztere írta emlékirataiban, idézünk: „Legyőzheted a fél világot, megölhetsz királyt és császárt, elpusztíthatasz birodalmakat, hitet, nyelvet, hagyományokat - de nem győzheted le a titkosszolgálatokat. Azok elpusztíthatatlanok...” A vén kopó tudta, mit beszél, hisz jól fizetett alkalmazottja volt a könnyelmű és pazarló Joséphine császárné is. Vajon a szobalányokról, kuktákról kellett jelentenie? Fouchétól ered egyébként a „Cherchez la femme” szállóige is...

A francia forradalom, a jakobinus rémuralom hatványává lett az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Akármi. Gyorsan létrehozták a Csekát, a mindenható titkosrendőrséget.

Szergej Guszev, a szovjet bolsevik párt egyik vezetője még 1925-ben kijelentette, hogy Lenin útmutatása szerint a párt minden tagjának „a Cseka jó ügy-nőkének kell lennie (...) úgy gondolom, hogy minden egyes pártagnak tudnia kell besúgni. Azzal semmit se nyerünk, ha nincs besúgás, csakis azzal, ha létezik.” Senki sem tiltakozott. Minek ide kommentár? Tudják, hogy végezte Guszev elvtárs? Eltalálták. Sztálin őt is kivégeztette s nem a besúgás iránti rajongása miatt. A Szekuritátét a szovjetek teremtették meg, (akár csak az ÁVO-t s a többieket) - szigorúan szovjet kaptafára. Persze, felhasználva a Sziguranca nem lebecsülendő, balkáni-bizantinusz „haladó hagyományait”.

Más. Albert Camus, a nyomorból jött, kommunistává lett francia Nobel-díjas filozófus, író – aki a magyar 1956 után végleg szakított az un.”haladó, forradalmi baloldallal” – írja:

„Nincs igazunk, ha egy kalap alá vesszük a fasizmust és az orosz kommunizmust. A fasizmusban a hóhér a hóhért magasztalja. A kommunizmus drámaibb: az áldozat magasztalja a hóhért.” Idézet zárva. Elég, ha eszünkbe jutnak Rajk László utolsó szavai... Aldous Huxley mondta egyszer, hogy az orvostudomány oly hatalmasat fejlődött, hogy már nem is létezik egészséges ember. A szeku oly hatalmasá fejlődött,

hogy már nem is létezett ártatlan ember, azaz meg nem figyelt, nem érdekes, ne adj isten - megbízható, lojális állampolgár. A (meg)figyelési mánia gigantikus nemzeti iparágga terebélyesedett. Mint a mindent elnyelő kiscsigaböc, vagy a szövődmenyes rák. Persze, a dolgok nem ilyen egyszerűek. Emlékezzünk: mindenki, kivétel nélkül – még sajátmagára is – gyanakodott a szeku. Következésképp mindenki mindenki gyanakodott, mert „mindenki szem a láncban”, tudjuk Illyés Gyula óta. Románia akkor jó 22 milliós lakossága két részből állt: akiknek már volt doszárjuk és akiknek még nem, de majd lesz. Ha hihetünk I.M. Pacepának, a Scornicesti Tölgy és a Scornicesti Tölgyné (=szép Heléna) álma az volt, hogy minden televíziós készülékben, rádióban és telefonban legyen poloska. Hogy az állampolgárok nyugodtan dolgozzanak, aludjanak s nemzzenek leg-

alább négy gyermeket, ők pedig tetszés szerint gyönyörködhesse nek mindebben. S ez nem (az) 1984-ben volt, hanem még a hetvenes években. Orwell, Orwell... lám, mily szegény a képzelet s mily gazdag a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom, az aranykorszak valósága. Az egyik híres, tisztelt marosvásárhelyi helikonos fia az 1956-ért bebörtönzött, majd besúgóvá vedlett, marosvécsi születésű íróról, irodalomtörténészről jelentett. Meg még akiről csak lehetett. Ez a marosvécsi viszont viszontjelentett őrról s mindenkiről, akivel csak szóba elegyedett. Svédországi magyarokról, magyarországi magyarokról (pl. jóakarójáról, Czine Mihályról), erdélyi magyarokról, így, teszem azt, az általunk fölöttébb tisztelt, meg-

hurcolt erdélyi politikusról, jogászárról, Brassai Sámuel, Bölöni Farkas Sándor méltatójáról, Fazekas János elvtárs titkos-titkolt tanácsadójáról... aki (nem vics) szintén jelentett. A nagy, már-már legnagyobb Ady kutató szintén fáradhatatlan besúgó volt. Találghatunk: talán rokonléleknek érezte magát Adyval? Merthogy ő besúgott, Ady pedig „kisúgott”, nyilvánosan denunciált. Talán az lopta szívébe Dózsa György unokáját, Góg és Magóg fiát, hogy az lelkek temetőjének, halálszagú bús magyar rónának, elvadult, dudvás, muharos ugarnak – az Ős Kaján szavaival élve: meddő, kisajtolt rögnök taksálta Magyarországot. Tisza István miniszterelnököt pedig – csak amúgy visszakézből – gyújtogató csóvás emberré, vad geszti bolonddá, kan Báthory Erzsébetté lényegítette át. Igaz, abban a magyar államban ezt kockázat nélkül tehetette, tapsoltak is neki. Nem úgy járt, mint Szisz, aki minden sorért, metaforáért mefisztoí alkura kényszerült a hatalommal s ezért saját és

mások lelkével fizetett. Jöhet az eszement kérdés: mi lett volna Ady Endréről, ha a Scornicesti Tölgy alattvalójának születik? Talán Szisz, alias „Balogh Francisc”. Talán. S nem kisúgott volna, hanem be? Örűlség. Örűlség, de van benne logika. Vagy a mindig élvezettel olvasott kritikus, kultúr-történész, ősmagyarkutató „selyemsárhajós” egyén, aki még saját fiáról(!) is jelentett. Hol ér véget a mélység és hol kezdődik a mindent meggyógyító semmi? Még hogy a világ legősbibbi mestersége a prostitúció?! Hát a kémkedés? A szaglonc? (Milyen szép régi magyar szó, s milyen kár, hogy mit jelent.) Gondoljunk csak Odüsszeuszra. Először is oda-vetődött valahová, aztán szétnézett, szimatolt, analizált-szintetizált s csak azután kamatyolt.

Nos, ha már idáig eljutott az elszánt olvasó (hálásan köszönöm!), joggal kérdezheti, kik azok a főntebb körülírtak. Neveket! A horror, a nevek ott vannak a Titkosan-nyíltan c. kötetben. Én le nem írom őket. Nem írom le, mert nem tudhatom, tehát nem írhatom le a számtalan, ismeretlen és névtelen IGAZ EMBER nevét sem – akik dacolva zsarolással, mézesmadzaggal, súlyos fenyegetésekkel és súlyos fenytésekkel – merték, tudták a NEM-et vállalni. A kegyeletben fénylő Ismeretlen Katona mellé a sötét Ismert Szekust?! Beléhugyozni a szenteltvíztartóba? – mondanák a székeltek.

A 391. oldalas, találó küllemű könyvben van (többek között) egy jól dokumentált történet a két Ernőről, Tibori Szabó Zoltán kitűnő feldolgozásában. Jobb hasonlatot nem tudok, mintha egy szép-szomorú, veszélyes próbákkal teli – de tisztaságot és tisztességet, igazságot és erőt adó népmesénk elevenedne meg. Mit mondjak, leginkább Shakespeare vagy Madách tollára lenne méltó. Címe: Mit keresett a kommunista a grófnál? Történik Kolozsvárott, az 1970-es évek végén. Szereplők: a kommunista – Gáll Ernő, a gróf – Teleki Ernő, továbbá lehallgató készülékek és szekusok sokasága. Születése szerint a két ember oly messze esett egymástól, mint Makó Jeruzsálemtől. A „jeruzsálemi” Gáll Ernőt náci koncentrációs táborba hurcolták, családtagjai többsége ott veszett s ő hazajött, új világot építeni, mert hát ugye magyar kultúra, magyar anyanyelv, marxista világlátás, Erdély...

A „makói”, a gróf fontos ember volt a másik, régi világban, erdélyi arisztokrata, a tragikus sorsú Teleki Pál unoka-öccse, bejáratos mind a román királyi udvarba, mind a budai várba. Az örökké tépelődő, intellektuálisan s morálisan igen érzékeny és igényes, a tanulságokat, következtetéseket mindig igénylő és vállaló – ámde mindig résen lévő Gáll Ernő. És a kétszeresen történelmi vereséget szenvedett, testi és lelki megaláztatásokat nyugodt bölcsességgé, törhetetlen – de rugalmas erővé szublimáló gróf.

A Korunk főszerkesztője, egyetemi tanár, egyszer csak látogatni kezdi a tolószékébe rokkantott Telekit. A sokat megélt gróf bíz benne, s nem csalatkozik. Az örökké élő-gő kérdés az erdélyi magyar megmaradás. S ha már ez, akkor kései, de szép, megrendítő szavak jutnak Márton Áronnak is. A szeku mindent hall cuki kis műtűrjein keresztül. (Ősi intelem, hogy a kimondott szavak rajtunk uralkodnak, a ki nem mondott szavakon mi uralkodunk.)

Gáll Ernőt duplán gyűlölik, azért, mert zsidó, és azért,

mert magyar. Mert zsidó létére magyar. Mit törí ez magát annyira a bozgorok jogaiért? Ám nem találunk rajta fogást, legalábbis még nem... De inkább olvassuk el a könyvet!

A szeku Magyarországot is árgus szemekkel és szemetekkel figyeli. Ősellenség. Különösen, ha ott levegőhöz jut például „a román állam és nép ádáz ellensége”, az „irredenta, fasiszta, horthysta, nacionalista” és pátriárka-korú Domokos Pál Péter, a csángókérdés és Erdély kiváló, nagytekintélyű ismerője. Az írás annak a Király Istvánnak köszönhető, aki annak a Király Károlynak öccse, aki hatalomról, luxuseletről, személyi biztonságáról s a kondukátori kegyekről lemondva – szembefordult a rengetegfejű sárkánnyal. Esélye (akár élve megúszni) annyi, annyi sem, mint bármelyikünknek a Nobel-díjra – de „ott állt, másképp nem tehetett.” Király István sorsközösséget vállalt bátyjával, a hetvenes évek vége felé nyilvánosan visszaadta pártkönyvét, indokolva ezt az erdélyi magyarság szándékos tönkretételével, a hatalom jogtiprásaival. Honnan ennyi erő, bátorság? Hisz mi, mezei hélóták még a Szabad Európa rádiót is titokban hallgattuk, s csak kipróbált bizalmasainknak adtuk tovább a hírt: hallottad, hogy Király István is...? Goethe mondta, hogy Isten különös kegye, ha a lélek arccá válik. A Király testvérek, Gáll Ernő és sokan mások, nevesek és névtelenek arca és lelke, szavai és tettei egyek. Szerencsénkre.

A többit bővebben, meggyőzőbben a könyvből. „Jóízű olvasásra senki ne számítson.” – írja Kántor Lajos a kötet legvégén. Az oxigén, a fény se jóízű...

Szabó István

Nagy Gáspár

Félelmen túli...

*Hogy fényesednek az éjszakák!
amint élesednek a kések
de a félelmes penge-arsenált
kicsorbíthatja az É N E K*

*Szakolczay Lajos az erdélyi magyar irodalom és művészet, valamint színjátszás magyarországi megismer-
tetésének évtizedek óta fáradhatatlan élharcosa, annak nagyszerű ismerője és továbbítója. 75. születésnapján
Szász István Tást érte a megtiszteltetés, hogy a Hitel ez alkalomból rendezett estjén köszöntse Őt.*

Szakolczay Lajos 75

Mindnyájan jól tudjuk, hogy ma egy rendkívüli embert ünnepelünk. Olyan valakit, aki nem egyszer tette ünnepnappá hétköznapjainkat. Szellemével! De nemcsak azzal, hanem szívével is. Mert miközben hófehér üstöke koronázta alakja, mint hó lepte magyar szellemkatedrális magaslik felénk, a szíve itt van lent, közöttünk. Ha azt olvassuk róla, hogy irodalom, színház és művészetkritikus, szerkesztő, még nagyon messze vagyunk az ennél jóval gazdagabb valóságtól. Ugyanis egyedülálló jelenség, s így legjobban akkor foglaljuk össze személyiségét, ha egyszerűen nevén nevezzük: Ő Szakolczay Lajos!

Különös értelmet kap ez az est azért is, hogy a Széchenyi Hitelének szellemét hordozni kívánó folyóirat és köre legújabb Széchenyi díjasunkat ünnepelheti személyében!

A megtiszteltetés, hogy én köszönhetem, csak egy módon magyarázható. A barátság jogán. Számos igazi nagyságunk méltatta, s fogja még méltatni, de ami ennél is fontosabb, egy egész nemzet. Hiszen ő a miénk. Belőlünk vettett, és értünk élte első 75 évét.

De esetemben van egy másik jog, sőt kötelesség is. Magam, mint a kisebbik haza migránsa is szeretnék köszönetet mondani Néki, és a: Kincses város; Csigla mezeje; Bolyai Vásárhelye; a Hargita s mind a zordon Kárpátok; a Nyerges és a Cenk; Fehéregyháza s a vérüktől piros megannyi csatatér; vagy Ady hepehupás Szilágysága; de akár a lassan elfeledett pécskai kenyér és Bartók idegenbe szakadt szülőföldje felől érkezvén mondanék Néki köszönetet. Mert amint az egykori kolozsvári Hitel és a mai budapesti összeköti ama Trianonban nagyobbra kerekített kisebbik hazát a kisebbre hagyott nagyobbikkal, úgy köti össze e két különszakított, s mégis egy magyar kultúrát Szakolczay Lajos munkássága.

Azt mondják, hogy az igazi barátságok az ifjúkorban köttenek. Magam közel négy évtizeddel ezelőtt, immáron szakállas gondjaimat egy időre feledve, ifjodtam meg újra az anyaországban, s ezt követően történt velem a csoda. Hiszen vidéki magányunkba belerobbant Laura asszony énekes fellépése és a véle kötött ismeretség, hogy aztán nem sokkal utána – egy Nemzeti Színház-béli Páskándi premieren – Laura és Géza Lajosnak is bemutatson.

Bevallom, nem emlékszem mit mondtam neki a megtiszteltetéstől elfogódott állapotomban, s arra sem, hogy ő mit szólt hozzám először, de később, amikor én mutattam be neki barátaimat, számtalanszor találkozhattam a kedves szertartásos szöveggel, mely rövid volt és így szólt: Szakolczay Lajos, öreg gavallér, üstfoltozó.

Elgondolkodtam nem egyszer ezen a vidám, huncutul mosolygós szemmel elmondott néhány bemutatkozó szón.

Nos, a mi Lajosunk az, akinek szelleme – mint tudjuk – ott röpköd a magasban, s paripájának aranypatkói sziporkázva vetnek csillagszíkárkat, testi valóságában valóban gavallér. A szó minden értelmében. Az öreg jelzővel azonban még várnék. Legfeljebb tapasztalatra változtatnám. De a rendkívüli kontraszt-nak szánt üstfoltozó sem tévedés.

Azok a hangok, melyeknek bírálata élete jelentős részét szánta, olykor harangként kondulnak, de akadhat olyan is, amikor a repedt üst hangját idézik. Szakolczay Lajos ezeket az üstö-

ket foltozza értő, tárgyilagos, ha kell kemény, ha kell simogatóan szelíd, de mindenkor építő bírálatával.

Ő is egy óriás. A mi óriásunk. Magával ragad parnasszusi magasságú csodás padlásokra, hogy élénk teregesse a mindenkor-i igazságot.

Jellemzője egyebek mellett a döbbenetes munkatempó, elképesztő sokoldalúság és mindehhez az az utánozhatatlanul természetes, valódi, belülről fakadó szerénység. A nagyság legfőbb ismertetőjele.

Nem csoda, hogy olyan barátra leltem benne, aki nélkül további életem immáron koldusszegény lenne. És biztos vagyok benne, ezzel valamennyien így vagyunk. Azok is, akik közelről ismerik s azok is, akik csak szellemének adományait élvezik.

Mert ez a szellem valóban szikrázó, sziporkázó ugyanakkor vesébe látó. Múltat fürkésző, jelent igazgató, jövőbe tekintő.

Hogyan lehetne jobban összetömöríteni mindezt? Talán egy szóban, abban a mindennekfeletti, és közös megvalósítása esetén magyar megmaradásunkat is biztosítani képes szóban, hogy: szolgálat.

Ő úgy ölelte át ezt a közös magyar kincshalmazt és szorította szívéhez, úgy helyezte élénk azzal a céllal, hogy mi is hasonlóképpen tegyünk, ahogy csak nagyon keveseknek sikerült.

Valóban szolgál, ministrál, a nemzeti szellem nagy és soha le nem záruló szent szertartásánál, a megmaradásért mondott misén. S miközben papjai, a magyar irodalom és művészet kiválóságai végzik a szertartást, ő mint Isten csendes, de mindentudó küldöttje, szerényen, nem nagy csengés-bongást okozva megrázza a csengettyűket és meglóbálja a füstölőt, de csak annyi tömjént adagolva, amennyi jár. Figyel és szolgál.

Hát ilyen az én második ifjúkorom nagy ajándéka, Szakolczay Lajos, mindnyájunk barátja, példaképe, aki tehát – és ebben egyelőre egyezünk meg – tapasztalt gavallér és minden magyar üstökét üstökön ragadó, ha kell megfoltozó: ministráns.

Azt kívánjuk, hogy folytassa töretlenül munkáját, vagyis ha eddigi tevékenységét átfogni próbálván idézem őt: a „Határtalan” „Párbeszéd és perbeszéd” sorát „Nagybányától-Picassóig” és mindaddig, „Ameddig temetetlen holtak lesznek”, mert „Nekünk ilyen sors adatott” itt „A lélek senkiföldjén”, mely számunkra az egyetlen „Kikötő”, s „A szarvassá változott fiú” és az „Erdélyi ősz” meg az „Ötágú síp” a „Kötél homokból” az „álm, etika”, s ha kell „A csavargó esztétikája” segítségével általa készített muzsáj összetartásával a „Sorsszerűség” eme világában a „Dunának, Oltnak” vidékén, ahol „Valóságlátomás”-ai is „Megtartó varázslattal” segítenek túlélni, míg eljő az igazi „Korforduló” korforduló.

Aki küldötte nekünk, az vigyázza minden léptét, és segítse a nagy magyar mű, a nemzeti megmaradást szolgáló nemzeti szellem és lélek Sagrada Familia módján folytonos építkezést jelentő munkájában.

Nagy szükségben vagyunk, nagyon kellenek a hozzá hasonló, az öreg Hitelt idézve mondom: pompás magyarok!

Köszönünk mindent, örömmel és büszkeséggel gratulálunk Néked kedves Lajos!

Szász István Tas

Ezüstfenyő díjat kapott Dr. Búzás Árpád

2016. február 27-én, Marosvásárhelyen a Szövetségi Képviselők Tanácsának ülése előtt Kelemen Hunor, szövetségi elnök 23 személynek adta át az Ezüstfenyő díjat.

Az elismerést azoknak a személyeknek ítéli oda, akik kiemelkedő munkát végeztek a magyarság szülőföldön való megmaradásáért, valamint a magyar kultúra és hagyományok értékőrző és értékmentő munkálatokban aktív részt vállaltak. Az idényi Ezüstfenyő Díjátadón, a medgyesi dr. Búzás Árpás mérnök úr is részesült a kitüntetésben.

Dr. Balázs Béla méltatásában ez áll:

„Az RMDSZ alapító tagjai között volt Medgyesen 1989 decemberében. Egyházát támogató munkáját 1983 óta folytatja, következetesen, fáradtság nélkül. Medgyesen kiránduláscsoportok látogatása alkalmával idegenvezetőként önkénteskedik. Zarándokcsoportoknak, iskolás vagy egyetemi hallgató csoportoknak, különféle küldöttségeknek beszél Medgyesről, szórványról, hazaszeretetről, épített örökségünkről. A medgyesi fiataloknak őszinte barátja, támogatója.”

A kémiai tudomány doktora, Búzás Árpád, reá jellemző szerénységgel úgy nyilatkozik a *Romániai Magyar Ki Kicsoda* című kötetben, hogy „köz munkával segíti a (medgyesi Római Katolikus) egyházat”. Ezen szavak mögött sokkal több rejtezik, hiszen római katolikus kántortanító családból származik, aki a kommunista rendszerben is nyíltan vállalta és gyakorolta vallását, annak ellenére, hogy ez a magatartás abban az időben a hatóságok nemtetszését váltotta ki.

Dr. Búzás Árpád ennél is többet vállalt, 1983-tól kezdve vasárnaponként és más egyházi ünnepnapokon, a medgyesi Római Katolikus Plébánia lelkészével rendszeresen kijárt Somogyomba a szentmisére. Mivel annak idején a kevés jármű miatt nehéz volt a közlekedés, Ő önzetlenül használta erre a célra személygépkocsiját. Ezt folytatja az 1989. után bekövetkezett rendszerváltozástól napjainkig. Az eltelt 33 év alatt már a kilencedik káplánnal jár ki ünnep- és vasárnapokon a somogyomi római katolikus szentmisére.

A szentmise után rendszeresen bejegyzí a Domus Historiába az egyházközség fontos eseményeit, majd meghallgatja felekezeti hovatartozás nélkül a somogyomi magyar lakosság panaszait, ügyes-bajos dolgait, és intézkedik ezek megoldásában.

Ő indította be 1990-ben az eljárást a somogyomi magyar egyházak ingatlanjainak visszaszolgáltatásáért. Felkutatta a somogyomi magyar közösség és egyházak történetét, megírta és közölte a falu monográfiáját.

Felkutatta a hely híres szülöttjének, Derzsi Sándor (Somogyom 1919. 9. 27.–Budapest 1978. 1. 23.) költő, újságírónak tragikus élettörténetét, és emléktáblát helyeztetett el szülőházán.

Dr. Búzás Árpád mára a somogyomi magyar lakosság emblematikus alakjává lett, ennek a szórványban, nemzeti és vallási, kettős kisebbségben élő magyar közösségnek, amelynek se vezetője, se értelmiségi rétege nincs.

Dr. Búzás Árpád az, aki vállalta, hogy pótolja ezt, és lehetősége szerint segíti ezt a magyar közösséget. Ezáltal a kutató vegyészmérnök a somogyomi magyar közösség tiszteletbeli tagjává vált.

De éppúgy jellemző alakja a medgyesi magyar közösségnek is. (Gazdag Sándor Ferenc)

Mindehhez tegyük hozzá: Lapunk legfőbb medgyesi mentora, helyben ő népszerűsíti, terjeszti lapunkat évtizedek óta, hordja szét házról házra, fáradhatatlanul, lelkesen, a legtisztább idealizmussal és magyar szívvvel, elkötelezettséggel. Szívből örülünk, gratulálunk, büszkék vagyunk rád, drága Búzás Árpá.

(Átalvető)

Névjegye

Búzás Árpád, 1940. április 27-én született Szovátán. Érettségi oklevelét a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceumban kapta. 1962-1967 között a temesvári Műszaki Egyetem vegyészmérnöki karának hallgatója. Az itt szerzett oklevél birtokában a medgyesi Chimigaz (később ICPAO) kutatóintézetbe került. Itt tudományos kutatóként a szerves kémiai technológia fejlesztésével és katalízissel foglalkozott. 1967-1999 között a szerves kémiai közvetítők technológiájában, itthon és külföldön 18 bejegyzett találmánya van. Különböző szaklapokban 16 szakközleményt és 11 tanulmányt közölt. 18 éven át a medgyesi magyar szabadegyetem előadója, színes, eleven, tanulságos és változatos vetített képes előadásai mindig szépszámmú hallgatót vonzott. Felvételeiből számos fotókiállítást rendezett, kedvenc területe a műemlék- és építészet-fotózás. Képeit kiállította Kolozsváron 1984-ben a Korunk Galériában, 1975-1980 között több alkalommal Medgyesen, a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Közművelődési Egyesületnél 1991-ben. 1989-ben Temesváron megvédte disszertációját és a vegyészet doktora lett. Munkásságát elismerték és díjazták: A Nürnbergi Találmányi Szalon aranyérme (1969), Francia elismerő diploma (ACTIM 1972), Akadémiai Díj (Bukarest, 1981), a Szabadalmi Hivatal Jubileumi Oklevele (1983).

Tanultunk eleget 1990 fekete márciusából?

„A Romániai Magyar Demokrata Szövetség tisztelettel emlékezik mindazokra, akik a marosvásárhelyi „Fekete Március” eseményei során jogos követeléseiknek hangot adva, határozottan kiálltak a romániai magyar közösség szabadságának és biztonságának megteremtéséért.” – így kezdődik a tulipános meghívó szövege. Amely az RMDSZ jelenlegi és volt elnöke nevében és aláírásával arról szól, hogy a Szövetség Ezüst Tulipán-díjat nyújt át azoknak, akik 26 évvel ezelőtt, 1990 márciusában az RMDSZ székházának padlására szorultak. Bár az előre megtervezett forgatókönyv szerint zajló rendezvény főszervezője szeretne volna elkerülni a hozzászólásokat, a korábbi években tanúsított gyakorlathoz híven, a szólásszabadság igénye mégiscsak győzedelmeskedett. Így hát a Bernády Házban tartandó fogadásra javasolt „kibeszélés” helyett végül sikerült a nyilvánosság előtt felolvasnom gondolataimat.

Megtisztelő, hogy én is díjat vehetek át. Viszonylag az elsők között, hiszen az RMDSZ a tavalyi kongresszusán alapította ezt az elismerést. Valóban, ezerkilencszázkilencven fekete márciusa nagyon mélyen az emlékezetembe vésődött. Az RMDSZ-székház ostromáról eszembe jut a vasszekrénnel eltorlaszolt ajtóba hasító baltavas látványa, a vérszomjas tömeg ordítása, a padlásfeljárót elzáró kazán alatti tűzgyújtási kísérletek, a 79 padlásra menekülő személy csendes számavétele, neveink jegyzetfüzetbe vésése az esetleges halál árnyékában. Nem voltam hős, mégcsak bátor sem, padlásra felszorult társaimmal együtt féltem és szorongtam. Szerencsére áldozat sem lettem. Később családapá, egyetemi oktató, közösségszervező, gondolatait és vívódásait másokkal megosztó értelmiségi vált belőlem. Köszönöm a Jóistennek, a Sorsnak, hogy most itt lehetek. Hogy nem vagyok máshol, mégcsak Magyarországon sem.

És köszönöm a díjat, amit nekem is szántak. Neveltetésem szerint minden köszönnivaló, amit adnak, amit adni szándékoznak. De meg kell jegyezni: még sokan kiérdemelnék, kiérdemelték volna a figyelmet határozott kiállásuk miatt. No, meg azt sem hallgathatom el, hogy sokkal lényegesebb dolgokat is alkottam, cselekedtem az elmúlt negyedszázadban, ami miatt esetleg elismerő oklevelet kaphatnék. Mert azt természetesen tartom, hogy huszonhat éve és huszonhat napja belekeveredtem az események sodrába. Ugyanúgy természetesen tartom, hogy harminchat napja jelen voltam a Székelyföld megmaradását biztosító autonómia melletti tüntetésen. Igaz, utóbbi tettemért kétszáz lejre büntettek, a régiért viszont díjat vehetek át. Ennyit változott volna a világ?

Az én világom legalábbis sokat változott. Huszonhat esztendeje a Maros megyei RMDSZ alapítója, egyúttal ifjúsági vezető voltam. Főszervezője, házigazdája a marosvásárhelyi MISZSZ kongresszusnak, amely a romániai magyarság 1989 utáni történetének első kongresszusa volt és marad. Sütő András március 17-én reggel írt és a megnyitón felolvasott

köszöntőlevele talán az utolsó írás volt – vagy legalábbis az utolsók közé tartozott –, amelyet a Herder-díjas író két szemmel alkotott. Mindannyiszor beleborzongok, ahányszor vissapergetem magamban a kongresszus másnapja eseményeit, az RMDSZ-székház padlására szorulva eltöltött végtelen órák félelmeit és szorongásait. És fülemben cseng az alaposan félrevezetett görögnyelvgyiek „Halál Bolyaira!” kurjantása.

A továbbiakban Marosvásárhely fekete márciusára az események sodrában íródott naplójegyzeteimből idézve, teljes őszinteséggel emlékezek: „Március 19: Tíz óra: kétezer diák a Vártemplomban. Mennyire összefognak mindannyiunkat a gondolatok: magyarnak maradni, magyarul tanulni. Isten-tisztelet után felolvasom a MISZSZ nyilatkozatát. Annál nagyobb a rémületem, amikor alig két órával a templomozás után szinte az elvert fotósok feketelistájára kerülök. Rémálmom az egész: ordítás, öklök, üvegek, eltorzult arcok. Hihetetlen. Nem vagyok bátor, de a „forradalom” alatt nyugodtan elvegyültem az emberek közé, csak utólag ült ki rám a veríték, hogy lelőhettek volna. Most, az RMDSZ székházának középkori ostromát átélve viszont kíséretet a félelem és iszonyat, hiszen minduntalan a történelmi véres példák jutnak eszembe. Szerencsére a több mint hetven bennrekedő között akadnak ügyes emberek, szerencsére a Fennvaló éppen a padlásfeljáró mellé rendelte azt a kazánt, amely megmenekülésünket szolgálta. Azaz... Sütő Andrást, a toll megszeli-dítőjét barbár eszközökkel megcsúfították, életére törtek. Remélem, mások is észreveszik a megaláztatásunkat: megveretve, az oldalsó kapun eliszkolva, tolvajok módjára hagyhattuk el saját házunkat.”

Marosvásárhely fekete márciusa a magyar történelem, az erdélyi magyarság történetének máig eleven, vérző fejezete. Élő történelem azok számára, akik átérték, akik részt vettek az események forgatagában. Az erdélyi, marosvásárhelyi magyarságnak nagyon mély csalódást és rettenetet jelentett. Még több mint huszonhat év távlatában is felfoghatatlan, hogy a jogaiért békésen kiálló kisebbséget a harmadik évezred fordulóján, békeidőben ilyen barbár erőszakkal megfélemlíthet az államhatalom. Amely a visszarendeződés szolgálatába szegődött. Utólag ráébredve: sok esetben a világnézetet és a hovatartozást mellőzve.

Emberöltőnyi távolságban nem csak másokban kell keresni a hibát, hanem egészséges összegzést végezve szükség szerint önkritikusnak kell lennünk. További kérdéseket kell feltennünk magunknak, még akkor is, ha megválaszolásukra már nem vállalkozunk. Miért fogyunk napról napra és miért csökken a magyar emberek közötti szolidaritás? Miért nem tudunk olyan értékrendet teremteni a sorainkban, amely legyőzhetné a balkánizmust? Miért vagyunk oly széthúzóak, és amikor hatalmi helyzetbe kerülünk, miért nem értjük meg saját kisebbségeinket? Miért nem tudunk eléggé örülni a mának, miért kívánczunk máshová, más jövőbe? Most vagy soha? Siker vagy kudarc? Katarzis vagy frusztráltság érzése? – az erdélyi magyarság újkori történelmének ma is időszerű kérdé-

sei. Ki-ki ítélje meg saját maga, miből kaptunk többet. Magamat idézem újból, ezúttal a tények vizsgálatából következtetéseket megfogalmazó kutatóorvost: „Sajnos Székelyföldön a legmagasabb az öngyilkosság előfordulása, az előidéző depresszió fontos előrejelzője az alacsony iskolázottság, a munkanélküliség, a rendezetlen családi állapot. A magyar lelkiállapotra napjainkban is jellemző sokasodó kudarcélmények, a katartikus állapotok hiánya, a fokozódó frusztráció, romló közérzet, növekvő stressz egészségkárosító hatása egyértelmű. A demokrácia védi ugyan az egészséget, de képtelen igazságot teremteni, márpedig az igazság felvállalása nem könnyű és egyáltalán nem egészségmegőrző tényező. A lelkiismeretes közszolgálat együtt járhat a korai megbetegedés/elhalálozás kockázatának a felvállalásával. Áldozat vagy hős az, aki túllépi testi-lelki megpróbáltatásai határait? Vajon összefüggésbe hozható-e az egészséggel vagy a betegséggel a székelység identitásmegőrző nemzeti jelképe, a székely zászló?”

Valóban, napjainkban is égetően szükségünk van határozottan kiállókra, netán bátrakra. Akik kitűzik és lobogni hagyják a székely zászlókat, akik a gyávák és haszonélvezők között is vállalják a lélekből – és nem az agytekevénységek – jövő áldozatot, akik a közösséget önmaguknál, akár életükénél is fontosabbnak tartják. A hőseket megilleti az elismerés, csak nehéz meghatározni, hogy mi és ki dönti el hősiességüket. Óvjuk

őket, hogy ne váljanak áldozatokká! És ne mossuk össze a bátort és a gyávát, a hőst és az áldozatot, az egyéni és a közösségi szolgálatot! Miközben egyre nehezebb megválaszolni a kérdést: a mai viszonyok között bátorság vagy áldozatkészség kell a választásokon a jelöltség elvállalásakor? Vagy valami más? Sajnos, értékeink alaposan összerosódtak, amiért mi is felelősök vagyunk. Az új világ „vívmánya” a mi számunkra is az értékek és az értéknélküliség bonyolult összekeveredése, azok képviselésének dilemmája. Vagy kellene egy újabb padlástörténet, hogy jogaink és szabadságunk mellett határozottabban kiálljunk?

Végülis, számunkra miről szól 1990 márciusa? Bizonyára többedmagammal együtt, a RMDSZ székházának padlásán eltöltött emberöltőnyinek tűnő órák hitelességéből táplálkozva, hiszem és vallom, hogy magyar részről a fekete márciusi események elsősorban a marosvásárhelyi és nem marosvásárhelyi magyar közösségről, a „kisemberekről” szólnak. Őket illeti elismerés a mai napon. Ők köszönik meg az erre irányuló odafigyelést. Hiszen régóta nem tabutéma, hogy az események megítélése túlpolitizált, ezért sok esetben nem felel meg az egykori átéltők, mai visszaemlékezők által tapasztalt valóságnak. De miért nem tanultunk eleget 1990 fekete márciusából? Miért? És hogyan tovább, erdélyi magyarság?

Dr. Ábrám Zoltán

Kányádi Sándor születésnapjára

1929. május tizedikén Nagygámbfalván született Kányádi Sándor, a Nemzet Művésze, Kossuth-díjas erdélyi magyar költő. Nyolcvanhetedik születésnapja alkalmából telefonon felköszöntöttem, egészséget és Isten éltesét kívántam neki. De ő is üzent az erdélyiek, mindannyiunk számára: erőt és kitartást, áldott pünkösdt kívánt. Közismert négysorosával: Aki megért / s megértet / egy népet / megértet.

(Ábrám Zoltán)

Gyárfás András

Családalapítás

Talán helyesebb lenne családgyesítést mondani? Nem tudom, azt hiszem, egyik sem fedi a gondolatokat, melyeket vasvillával itt összedobok.

Arról van szó, hogy erdélyi vagyok és az is maradok, mert Erdély a szülőföldem, de most már van egy Anyaországom is, Magyarország. Amikor megszülettem, a kettő egy volt, de aztán szülőföldemet elragadta egy nemzetközi jogilag máig is érvénytelen szerződés. Utána meg, amikor lehetőség nyílt volna a lelki befogadásra, megtagadott egy gonosz, agymosó kormányzópart. Közben lett egy Apaországom is, Svájc (Vaterland), és miután már több fórumon is elhangzott, hogy a határon kívüli nemzeti kisebbségek számára mennyire fontos egy erős anyaország, hát én most elhatá-

roztam, hogy összehozom a „szüleimet”: az apám hozná (ahogy egy rendes férjhez illik) az anyagiakat, az anyám ölénben meg otthonra, hazára találnék.

Apró kis nehézségek akadályozzák csupán álmom teljesülését. Sajnos nincs meg a legkisebb közös többszörös, hogy valahogy kiizzadjak egy közös nevezőt. Bár mindkét „szülő” demokratikus alapon nevelkedett/létezik, ám demokráciáik között olyan óriási a nézeteltérés, hogy ez inkább válóok, semmint összetartozásra ösztönző érzelem. Apám konkordanz (egyezségen alapuló) demokráciára, Anyám meg konkurrens-demokráciára esküdött fel, s ezt összehangolni képtelenség. Az is igaz, hogy Anyaországomnak most és még előreláthatóan hosszú ideig erre van szüksége, mert míg ki nem termelődik egy egészséges, erős ellenzék, addig képtelenség összhangon alapuló politikát gyakorolnia. A mai ellenzéki pártok (mert vannak, se szeri se száma, annyian) egyetlen program-ponttal lépnek a porondra: leváltani a mait és „mi majd mindent jobban csinálunk”! (Mintha nem csinálták volna annyi évig, és mintha nem láttuk volna, hogyan!)

Hogy őszinte legyek, Apám-nak teljesen hamis képet mutatnak be Anyám-ról, szélsőségesen jobboldali, antiszemita, stb. stb., nem sorolom az itteni újságokban megjelenő, vérforralóan bosszantó kommentárokat az ottani történésekről. Aztán meg teljesen különböző társaságokba járnak. Apámat többször felkérték, hogy lépjen be az EU –ba, de mindannyiszor népszavazással és elsöprő többségű NEM-mel távol tartja magát, míg Anyám maga könyörögte ki, hogy tagja lehessen. Hogy kinek van igaza, az mára már mindkettő számára világos. Vagy „Világos“?

Valami közeledés volt ugyan köztük, de azt hiszem, az valami házasságszédelgő műve volt. Ugyanis az Apám valutáján alapuló kölcsönöket osztottak Anyám bankjai, és miközben itt zuhanó mélyrepülésbe kezdett a Frank, ott rakéta gyorsaságával emelkedett a fizetendő törlesztőrészlet.

Más közös vonásról nem tudok, hacsak nem számítom az itteni bankokban nyugvó ottani politikusok/pártok adózatlan vagyonkát, de ez édeskevés ahhoz, hogy rövid időn

belül összehozzam őket. Mégsem adom fel. Hiszen egy-két éven belül elkezdődik a több millió, Európába migrált ember családgyegetése, és ebben egybehangzó mindkét „szülőm” álláspontja: Nem, nem és nem, ezt aztán már igazán nem! Még fokozhatnám is, mert az itteni euforikus embermentő szervezetek is behúzták a keziféket, és ma már a Visszatelepítés törvénye a következő népszavazás témája. Egyelőre eldugdosták ezt a második világháború óta érintetlen, tökéletesen felszerelt bunkerekbe, és őrzik, mint kompótot a spájzban, várva, mit hoz az Európai jövőendő. Ha továbbra is késlekednek a megoldással és Törökországban/Görögországban bízva ígéretnek hetet-havat, hát itt minden tamtam nélkül lezárják a határokat és megkezdik a külön repülőutakat vissza, Afrika/Ázsia felé.

Nem szaporítom tovább a szót, hisz most is csak annyit akartam közölni, hogy mindent megteszek Családom egyetértéséért, de erre belátható időn belül sok esélyem nincs. Így kitartok szülőföldem, Erdély mellett.

Megmagyarázom

Nem a bizonyítványom (azt már közel száz éve megtette Karinthy Frigyes), hanem a gravitációs hullámok következményeit.

Magát a hullámot nem kell részleteznem, azt mára már mindenki megértette. Csupán röviden összefoglalom úgy, ahogy a kutatók szóvivője tette a képernyőn.

Tehát egy űrszonda, melyet több évtizede éjjel-nappal lehallgat egy több tízfős csoport, egyszer csak (s itt megpróbálom pontosan idézni a hallottakat) a szokásos zzz kétszer is megszakadt és jött egy pluttty. Tehát zzz pluttty, aztán megint zzz pluttty. Ennyi.

Na kérem, ha valaki ezután sem érti a gravitációs hullámokat, hát annak megpróbálom ezt a hullámok földi hatásával megmagyarázni.

Ha nehezen is, de sikerült rávennem svájci barátainkat, hogy győzzék le végre minden előítéletüket Romániával szemben, és látogassanak el Erdélybe. Visszajöve kivétel nélkül elmondták, hogy az ottani hegyek ölelnek, simogatnak, és a patakok mesélnek, s azóta az itt égbe nyúló bércek fojtogatnak, és a dübörgő rajnai vízesés megsüketít, csak egyszer érdemes megnézni (de egyszer muszáj), és aztán jött az „ahányszor csak tehetik, visszamennének.”

De mi is történt? Erdélyben bementek egy kis magyar faluba (a nevére már nem emlékeznek), megkérdezni, hol is van..., vagy merre van..., vagy egyszerűen csak egy kis friss vizet akartak inni. Látták a kutat, a kutya meg volt kötve, hát bementek az udvarra. És akkor kinyílt a házajtó, kijött egy asszony, és valósággal bekényszerítette őket a szép szobába. És itt jön a legmeglepőbb: megtörölte a székeket, mielőtt leültette volna őket, és meg sem várta, hogy elmondják, miért is jöttek, már futtatta is az embert, hogy hozza ezt meg azt, és marasztalta őket, hogy hát el ne vigyék az álmát, s ezt a kicsiséget csak elfogyasztják...

Egyikük így mesélte: - András (Andreas), hidd el, semmijük sem volt, de mindent nekünk adtak!

Na kérem, most a gravitációs hullám arra kényszeríti az erdélyi asszonyt, hogy a mai, Európát elárasztó vendégek után törölje meg a széket, melyre azok kéretlenül letelepednek.

Mert a gravitációs hullámok hatása alatt besüppedt Európa alatt a föld, és özönlik a szenny és a trágya Afrika és Ázsia megemelkedett területeiről.

Az amerikai űrszondáknál régebben és sokkal többen hallgatják Bukarestből az erdélyi hangokat, és felfigyeltek rá, hogy a sok évtizedes csendes mmm után az utóbbi időben bejött egy zutty. Még nem találták meg a teljes magyarázatot, ezért elkezdtek az ártatlanok vizsgálati fogságba helyezését, a magyar polgármesterek megfenyítését, és kiadták a titkos központi parancsot, hogy abban a percben, amikor a mm és az időnkénti zutty helyett hahaha hallható, akkor baj van és lépni kell. Mert, hogy mi lesz akkor, azt sem ők, sem senki nem tudja, az is lehet, hogy csak zutty zutty zutty, de az is, hogy égszakadás, földindulás, a fejemen egy nagy koppanás!

Ám addig is mit csinálhatok én itt Svájcban? Verseket olvasok és elszorul a szívem, mint minden, Erdélytől távol élő, de ott született ismerősöm szíve:

*Lelkem ha kérte, amit a sors
nem adott,*

*Arany János bűvös szavával
mulatott.*

*Itt és csak itt, nem, ezt nem és nem
feledek.*

*Holtomban is csak erre járok,
keleten.*

*Izzóbb a bú itt és szívig döf
az öröm.*

*De szép, vidám, vad áldomás volt,
köszönöm.*

(Kosztolányi Dezső: Életre-halálra)

Serdült Benke Éva

Időrosta

(Az írás második, befejező része)

Ettől kezdve a szervezés nyomásgyakorlással, félelemkeltéssel folyt. Meg kellett szerezni a tehetős gazdák földjét is, őket nagyhamar kuláknak, osztályidegennek minősítették, volt tehát alap a fellépésre ellenük. Előfordult, hogy az elvtársak abbéli igyekezetükben, hogy minél hamarabb teljesítsék a megbízatást, egyes falvak teljes kollektivizálása mellett döntöttek, ezzel maguk ellen fordították a település nagyobb részét kitevő kis- és középbirtokos családokat. 1950-ben Háromszék párttitkára Luka László, lemhenyi születésű központi bizottsági tag (rövid időre pénzügyminiszter) féltetvére, Tóth Géza volt, az ő kezében volt a teljes térség vezetése (sorsa!), a kollektivizálást ő irányította. „A szervezésnek mennie kell, csupán vér ne folyjék” – hangoztatta, de nem így történt, mert Sepsigidófalván és Maksán véráldozatot is követelt a tömegek tiltakozása. Id. Temesváry János ezt már nem érte meg, belehalt 1947-ben a korábban szerzett tüdőbajába, melyet az orosz betörés után egy hónapokig tartó internálás embertelen körülményei közepette kapott. Családja utólag tudta meg, hogy a családfőt az uzoni kocsmáros jelentette fel, miszerint fia, ifj. Temesváry János a visszavonuló németekkel hagyta volna el az országot. Ez nem volt igaz, de elég volt ahhoz, hogy hónapokat töltsön a Duna-csatornánál, és halálos betegséget szerezzen.

1949. március 2-ről 3-ra virradó éjszaka, húshagyókedden, Uzon felett lova hátán, lehajtott fejjel elaludt a Gondviselés, mondhatnánk Tamási Áron után. Azon az éjszakán törtek rá a Temesváry családra saját otthonában, és amit akkor még ők nem tudtak, sok más erdélyi, székelyföldi, háromszéki családra, mert bizony ez íróasztalon, hideg fejjel megszervezett, összehangolt akció volt. Az Államosítási Bizottság helyi elnökét, dr. Horváth Miklóst fegyveresek kísérték. Horváth doktor jól ismerte a családot, korábban is járt már náluk, amikor 1947-ben a család szeszgyárát államosították. Tudhatta, hogy a fiatal Temesváryné gyermeket vár. A megindult szülés miatt a szülőnőnek orvosi segítségre lett volna szüksége. Ám nem ezt kapta, a jelen levő orvos lelkifurdalás nélkül feltetette a teherautóra. A huszonhat éves fiatalasszony, aki korábbi gondtalan életében csak az élet szép oldalát ismerte, minden jóban része volt, a tizennyolcadik születésnapjára apjától ajándékba kapott piros Mercedes sportkocsijával fel s alá száguldott a szűk budai utcákon, új és új ruhakölteményeken törte a fejét, a margitszigeti tenispályára sietve, az esti bál meghívottjainak névsorát böngészve, az a Gerlóczy Mariette megsejtette, hogy számára véget ért egy korábbi világ, mert rátörte az ajtót egy új korszak, megaláztatást, iszonyú szenvedést, elképzelhetetlen próbatételeket tartogatva számára.

Háromszéken 1949. szeptember 17-18-án tömeges ellenállás volt, a Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely körüli falvakban megmozdulásokra került sor. Az ellenállás folytatódott még 1950 őszén is, annak ellenére, hogy családok százait hurcolták el, és fegyverekkel is szembe kellett nézniük az embereknek. Háromszék különleges helyzetbe került. Itt a

hatalom módszereihez tartozott, hogy helyenként ügynökeik lázítottak, provokálták ki az ellenállást a kollektivizálás ellen, hogy aztán lecsaphassanak a „lázadókra”. Így volt rá indok, hogy tömegesen hurcolják el az ellenállókat Dobrudzsa kíméletlen vidékére. A deportáltak pusztultak, veszttek, Dobrudzsa földjében ma már jeltelen sírokban alusszák örök álmukat. Az elrabolt vagyonok ebek harmincadjára kerültek, mozdítható értékeiket széthordták. Nem volt ritka jelenség, hogy a mohó rekvirálók bútorszövetből, függönyökből összefércelt „ruhákban” feszítettek, nem lévén méteráru a háború utáni években, vagy ha mégis, azt csak kiutalt jegyre lehetett kapni. Suttogva elmondott történetek keringtek arról, hogy az elhurcoltak arany és ezüst értékei, bútorai, műtárgyai hova, kihez kerültek, kinek a lakásában vannak.

1949-ben országsszerte mintegy nyolcvanezer földműves, gazdaember, osztályidegen elemnek tekintett család ellen indult kényszerintézkedés a kollektivizálás égisze alatt. A fegyveres kísérettel érkező kommunista csoportok korralgó tekintet nélkül mindenkit otthonuk elhagyására kényszerítettek, akinek neve a listájukon szerepelt. De néha a lista se számított, a Temesváry kastélyból az éppen látogatáson ott tartózkodó Gróf Mikesné Béldi Emmát is feltuszkolták a teherautóra.

Március 3-án reggel a sepsiszentgyörgyi Csiki utca 2. szám alatti rendőrség pincéje megtelt az éjszaka folyamán összeszedett családokkal. A fiatal Temesváryné a hideg pincében szalmán összekuporodva várt sorsára, a szülés leállt, vérmérgezés tüneteivel végre kórházba került, de gyermeke meghalt, többé soha nem szülhetett. Ott várt sorsára a sok elhurcolt család, a környékről elhurcolt jó gazdák, a dálnoki Beczássyak, Hadnagyok, szotyori Nagyk és mások, eresztvényi Benkék, szentiványi Aporok, megismerve azt az agresszivitást, melyet a „Dózsa-örökösök”, ahogy magukat az elvtársak nevezték, gyakoroltak. Az ő sorsuk azonos volt a Kárpát-medence magyarságára rázúduló szenvedésekkel. A kollektivizálást persze ezek az „epizódok” nem állították le, miután a hatalom megszabadult minden reakciós elemtől, vagyonukat elvették, őket magukat kényszerszolgálatra hurcolták, újra belendült a folyamat.

Az elhurcolt Temesváry család egy hivatalosan számukra kiutalt faskamrában élt Sepsiszentgyörgyön mindaddig, míg 1949 decemberében zárt vagonokban más háromszéki elhurcolt családdal együtt dobudzsai kényszerszolgálatra szállították őket. Ott volt velük id. özvegy Temesváry Jánosné, Mariette anyósa is, de ott volt velük az öt éves Bányai Irmuska is, később dr. Oláh Bányai Irma orvos, akit szintén családjával együtt deportáltak. Neki meséli el majd több évtized elmúltával Gerlóczy Mariette élete történetét, a Két ország közt félúton című könyvében. Gerlóczy Mariette mindent túlélve nem egyszer mesélte el meghurcoltatásuk történetét, könyvet is írt róla, nem engedte, hogy feledésbe merüljön azok bűne, akik ezt tették vele, velük, sok ezer sorstársával. „Nagyon hideg volt azon a hajnalon, magamra akartam venni a kisbundámat, de ő nem engedte. Szabadulásom után, a Miskolczy Dezsőné (Dr. Miskolczy Dezső, a marosvásárhelyi orvostudományi egyetem, IMF, híres professzora volt) temetésén felismertem a bundámat dr. Horváth feleségén. Azonnal odamentem és felszólítottam, hogy adja ide, különben szóvá teszem a ravatalozóban.”

Nem csupán ez a könyv tárja fel a sokáig említeni se szabadott eseményeket, de mások is, akik túléltek a borzalmatokat, és később, a kommunista párt hatalmának megdöntése után (1989!) előszedték feljegyzéseiket, és beszámoltak meghurcoltatásukról.

Bende Jenő Márkosfalváról Zord idők című írásában elmondja, hogy munkavégzés közben tartóztatta őt le a milícia, Brassóba vitték sorstársaival együtt a Fellegvárba, akiket Márkosfalváról, Gidófalváról, Angyalosról, Dálnokról, Zalánból, Kálnokról szedtek össze, majd 1951 márciusában tovább, a román Gulágra, Dobrudzsába. Itt látta viszont három kicsi gyermekét, akiket már korábban édesanyjukkal odavittek. Beczássy István *Bekeserített élet* című írásában fest megrázó képet a korról, hogyan úzott kettős játékot a hatalom, tiltakozásra buzdítva az ellenálló gazdákat, majd közülük lövetve. Ez lett aztán az előkészített alapja a kényszermunkára hurcolásnak. Őt magát is elvitték családjával együtt, mint sokan másokat.

Dobrudzsának (Dobrogea), az ókorban Scythia Minor, Kis Székíia a neve, a Székelyföldnél is terjedelmesebb földrajzi térség volt. A terület írott története a görögökkel kezdődött, később Nagy Lajos király országa idáig terjedt, Dobrudza is a magyar korona alá tartozott. Később megszállták a törökök, de uralták a román vajdák is. 1878-ban a román-török függetlenségi háború befejezése után a magyar külügyminiszter, gróf Andrássy Gyula szorgalmazta a terület hozzátartozását a frissen megalakult Romániához.³ Az már a sors fintora, hogy a 20. század közepén ez a terület lesz a székelyek kálváriájának helyszíne. A román királyság a térség vegyes etnikumának összetételét betelepítéssel kívánta megváltoztatni. Így történik meg az, hogy Bákó mellől 30-50 csángó családot ide telepítenek, ingyen házhelyet adnak nekik az első világháborúban való vitéz helytállásukért, hogy a román hadsereg katonáiként hőiesen harcoltak a magyar ellenség ellen. Az is a történethez tartozik, hogy a hősi halált halt csángó katonák, akik „életük kockáztatásával támadták a magyar hazát és védték a románt az ellenség ellen”, ott nyugosznak az Ojtozi-szoroson túli Sósmező temetőjében a moldvai oldalon. Ezek a csángó telepesek alapították a ma is meglevő falut, nem messze Konstancától, melynek az Ojtoz nevet adták. Dobrudza területét, mely a 20. század egy részében Romániához tartozott, 1940 után felosztották Bulgária, Ukrajna és Románia között. A romániai részt nyugaton a Duna, keleten a Fekete-tenger határolja. Itt, ezen a területen építettek ki 1945 után jó néhány kényszermunkatábor, ahova szabadságuktól megfosztott erdélyi magyarokat, bántási svábokat, székelyeket hurcoltak rizsföldekre, gyapotföldekre rabszolga-munkát végezni.

Akiket nem ítélték kényszermunkára, azok esetében a kitelepítési bizottságok még arra is ügyeltek, hogy elszakítsák egymástól a családokat, rokonokat, az egy helyről elhurcoltakat, lehetőleg ne kerüljenek azonos kényszerlakhelyre, de legalább ötszáz kilométerre legyenek hajdani otthonuktól. A Szilágyságból a Balázsy családot a Sepsiszentgyörgy melletti Illyefalvára hozták, majd mikor ott már

segítő kezekre találtak, akkor Szentgyörgyön egy kamrát utaltak ki számukra a DO szerint. Az Apor család két kiskorú lányát a szentgyörgyi református lelkész fogadta be, miután az édesanyját a másik két kislánnyal elvitték. A Torján élő Apor családját is éjjel mentek, közölték, hogy mindenük államosítva van, fél órát adtak, hogy felöltözzenek, és már robogott is ki a teherautó a faluból velük. Sepsiszentgyörgy után Balázsfalva következett, mint kényszerlakhely, ahol minden nap jelentkezniük kellett a milíción. Így éltek a páriákká lett emberek az új rendszerben a visszatérés reménye nélkül. A DO-t csak 1963-ban oldották fel, ám új lakhelyet az érintettek csak eredeti otthonuktól távol kereshettek, halottaikat is csak a nyolcvanas években vihették haza hajdani lakhelyük temetőjébe.

Id. Nagy Simon földbirtokost és családját a Szentgyörgy közeli Szotyorból hurcolták el. Éjszaka érkeztek a fegyveres civilek, rákiáltottak az álmukból felvert szülőkre, hogy ide a kamrakulcsot, mindent lefoglalunk! Ezzel házuk, birtokuk, javaik elkobzása a törvény nevében megtörtént. A családfőt, id. Nagy Simont a milíción fenyegetéssel, bántalmazással arra kényszerítették, hogy vagyonát önként ajánlja fel a román államnak. Bár Szotyor Sepsiszentgyörgytől csak néhány kilométerre van, többé nem engedték vissza őket az otthonukba, minden hétfőn jelentkezniük kellett a hatóság-nál. Ám a segítség, az együttérzés sokszor segített a társadalomból kirekesztett embereken. A Nagy családot egy jó barátjuk, Vutsi Alfréd otthonába hívta, és míg a családot el nem szakították egymástól, nála lakhattak. De 1950 elején id. Nagy Simont idősebbik fiával, a 15 éves Simonnal a brassói Fellegvárba vitték, miközben az édesanyját a fiatalabb Tamással Dobrudzsába szállították zárt vagonban a többi háromszékivel együtt. Brassóban a szekuritáté pincéjében tartották fogva az apát és tizenöt éves fiát, gyakran megverték őket, éheztek, a fiú éjszaka a prices szalmáján feküdvé sirt az éhségtől. Egyik rabtársukat, Zsigmond Zoltánt nagy éhségében egy tányér túrós makarónival vették rá, hogy azt vallja, ő vágta el a telefondrótot a kollektív elleni tüntetés előtt, hogy a helyi milícia ne tudjon erősítést hívni. Így aztán kezdődhetett a beismerés után az előre megírt forgatókönyv szerint a tárgyalás, és az ítélet. Mert az elvtársak néha ügyeltek a törvény betartására is.

Velük együtt raboskodott a Fellegvárban családjától elszakítva a dálnoki Beczássy István is, családját már Dobrudzsában robotolt, őt magát a marosvásárhelyi börtönbe vitték, időközben korábbi viruló gazdaságát feldarabolták, javait szétszertották olyanok között, akik az árpát a roztól sem tudták megkülönböztetni, de a párthoz való hűségükhöz kétség sem fért.

1951. szeptember 22-én id. Nagy Simont és fiát is zárt marhavagonban Dobrudzsába repítette a könyörtelen idő, csak azt tudták, hogy kelet felé mennek, attól féltek, hogy Szibéria az úti cél. Két nap múlva engedték őket Urziceni-ben leszállni, szükségüket elvégezni rendőri őrizet mellett. Két és félnapi utazás után egy nagy pusztaság közepében letették őket, megérkeztek hát évekig tartó szenvedéseik helyszínére. Az úti cél senki számára nem volt ismert, az

3. Andrássy Gyula ősei révén székely származású volt, a 16. században egyik Andrássy lett az akkor magyar királysághoz tartozó Krasznahorka várkapitánya, ő alapozta meg az Andrássyak felemelkedését.

elhurcoltak azt gondolták, hogy a hatalom meg akarja törni bennük a székely keménységet, az erőt, azt a jellemességet, mellyel a székelység ellenállt az önkénynek. Ez elviselhetővé tette mindazt, amit el kellett szenvedniük. De azt a bűnt, melyet ellenük véreik, a hatalmat kiszolgálók elkövettek, nem tudták megbocsátani. Akkoriban a Székelyföldön még román nem volt, a szekusok, a milícisták mind magyarok voltak.

Ugyanígy gondolhatott Gerlóczy Mariette is a dálnoki születésű Horváth Miklósról.

A vagonok túlmentek a Dunán a Cernavoda-i hídon, aztán a Tulcea közeli Babadagba letette őket a vonat. Itt várta őket a hírhedt rizstelep Turcai mellett.

A dobrudzsai viszonyok elképzelhetetlenül embertelenek voltak, a szűkösen mért étel még az éhenhaláshoz is kevés volt. Köleskása döglött svábbogárral, korpacibere, hús hónapszámra egy falat sem, a puliszka is hiányzott. Patkányokkal, rovarokkal, a rizsföldön pióccákkal küszködtek. A piócák ellen úgy védekeztek, hogy térdükre sóval teli rongyot kötöttek, attól fennebb a pióca nem kúszott. A Duna vizét itták, melybe a csordát is belehajtották, abban mosakodtak. Nyáron a 40 fokos hőség, télen az orosz puszták felől a Krivactól, a kegyetlen szélről szenvedtek, istállószőrű barakkokban élt nyolcvan ember, a deszkapriccsen 30 centiméter széles hely jutott egy embernek. Egyik vödörben az ivóvizet tartották, a másikat küblinek használták. Tűzifa nem volt, kukoricacsutkával, napraforgószárral tüzeltek, a kis vaskályha csak füstöt, de meleget nem adott. Id. Nagy Simon több száz disznót gondozott, egy napon az éhezéstől és a fáradtságtól összeesett a disznók között, az állatok összevissza harapták, társai alig tudták onnan kimenekíteni. Temesváry János naponta több ezer veder vizet húzott ki egy kútból és szállította el nagy távolságra. Kegyetlenül megerőltető munka volt, szívizomgyulladást kapott, ez okozta később halálát harmincöt évesen. Felesége, Mariette a baromfitelepen dolgozott a szentiványi Apor László családjával, több ezer tyúkot etettek, takarították az ólakat napi tizenkét órán át. A gyermekek kezdetben iskolába se mehettek, éveket kellett mulasztaniuk, az állami gazdaságokban nehéz fizikai munkát végeztek velük nagyon szűkre szabott élelemmel, a felnőttekkel együtt éheztek. A térségben élő lipovánok tudták, hogy nem köztörvényes bűnözők, hiszen öregek, gyerekek vannak közöttük, egyszer-másszor titokban néhány halat juttattak nekik, vagy kertjükből zöldséget, főleg krumplit, egy két edényt, hogy néha főzni is tudjanak.⁴ Csomagot otthonról, ha volt kitől, csak évek elteltével kaphattak. Rabok voltak, posta nem járt, életjelt adni magukról nem tudtak, hírek nem jutottak el hozzájuk a világból. Ezek az egyszerű halászok, a lipovánok a világ dolgai felől ugyan igen tájékozatlanok voltak, de a jószívűségük, együttérzésük igen sokat jelentett a rabságra ítéltnek.

Az első halottuk Benke László volt, hajdani eresztevényi-maksai földbirtokos huszártiszt, sírját a dobrudzsai pusztán semmi se jelzi.⁵ Volt, aki a kilátástalan sors elől a halálba menekült, a Szárazajtról elhurcolt Budai Károly és felesége a Dunába ölte magát.

Néha csodák is történtek velük. Gerlóczy Mariette a Dunán veszteglő hajó egyik matrózával üzent egy cédulán édesapjának Budapestre, két és fél év múlva tudta meg, hogy üzenete célba ért. Édesapja és öccse így értesült arról, hogy élnek, hol vannak. Az uzoniak is megpróbálták rajtuk segíteni, mikor már lehetett, élelmiszert küldtek. Szabadulásuk érdekében egészen Petru Groza miniszterelnökig mentek a család kiszabadítása érdekében. Id. Temesváryné dévai születésű volt, mint a miniszterelnök, szinte azonos korúak is, elképzelhető, hogy ismerték is egymást, találkozhattak is akár, amikor a fiatal Gróza Péter jurátus korában a pesti egyetemről hazaérkezett vakációra, Dévára. A miniszterelnök kegyet gyakorolt talán, de tény, hogy a Temesváry család 1956 december elején elhagyhatta Dobrudzsát. A többiek később szabadultak.

Nem volt hova menniük. Bukarestben leszálltak a vonatról, egy távoli ismerőshöz bekopogtak, ott fürödtek meg öt év után először. Haza nem mehettek, Uzonba a lábukat be se tehették, Kolozsvárra kerültek. A fiatalok Kolozsváron egy romos ház földes szobájában laktak, melynek ablaka sem volt, a falra akasztott lódenkabát volt minden vagyonuk. Id. Temesváry Jánosné nem sokkal visszatérésük után Marosvásárhelyen halt meg. Az uzoniak új lakhelyükön is segítettek rajtuk, néhány bútort küldtek nekik. Temesváry János gyári munkás lett, felesége takarítónő egy gyógyszertárban, ám hamarosan innen kitétek, volt földbirtokos nem dolgozhat állami helyen, ez volt az indok. A dobrudzsai kényszermunkában szerzett szívizomgyulladás gyógyíthatatlan volt, Temesváry János fiatalon, nap, mint nap a halállal járt kézen fogva. Miután a felesége mindvégig magyar állampolgár maradt (Románia tehát jogsértő módon egy idegen állampolgárt deportált!), úgy döntöttek, hazatérnek, talán Magyarországon gyógykezelhetik. Az ország elhagyására az engedélyt 1960. május 31-ére kapták meg. Ám a sors másképp rendelkezett, Temesváry Jánost nem eresztette el. A házaspár barátjukkal, Teleki Mihállyal szentmisére ment, gyóntak, áldoztak, lélekben Erdély elhagyására készülve. Majd kiléptek a templom előtti napsütötte térre. A fiatal Temesváry János szíve felmondta a szolgálatot. Azon a napon temették a Házsongrádi temetőben, amikor éppen a román határt kellett volna átlépniük. Évekkel később, 1986-ban Teleki Mihály is éppen a Németországba való kitelepedésük napján halt meg a kolozsvári állomáson. A marosvásárhelyi vártemplomban búcsúztató lelkész azt mondta, hogy két embert nem engedett el Erdély földje, visszatartotta őket, Teleki Mihályt és Temesváry Jánost.

Gerlóczy Mariette 1976-ban férje földi maradványait haza-

4. A lipovánok több száz éve e térségben élő szláv ajkú népcsoport, a cári Oroszországból menekültek ide, amikor óhitű keleti ortodox vallásukat egyházfőik megreformálni akarták, ők hitük védelmében több ezren menekültek ide, és élnek mai napig Dobrudzsában. Ma már a románokkal való vegyes házasságok miatt régi szokásaikat, nyelvüket lassan elvesztik, csak otthon beszélnek, de vallásukhoz ma is ragaszkodnak. Ebből a népből származik Ivan Patzaichin, négyszeres olimpiai bajnok kenus.

5. Az eresztevényi Benke család hajdani birtoka volt az a hely, melyre később templom épült, és mely ma zarándokhely, hiszen ott van Gábor Áron síremléke.

vitte Uzonba, a Temesváry kriptába, majd elhagyta Romániát, visszatért Magyarországra, de édesapját már nem találta életben. A kriptát később Uzonnak ajándékozta, melyet azóta is ravatalozónak használ a község.

Mint a család egyetlen örököse, lévén, hogy a Temesváry fiúk házassága gyermektelen volt, a rendszerváltozás után az uzoni kastélyt is a településnek adományozta az akkor már Budapesten élő Mariette. Az addig állami tulajdonban levő épületben a helyi önkormányzat a felújítás után óvodát rendezett be, sokat költöttek rá, abban a hiszemben, hogy az épület immár a község tulajdona. De a balsors másképp akarta, színre léptetett egy egészen távoli hozzátartozót, mint örökös, Temesváry Gergely feleségének egy rokonát, aki megjelent a brassói törvényszék előtt és követelte „jogos örökségét.” Tagadta, hogy Gerlőczy Mariette-nek joga lett volna a kastély felett rendelkezni. Hogy ki, vagy kik állnak a felkutatott „örökös” mögött, kié lesz végül az ingatlan, azt Uzonban senki nem tudja. Tény, hogy a kastély sorsa megpecsételődött, az óvodát a bírósági döntés értelmében onnan kiköltöztették, a község a gyermekek érdekeit szem előtt tartva nagy anyagi ráfordítással új óvodát hozott létre. Azóta az épület elhagyatva áll, romlik, pusztul, tulajdonosi köre alighanem messze keresendő egy mohó, terjeszkedni akaró új világ képviselőinél.

Gerlőczy Mariette abban a hitben hunyta le a szemét, hogy valamit visszaadhatott az uzoniaknak abból a jöcselkedetből, mellyel elhagyott otthonuk, Uzon utánuk nyúlt, megpróbált nem egyszer enyhíteni nyomorult helyzetükön. Nem tudhatta, hogy az a világ, melyet itt hagy, már nem a régi, amelyben ugyan a földi poklot is megismerték, ám az együttérzést, a segítségnyújtást is megtapasztalhatták. Ma, az új világból sok-sok érték hiányzik.

Ám megadatott neki, hogy elégtételt kapjon, ha csak egyetlen téren is mindazért, melyet elszenvedett. Felidézte tettét, leírta nevét annak az embernek, aki éppen a szenvedők megsegítésére esküdött fel orvosi tanulmányainak befejeztével. Részlet a Hippokratészi esküből: „*Esküszöm tehetőségemhez és tudásomhoz mérten, hogy minden elhárítok, ... ami betegeimnek ártana... Minden házba a beteg javára lépek be... ha ezt az esküt megtartom, és nem szegem meg, örvendhessek életem fogytáig tudományomnak s az életnek, de ha esküszegő leszek, történjék ennek az ellenkezője.*”

Úgy tűnik, hogy ennek az etikai szellemű eskünek, melyet orvosok tettek doktorrá avatásukkor ama régi világban (ma

az orvosok esküje nem ugyanez a szöveg, és volt idő, mikor nem is tehettek esküt a háború utáni évtizedekben), Horváth Miklós doktor, aki fegyveresek kíséretében lépett be a Temesváryak otthonába, nem tett eleget azon a végzetes 1949. március 2-i éjszakán.

Dr. Horváth Miklós Dálnokon született 1906-ban, Marosvásárhelyen hunyt el 1982-ben. Apja, Horváth András szegény körülmények között nevelte gyermekeit, maga a század elején megnyitott Székely Múzeum altisztje volt, anyja pedig a Székely Mikó Kollégium takarítónője. Bár Horváth Miklós a Mikó kollégium diákja volt, érettségét mégis Nagyszebenben tett. Egyetemi tanulmányait Gál Margit, baloldali meggyőződésű, tehetős zsidó asszony finanszírozta, akit később feleségül vett. Orvosi tanulmányait Budapesten fejezte be 1931-ben, majd diplomáját Jászvásáron (Iasi) nosztrifikáltatta. Ettől kezdve Sepsiszentgyörgyön iskola-és üzemorvos volt 1940-ig, majd a Zöldkereszt szolgálatában tevékenykedett. A sepsiszentgyörgyi kórházról 1998-ban kiadott emlékkönyvben (Emlékkönyv A Sepsiszentgyörgyi Kórház 145 éve Kiadó Szent György Kórház Alapítvány 1998.) az áll, hogy Horváth Miklós 1940 és 1949 között vármegyei tisztii főorvos volt. Ez az adat téves. E sorok írójának apai nagyapja, dr. Benke János 1941-től, amikor kinevezése megérkezett Budapestről, töltötte be ezt a tisztséget egészen 1946-ig, amikor betegsége miatt visszavonult. 1947 tavaszán halt meg. „*Dr. Benke János vármegyei tisztii főorvos, egyházi tanácsos, sepsiszentgyörgyi gyülekezetünk buzgó tagja ez év április havában elhunyt. Nagy részvét kísérté szentivánlaborfalvi családi sírhelyére. Emlékét kegyelettel őrizzük.*” (Unitárius Közlöny Kiadja Dávid Ferenc Egylet Alapította dr. Boros György Szerkesztő dr. Kovács Lajos Kolozsvár, 1947. november 15)

Horváth Miklós tehát csak 1946-tól töltötte be a tisztiorvosi tisztséget Háromszéken, majd 1949 októberétől kinevezték előadótanárnak a marosvásárhelyi orvosi egyetemre, akkori nevén Institutul Medico-Farmaceutic, azaz IMF-re. A Közegészségtan katedrát vezette, melynek aztán professzora is lett. A kezdetektől hosszú ideig az egyetemi pártalapszervezet párttitkára is volt. Vonzódása a kommunista eszmékhez, majd kötődése a kommunista hatalomhoz korán kezdődhetett, nála évekkel idősebb felesége illegális kommunista volt, aki őt is a baloldalhoz sodorhatta. Egy nevét elhallgatni kívánó adatközlő, aki egy városban élt sokáig a későbbi egyetemi tanárral, elmondta, hogy édesapja, dr. V. Mihály 1940-1944 között a Háromszék Vármegye Orvosi Kamarájának elnöke volt. Felszólították, hogy törölje Horváth Miklóst a tagok névsorából felesége zsidó származása miatt. Az elnök ezt nem tette meg, kiállt kollégája mellett. Talán ezt hálálta meg Horváth Miklós, mikor V. Mihály leányát, Ágnes, negyedéves medikát több társával együtt el akarták távolítani a vásárhelyi orvosi egyetemről, mint osztályidegen családból származót. Valaki kihúzta nevét a listáról, hogy ki, soha nem tudta meg. Ám nem volt ilyen szerencsés az öccse, V. Tamás, akit később negyedévesen távolítottak el az egyetemről derékba törve a karrierjét, a bányában végzett fizikai munka további életére tönkretette az egészséget. Ezek az akkori tisztogatások napirenden voltak az ötvenes években.

Horváth Miklós Marosvásárhelyen köztisztviselőként álló professzor volt, jó anyagi körülmények között élt nagy lakásban feleségével, aki különböző nőszövetségek vezető

tisztségeit töltötte be, mint régi megbízható elvtársnő. „Homályos sejtések tere” rejtette (Orbán Balázs szavai a történelmileg nem igazolt romantikus székelőföldi mítoszokra) a házaspár gazdag képgyűjteményének, antik bútorainak eredetét. Maga V. Ágnes is beszélt erről e sorok írójának, felidézve azt az emléket is, amikor a háború alatti menekülésből családjával visszatértek Sepsiszentgyörgyre, ő maga kamasz kislánként megfelelő ruha és cipő nélkül maradt. Akkor Horváth Miklós felesége, Horváth Margit látta őt el ruhával, cipővel, melyek bőröndszámra álltak a lakásukban. V. Ágnes kislánként azon csodálkozott, minek kell ez nekik, hiszen gyerekük nincsen. A képek, bútorok eredetét is homály fedi, ismert volt, hogy Horváth Miklós családja nem abból a társadalmi rétegből származott, melyet körülvettek volna otthonában ilyen tárgyak. Horváth Miklós közeli rokona, aki szintén névtelen kívánt maradni, elmondta, a családban ő úgy hallotta, hogy Horváth Miklós édesanyja, aki a zabolai Mikes család szolgálatában állt, a grófnőtől kapta ezeket a javakat szolgálata jutalmául. (Mindez mai szóhasználatnál élve nem életszerű, mi vitte volna rá a grófi családod, hogy nagy értékű képeket, bútorokat ajándékozzanak egyik alkalmazottjuknak.) A közeli rokon sajnálattal vette tudomásul, hogy nagybátyja ezekből a javakból semmit nem hagyott rájuk, halála után feleségének megjelent rokonai mindent teherautóra pakoltak és elvittek Brassóba.

Lehet, hogy ez is megtörtént, ám előbb, 1981 őszén a már beteg (1982 januárjában halt meg) Horváth Miklós úgy határozott, hogy azokat az értékeket, melyek talán őt nem illetik meg, de melyeket harminc éven át magánál tartott, visszaküldi arra a vidékre, melyről ezek a tárgyak származnak. Egy nagyon értékes műgyűjteményről volt szó, melynek leltárát e sorok írója nem ismeri, mindössze egy általános ismertetést Demeter Lajos könyve alapján. Ebben szerepel népi szöttek, hímzés, francia porcelánok, Nemrod márkájú porcelán készletek, antik berendezések, bútorok, lámpák, és főleg festmények. Ezek a nagy művészeti értéket képviselő alkotások felölelik a 19-20. század magyar festészetét, Barabás Miklós, Gyárfás Jenő, Bölöni Sikó Miklós, Koszta József, Bortnyik Sándor, Börsök Samu, Bordi András, stb. alkotásai. Miután Horváth Miklós 1949-ben a háromszéki kitelepítési bizottság elnöke volt (erről a korabeli újságok be is számolnak), az elkobzott javak sorsáról ő döntött, ő intézte, mi hova kerül. Hogy itt egyfajta értékmentésről van szó, ez is meg lehet, vagy netán gyűjtőszenvédélyről. Avagy annak felismeréséről, hogy sok érték odavész az új világnézetet vallók kezén, és ettől meg kell menteni, amit lehet. Ki tudja már, mi vezérelte Horváth Miklóst, tény, hogy harminc éven át a műkincseket magáénak tekintette. Ma ebből az adományból 16 festmény a Székely Nemzeti Múzeum tulajdona, a többi műtárgy a Gyárfás Jenő Képtáré.

A múlt tele van titkokkal, melyekre már talán soha nem derül fény.

Nem valószínű, hogy Gerlóczy Mariette követte volna Horváth Miklós karrierjének alakulását, hiszen amikor a szentgyörgyi orvos pályája felfele ívelt, úton volt a majdani professzori cím felé, Mariette és férje sok más sorstársával együtt éppen a kietlen dobrudzsai puszták felé tartott zárt vagonban. Vagy éppen a barakkban kukoricalevéllal töltötte meg szalmazsákját, vagy berendezte a számára kijelölt harminc centiméter széles „otthont”, vagy a tyúkólat takarította

éppen, talán a csajka leveséből a svábbogarakat kanalazta ki. Szabadulása után megkezdte ugyan új életét, de a miéltre válaszolni nem tudott.

Ki-ki élte a maga életét a neki rendelt sorsa szerint. Az Idő pedig nézte az embereket, rakta bele őket végtelen nagy rostájába, volt, akit a tenyerére vett, másokat a rosta aljára hajított. Rázta a rostát, rázta, és hullatta ki belőle azokat, akiket aztán nem is tartott többé számon. Az Idő mindenk fölött áll, ítéletét csak később értjük meg.

Köszönöm a Nagy fivérének, Simonnak és Tamásnak, hogy Szotyorban időt szakítottak rám, és megosztották velem emlékeiket. De köszönöm az emlékeiket azoknak is, akik sok mindent elmondtak arról a világról, ám névtelenek akartak maradni.

Paks, 2016. január

Serdült Benke Éva

Források

1. László Márton *Kollektivizálás a Székelyföldön* In Magyar Elektronikus Könyvtár 2010.
 2. Péntes Loránd *A szentivánlaborfalvi katolikus egyházi épületek* In keresztény Szó 2000/február
 3. Kempelen Béla *Magyar nemes családok* 10. kötet 1931.
 4. Pálmai József *Háromszék vármegye nemes családjai* Sepsiszentgyörgy 1901.
 5. Sylvester Lajos *Megtörni a székely kevélységgel keveredő magyar erőt* In Gondola 2007. február 23.
 6. Id. Damokos Csabáné *Fátyol alatt kényszerlakhely* In Háromszék 2009. február 28.
 7. Gerlóczy Mariette *Két ország közt félúton Magánkiadás Budapest, 1998.*
 8. Ambrus Anna *Örmények Uzonban* In Háromszék 2015. november 11.
 9. Dr. Kausay Tibor *Visszaemlékezés a kitelepítésre 1951. A kitelepítés Hiánypótló Történelemkönyv Mezőberény öröksége II.*
 10. Nagy Kornél *Doktori disszertáció Az erdélyi örmények katolizációja 1685-1715 ELTE Bölcsésztudományi Kar 2008.*
 11. Kovács Bálint *Örmények Erdélyben* In Gyulafehérvári Főegyházmegyei levéltár
 12. Dr. Kristóf György *Jókai napjai Erdélyben Pásztortűz Kiadó Minerva Nyomda Kolozsvár 1925.*
 13. Bicsok Zoltán Orbán Zsolt *„Isten segedelmével udvaromat megépíttem...” Történelmi családok kastélyai Erdélyben Gutenberg Kiadó Csíkszereda 2012.*
- Demeter Lajos *Sepsiszentgyörgy személyiségei 1. kötet A-J Sepsiszentgyörgy Kiadó 2013.*

Simon Mária Tímea

Teljes és azonnali leszámolás a magyarokkal!

Moszkva Erdély elrománosításával vádolta meg Romániát. Még mindig tabu, mi történt 1944-1945-ben: a románok tudtával és segítségével hurcoltak el több ezer németet és magyart szovjet lágerekbe.

Moszkva ez év februárjában a második világháború történetének meghamisítási kísérletével vádolta meg Romániát. Az orosz külügyi szóvivő, Maria Zaharova Erdély elrománosítását is szóvá tette.

Oroszország álláspontját egy az erdélyi szászok 1945-ös deportálásáról szóló bukaresti kiállítás kapcsán fejtette ki Zaharova, aki emlékeztette Romániát, hogy a Szovjetunióba elhurcolt erdélyi szászok és magyarok listáját román köztisztviselők állították össze, és ezt arra használták fel, hogy a németek és magyarok létszámát csökkentsék a románság javára. Bukarest „sajnálatosnak és nehezen összeegyeztethető összemosásnak” nevezte az orosz külügyi szóvivő szavait.

A második világháború története még hetven évvel az események után is sok feldolgozatlan traumát hordoz magában, amelyekről sokáig nem volt szabad beszélni. Ilyen az 1944-45-ös időszak, amikor röpké egy év leforgása alatt Erdélyből több százezer embert hurcolnak el csupán származása miatt. Amíg 1944. május 16. és június 9-e között a németek a magyar adminisztráció segítségével deportáltak több mint 130 ezer zsidót Észak-Erdély területéről, addig pár hónappal később, 1944 októberében a szovjetek a románok közreműködésével visznek el több mint 25 ezer magyar férfit. 1945 januárjában a németek is sorra kerülnek, amikor 100 ezer erdélyi németet visznek el a Szovjetunióba kényszermunkára.

Ezekről a történetekről sokáig nem beszéltünk, s a román külügy válasza azt mutatja, hogy Románia számára továbbra is a tabutémák közé tartozik ennek a korszaknak a feldolgozása. Az 1944 őszi lejátszódó eseményekkel kapcsolatban dr. Murádin János Kristóf történészt, a Sapiientia EMTE tanárát kérdeztük, aki a téma egyik szakavatott kutatója.

– *Bukarest nem értette vagy nem akarta érteni az orosz külügyi szóvivő szavait?*

– Nyilván nem akarta érteni Bukarest, itt arról van szó, hogy bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű, hiszen ami az

erdélyi deportálásokat illeti, mind a két fél benne volt. Ez egy olyan téma, amellyel nem volt ildomos foglalkozni a baráti országoknak. Mára nagyon kevés túlélő maradt, aki tudna mesélni azokról az időkről. Oda jutottunk hetven évvel a történetek után, hogy mivel a téma kikerült a társadalmi köztudatból, újra vissza lehet hozni a politikába, ezáltal lehet ujjal mutogatni egymásra, mivel az emberek előtt az igazság annyira ködbe veszett, hogy ez már nem jelent veszélyforrást. A társadalom nem fog felülbírálni ilyen politikai töltetű kijelentéseket ebben a kérdésben.

– *Mi történt a román átállást követően Észak-Erdélyben?*

– A Szovjetunió számára 1943-ig mindegy volt, hogy Magyarország vagy Románia, mind a két ország ellenség volt. A sztálingrádi csatát követően a román politikai vezetés érezni kezdte, hogy vesztesre áll a helyzet, ezért elkezdett közeledni a Szövetségesek irányába. A románok mindig is ügyesebben játszottak diplomáciailag, mint a magyarok, akiknél hamarabb belátták, hogy a Szovjetunióhoz kell közeledni és nála kell keresni a fegyverszünet lehetőségét. Románia hamarabb lépett, mint Magyarország, 1944. augusztus 23-tól már nem ellensége a Szovjetunióknak, hanem szövetségese a németekkel szemben. Ezzel szemben Magyarország még ellenség.

Ezért 1944 őszi úgy alakulnak az események, hogy amikor a Vörös Hadsereg átlépi a szovjet határokat, az első két ellenséges terület, ahová szovjet katona lép, az Kelet-Poroszország és Észak-Erdély. Itt kerül először ellenséges területre a szovjet hadsereg, hiszen amikor Iasi-nál áttörnek a szovjetek a frontot, a román hadsereg átáll, így a szovjeteknek Moldván pillanatok alatt sikerült átjutniuk. Augusztus 26-án, három nappal a román átállást követően már az Uz-völgyén nyomul előre a szovjet hadsereg, és megpróbálnak betörni Erdély területére.

Itt kerülnek tehát először konkrét ellenállásba úgy, hogy ellenséges területen vannak, és nem a „fasisztákat” kell kiűzni a szovjet földről. Idegen területen vannak, ahol ellenséges lakosság lehet, és fegyveres ellenállásba ütközhetnek. A Szovjetunió saját tapasztalatából kiindulva attól félt, hogy a front háta mögött partizánvétekenység alakulhat ki, amely megnehezíti az előrenyomulást Budapest és Berlin irányába.

Ezt a félelmet játssza ki a román fél, aki a szovjet katonai parancsnokság és Malinovszkij marsall számára listákat állít össze, hogy kik azok a veszélyes elemek, akiket össze kell gyűjteni és el kell hurcolni, mert ezek civilbe öltözött katonatisztek, akik a front mögött lemaradva partizán alakulatokat fognak szervezni. Mivel a Szovjetunió elsődleges célja a német főváros mielőbbi elérése, ezért a védelmi és

utánpótlás vonalai szentek voltak, ezért az esetleges partizántevékenység egy olyan kérdés volt, amit nagyon gyorsan meg kellett oldani. Ezért van az, hogy már szeptemberben, az első harcok idején a román listák alapján azonnal megkezdte a begyűjtést: ekkor csak magyarokat.

A magyar elhurcolás rögtön a frontátvonulás után zajlik le, sőt, vannak olyan esetek is, hogy átment a front a falun, és már aznap elkezdik begyűjteni onnan az embereket. Ez a begyűjtés sok esetben valóban a román feljelentések és a román szomszédok nyomravezetése, valamint a román hatóságok által összeállított listák alapján történt. Kolozsváron például Gheorghe Onisoru román konzul valamint Aurel Milea helyi ügyvéd segítette a szovjet katonai hatóságokat.

A listákat Bukarestben állították össze, úgy, hogy az észak-erdélyi magyarságnak azt az értelmiségi rétegét érintette, amely az 1940-44 közötti időszakban politikai szerepet is vállalt: így kerültek fel a listára olyan nevek, mint Vita Sándor országgyűlési képviselő, Mikó Imre jogász, magyar parlamenti képviselő, az Erdélyi Párt országos politikai főtitkára, Járosi Andor evangélikus lelkész, aki a vézorkorszakban zsidókat mentett, Mikecs László történész, a csángó kutatás egyik kiváló szakértője, és természetesen olyan értelmiségi emberek is, akik meghatározóak lehettek a következő értelmiségi generációk kinevelésében, így vittek el Kolozsvárról a református kollégium teljes tanári karát is.

Papíron a partizánakció megakadályozása a cél, a gyakorlatban etnikai tisztogatás zajlik az értelmiség lefejezésével. Elősegíteni azt, hogy az erdélyi magyar közösség védtelen né váljon, és a szétbomlás felé menjen. A cél tehát elsősorban az erdélyi magyarság megfélemlítése volt, hogy az tömegesen hagyja el Erdélyt. Ezt akarták elérni a román paramilitáris egységek is, amelyek számos atrocitást követtek el a magyarok ellen, gondoljunk itt csak a jól ismert szárazajtai vagy az egeresi esetekre, de ennél sokkal több volt.

– Hogyan viszonyult a román hatóság illetve az erdélyi román lakosság a magyarok deportálásához?

– A román hatóságok pontosan tudtak az elhurcolásokról, a román lakosság meg elővigyázatos volt, ezért sok helyen felírták az ajtóra, hogy „casa romaneasca – román ház”, mert arra gondoltak, hogy ha bejön a román és a szovjet hadsereg, és atrocitásokra vagy rablásokra kerül sor, akkor ők mentesítve legyenek. A román társadalom mindenestül elégtételt akart venni a bécsi döntésért, és ki más tudott volna elégtételt venni, mint a magyarságon.

Elég csak Ion Bozdog prefektus szavaira gondolni, aki 1944. szeptember 28-án így fogalmazott: „Hajthatatlan vagyok, mint az öreg Cato, és nem szűnök meg ismételni: teljes és azonnali leszámolás a magyarokkal! Most vagy soha! A magyarok által annyiszor bemoeskolt erdélyi földön máától fogva csak egyetlen nemzetnek van létjogosultsága: a románnak. Ne legyen nyugta a román szívnek, és a román férfi karja ne engedje el a fegyvert mindaddig, amíg Erdélyt meg nem tisztítottuk ettől a nemzettől.” S nem Bozdog volt az egyetlen a román társadalomban, aki hasonlóan gondolkodott, és akkor a korabeli sajtót még nem is említettem,

hiszen rettenetes uszító hadjárat ment végbe a magyarok ellen a román sajtóban.

Abban az időszakban szomorú divat volt a kollektív bünnesség gondolata, elég itt csak a Benes-dekrétumokat említeni. A románság is úgy állt hozzá, hogy eljött az idő a bosszúra. Sajnos nagyon kevés ember volt, aki toleránsabb nézőpontból tekintve a kérdést, arra intette volna a lakosságot, hogy csak a bűnösöket büntessék meg, és ne egy egész népcsoportot. Tulajdonképpen most látták lehetőségét annak, hogy a magyar adminisztráció által elkövetett rengeteg hibát megtorolják.(...)

– Mennyire volt tudatos a szovjetek részéről, hogy Kolozsvárról olyan sok magyar férfit vittek el?

– A szovjetek egyik legkiemeltebb célpontja Kolozsvár volt, hiszen itt van a legtöbb értelmiségi, innen 5000 magyar férfit vittek el, abból a városból, amelynek az összlakossága a frontátvonulás után 73000 fő volt. Ennek az 5000 embernek a 16 százaléka értelmiségi: jogászok, papok, tanárok, tanítók, azt kell mondjuk, hogy ez célirányosan végrehajtott deportálás volt.

Más okai is voltak a deportálásoknak, szovjet tekintetben az egyik ilyen ok a már említett partizángyanús elemek eltávolítása a háterszágból, a másik ok, hogy a Szovjetunió 22 millió halálos áldozattal járult hozzá a háborús győzelemhez, és a nyugati területei az országnak holdbéli tájak voltak, hiszen ahol a német hadsereg végigvonult, ott kő kövön nem maradt. A szovjetek visszavonuláskor szintén a felperzselt föld taktikáját alkalmazták, így teljes területek váltak pusztasággá, újjá kellett építeni a Szovjetuniót, ahhoz pedig munkás kéz kellett. Tehát munkaerőként is számítottak erre a több ezer emberre.

– Hogyan zajlott le az elhurcolás, és honnan vittek el több embert?

– Ahol hosszabb időre megállt a front és megakadt az előrenyomulásban a szovjet hadsereg, ott több embert hurcoltak el, ahol hamarabb sikerült átjutni, ott kevesebb embert szedtek össze, de mindenünnen vittek el embereket. Tordáról (a tordai csatában egy hónapig fenntartják a kisebb magyar alakulatok a szovjeteket) hétszáz magyar embert vittek el, abból a városból, amelynek a magyar lakossága 7300 fő, ott szó szerint megtizedelik a magyar lakosságot! Összesen minimum 20 000 magyar embert vittek el Észak-Erdélyből, de ez csak nagyon óvatos becslés. Valószínűleg ennél többen lehettek, akiket civilként foglyul ejtettek. A szovjetek a Kelet-Európából elhurcolt több ezer emberrel akarták újraépíteni az országot.

Elhurcolási hullám még Székelyföldön volt, itt körülbelül 6-7000-re tehető azoknak a száma, akiket elvittek, a legtöbbet a Csíki medencéből, elsősorban a hágókon való küzdelmek után következett ez be, s ahogy átjutnak ezeken a szorosokon, végigvonultak Al- és Felcsíkon, ekkor összegyűjtötték vagy 3000 embert. Körülbelül ugyanennyire tehető a partiumi elhurcolások száma is, ahol a debreceni páncélos csata állította meg a szovjet hadsereget, s járult hozzá, hogy erről a környékről nagyobb arányban vigyenek el embereket.

Az elhurcolásokkal kapcsolatban el kell mondani, hogy a

bűnhődés sok esetben nem volt összhangban a bűnnel, mert nagyon sok olyan embert vittek el, akik teljesen ártatlanok voltak. Én magam is több olyan interjút készítettem, ahol a 14 éves gyermeket felküldik az óvóhelyről a lakásba, a szovjet járőr összeszedi, és elviszik négy évre Szibériába. Nagyon sok volt a 18 év alatti diák, aki Szibériában, a lágerekben nő fel, szörnyű körülmények között. (...)

– *A németek deportálása miben különbözött a magyarokétól?*

– A németek deportálása már más kontextusban zajlott le. A németeket úgy vitték el, hogy a románoknak 300 000 embert kellett biztosítani a Szovjetunió kényszermunkára. Persze ezt nem így mondták, jóvátételi munkának nevezték, amiért Románia részt vett a Szovjetunió elleni háborúban. Ekkor nem a románokat küldték, hanem a németeket, a „fasisztákat”, ahogy nevezték, akiket meg kellett büntetni. Ezek a „fasiszták” 16-17 éves lányok és fiúk voltak 1945-1946-ban. Körülbelül 90-100 ezer németet vittek el 1945 januárjában.

A bántási svábok közül több mint 50 ezer embert hurcoltak el, a beszercei szász területekről és a szebeni szászok közül is rengeteget, és 15 ezer embert elhurcoltak az akkor már nagyon elmagyarosodott szatmári sváb közösségből is. Így kerültek ki a németek és azok, akiket „németeknek” neveztek, a szovjet lágerbe. Nagyon sokat csak a németes hangzású neve miatt vittek el.

A németek esetében tehát jóval szisztematikusabb volt a begyűjtés, és nem a partizántevékenység volt az ürügy, hanem munkasképzésre volt szüksége a Szovjetunió, ezért ekkor már lányok is bekerültek a transzportba. Amíg a magyarok esetében elsősorban a férfiakat vitték el, addig a németek esetében egész családokat deportáltak, sőt terhes nőket is, voltak olyan esetek, hogy ott szülte meg a gyermeket a lágerben.

Amíg a negyvenes évek elején Erdély valóban egy multietnikus környezet volt, ez mostanra teljesen megszűnt, és ez a második világháború végén kezdődött. 1944-ben elvitték a zsidókat, 1945-ben deportálták a németeket. Így ma már lehet nyugodtan német államelnöke Romániának, mert németek már nincsenek. Én őszintén félek attól, hogy néhány évtized múlva magyar államelnöke lesz az országnak... Mert az azt fogja jelenteni, hogy mi már nem vagyunk, vagy legalábbis politikailag is jelentéktelen a maradék, összezsugorodott magyar közösség. Mint tudjuk, magyarok ma már egyre kevesebben vannak Romániában, maradtak a románok és azok a románok, akik még nem románosodtak el. Erdély hajdani etnikai sokszínűsége tehát elveszett.

– *Az 1944 novemberében bevezetett szovjet katonai közigazgatás a magyar emlékezetben mintha pozitívként maradt volna meg. Mi az oka ennek a kettős emlékezetnek, hiszen a szovjetek voltak azok, akik alig egy hónappal azelőtt még deportálták az embereket?*

– Az 1944 őszi események mindenkit pánikszzerűen érintettek. 1944 késő nyara volt a pánik csúcsa. Az erdélyi magyarok érezték, hogy a románok átállásával nagyon nagy a baj. A frontátvonulás, az atrocitások és a deportálások is viszonylag gyorsan lejártak, és kezdett visszatérni a normális élet. A szovjet megszálló alakulatok számára elsődleges

cél volt, hogy lecsillapítsák a kedélyeket, ezért is parancsolták ki a román adminisztrációt, amely a szovjet hadsereg mögött érkezett.

Először Kolozsvárról október 15-én, alig négy nappal a bevonulás után, Kolozsvár város parancsnoka visszautasította a román adminisztráció bevonulási kérelmét, és a román hivatalnokoknak el kellett hagyniuk a várost. Az ő közbenjárására, de szovjet felsőbb utasításra is, Malinovszkij marsall egy hónappal később elrendelte, hogy egész Észak-Erdélyből tűnjön el a román adminisztráció. A magyar fél ekkor úgy érezte, hogy a Szovjetunió megmentette őt a románoktól, és esély van arra, hogy ne kerüljön az egész terület Romániához, mert ne feledjük el, hogy a szeptemberi fegyverszüneti egyezmény úgy hangzott, hogy „Erdély vagy annak nagyobbik része adassék vissza Romániának”.

A Szovjetunió nagyon okosan taktikázott, és nyitva hagyta a kérdést. A magyarság nagyon reménykedett abban, hogy a Szovjetunió mégsem fogja hagyni a helyzetet teljesen eldurvulni, és a szovjetek is úgy állították be magukat, hogy felszabadítóként érkeztek az országba. Néhány hónapig a magyarok azt hitték, hogy ha a szovjet árnyékban baloldali orientációt vesznek fel, jobb fényben tűnnek fel a Szovjetunió előtt, és ez a béketárgyalásokon segíteni fog abban, hogy megmaradjon Erdély egy része magyar területként.

Ebben nagyon komolyan kezdtek hinni, sőt, volt egy másik vonulat is, amelyik azt mondta, hogy hátha elérhető egy magyar-román, svájci mintára szerveződő, önálló Erdély. A Szovjetunió ugyanis – mint ahogy Tofik Iszlamojev levéltári kutatásaiból is tudjuk – egy ideig, 1943 decemberéig ezzel a gondolattal is játszadozott, hogy Magyarország és Románia közé kellene egy ütköző állam, így a Szovjetunió rovására egyik sem tudna megerősödni, és mindig sakkban tartanák egymást. Ezt a szovjet propaganda nem is titkolta, és ez eljutott Erdélybe, így sok baloldali orientációjú értelmiségi kezdett ebben gondolkodni.

1944. november 14-től 1945. március 6-ig abban reménykedtek, hogy hátha sikerül etnikai megegyezésre jutni a románok és a magyarok között, s ne feledjük el, hogy akkor csak Észak-Erdélyben 1 millió 300 ezer magyar élt, az egy más etnikai közeget volt, akkor még lehetett beszélni román-magyar Erdélyről. Amikor a Groza-kormány hatalomra került, Románia hivatalosan is baloldali orientációt vett fel, méghozzá jóval korábban, mint Magyarország. Románia kezdett szebb fényben feltűnni Moszkvában, és a bukaresti kormányzat is inkább kommunistává vált, csak hogy Észak-Erdélyt megkapja, ezért, amikor márciusban Petru Groza hatalomra kerül, a Szovjetunió Románia javára dönt. Ekkor több szempontot is figyelembe vettek: a románok megígérték, hogy lemondanak Besszarábiáról és Észak-Bukovináról, cserébe viszont kérik Észak-Erdélyt.

Ezért volt olyan nagy csalódás, amikor márciusban újra bevonult a román adminisztráció, és kiderült, hogy egész Észak-Erdély újra a románoké lesz. Talán emiatt is utólag még szebb fényben tűnik most fel az a pár délibábos hónap, ami az erdélyi köztársaság időszakát jelentette 1944 novembere és 1945 márciusa között.

(Transidex, rövidített szöveg)

Lapunk megálmodója, kezdeményezője, első főszerkesztője emlékére

Erdélyi Magyar Ifjak Szövetsége (2.)

*(Nem volt forradalom, de leverték)**(Folytatás előző lapszámunkból, befejező rész)*

1957. március 15-én mintegy húsz magyar fiatal gyűlt össze (egész éjszaka utaztak Brassóból Segesvárra!) a fehéregyházi turulmadaras emlékműnél. **Orbán László** beszédében összehasonlította az 1848-as és az 1956-os forradalmat, hangsúlyozta a két forradalom eszmei azonosságát.

A kokárdát nem merte kitűzni kabátja hajtókájára. A megemlékező műsor másfél órán át tartott. A fiatalok rendkívül büszkékké voltak bátor tettükre. Számukra 1848 és 1956 a világszabadság szent eszméjét jelképezte, ennek bukását siratták Fehéregyházán.

Sándor Balázs úgy lett az EMISZ alapító tagja, hogy unitárius teológusként 1956 november elején Brassóban az unitárius lelkészt, Kővári Jakabot helyettesítette. Ekkor találkozott és ismerkedett meg Orbán Lászlóval, együtt határozták el az EMISZ létrehozását. Úgy egyeztek meg, hogy a brassói központot vezesse az alapító elnök, a kolozsvárit pedig Sándor Balázs. Orbán állandóan levelekkel ostromolta Sándort, hogy tartsa magát a megállapodáshoz, ő azonban a magyar forradalom vérbe fojtása után értelmetlennek tartotta az egészet, nem válaszolt. Orbán minden levél másodpéldányát megőrizte, már-már megszállottan mindent feljegyzett.

Lay Imre fényképe letartóztatásakor

Egy kék borítékba helyezett levél révén bukott le valójában az EMISZ. A brassói székhelyű szervezetnek nem volt gyűlésterme. Ezért Orbán levelet írt a brassói római katolikus és unitárius lelkészeknek, amelyben kérte: biztosítsanak egy kis termet, ahol időnként összegyűlhetnek, elbeszélgethetnek. Lay Imrét bízta meg a levél átadásával. Lay nem volt templomba járó, ezért átadta a barátnőjének, Bajzát Máriának, aki továbbította a lelkészeknek. Később elismerték: provokációra gyanakodtak, és a levelet elvitték a Securitatéra. A felgöngyölítés nagyon gyorsan ment. A hatalom, a Securitate ravaszul kívárta, hogy a diákok nagykorúvá váljanak, hiszen felnőttként hozhatnak ellenük elrettentő ítéleteket.

Az alapító elnök, Orbán László ellentmondásos személyiség volt. Ebben minden egykori EMISZ-tag egyetért, Gagy-Balla István tanulmányában részletesen elemzi is. Orbán széles látókörű, szónoki tehetséggel, érzékenységgel megáldott fiatalember volt, egyformán járatos az irodalomban, a napi politikában és a művészetekben. Az unitarizmust megváltó vallás-

nak tekintette. Gyakran helyettesítette a lelkészeket, a kántorokat, meghallgatta a hívek panaszait, a maga módján próbált segíteni rajtuk. Számos kulturális kezdeményezés elindítója volt. Társainak imponált az is, hogy állandó konfliktusban állott néptanácsitkárként ismert, dogmatikus kommunista édesapjával. A mérleg másik serpenyőjében azonban ott találhatók emberi gyengeségei: felületessége, kirívó helyzeteket kereső emberi habitusa. Ha dicsérték, önelégültté vált, önbi-zalma ilyenkor nem ismert határt. Ha rájlesztettek, hamar megbicsaklott. Túlzott ambíciói is sok kárt okoztak. Több száz oldalas feljegyzései, utólag írt naplójegyzetei bizonyára segítenek ellentmondásos személyisége pontos körülírásában. Ma már egyértelmű: az EMISZ lebukásához nemcsak az ominó-zus levél járult hozzá, hanem az a nagyfokú naivitás is, mellyel a brassói diákok a szervezetüket felépítették, működtették. 1958-ban lavinaszerűen tartóztatták le a szervezet tagjait. Nyitrai Mózes egykori homoródvárakörményfalvi unitárius lelkész így emlékezett vissza:

„1958. augusztus 8-án Oklándra mentünk a feleségemmel a moziba. A moziból kijövet egy-két mondat erejéig kiértékeljük a látottakat. (...) A paplak előtt sötét emberárnyék a holdvilág alatt. A Rácpatak medrében, a papi lakás mellett egy gépfegyver nekiirányítva a kapunak. Az udvaron egy másik gépfegyver. (...) Egy zöld fedelű könyvet (jegyzőkönyvet) kértek tőlem. Egy zöld fedelű füzetet. Adjam elő. Magatartásomból elhitték, hogy fogalmam sincs, miről van szó. A feleségemhez fordultak, ha ő tud róla, adja elő. Kicsit habozott, aztán előadta a füzetet, látva, hogy csak vesztiinkre szolgál a mellébeszélés. Orbán Laci önképzőkörének jegyzőkönyve volt, melyet hozzánk rejtett el, mivel a Petőfi-ünnepély után egypárszor bevitték a vallatóba, s hogy a jegyzőkönyvben szereplőket így mentse a letartóztatástól. Nem lehetett! Ki kellett adnia mind a száz-egynéhányat, akiket beszerveztek. Ki kellett adnia Jóanyámat (Nyitrai Mózesné – a szerző megj.), aki azt a relief koszorút készítette. Meg kellett mondania, hogy készült a szervezkedés. El kellett ismernie, hogy a magyar események készítették a szervezet létrehozására, és hasonlókról álmodoztak gyerektársaikkal. Így lett belőle a veszedelmes EMISZ.”

Az akkori igazságszolgáltatás cinizmusát bizonyítja, hogy a vádiratban „fegyveres szervezkedést” emlegettek, holott a házkutatások során hiába kerestek, még rozsdás fegyvert sem találtak.

1958. augusztus 8-án tartóztatták le Kelemen Imre kerületi unitárius esperest és Végh Mihály homoródvárakörményfalvi unitárius lelkészt. Nyitrai Mózes családjából négy személyt szállítottak a marosvásárhelyi Securitatéra. Előzetesen már letartóztatták Orbán Lászlót, az EMISZ más vezetőit, majd rendre a teljes tagságot. A Nyitrai családnál tartott házkutatáskor nemcsak a jegyzőkönyv került elő, hanem az EMISZ Nyitrai Mózesné által varrt két szalagja is, rajta: „A haza mindennek előtt! A szabadság kiragad a halálból!”

1959. március 9-e és 19-e között a marosvásárhelyi törvényszék épületében zajlott a 77 letartóztatott monstre pere. Ezúttal is a kolozsvári katonai törvényszék bírói tanácsa és

Macskási Pál hadbíró őrnagy döntött ifjú életek további sorsa fölött. Orbán László, Opra Benedek, Nyitrai Berta, Sándor Balázs, Vinczi János egyenként 25 évi szigorított börtönbüntetéssel fizettek EMISZ-tagságukért. A szervezet tagjait 5–20 év közötti börtönbüntetéssel sújtották. Legtöbbjüket azért, mert nem jelentették fel társaikat. Fiatal, munkaképes tagsága volt az EMISZ-nek. Nagy részük a Duna-delta, a Duna-szigetek megsemmisítő táborokban, Peripráván, Grinden, Salceán, Luciu-Giurgeni-ben, Galacon, a Gironde és az Ileni Levendi rabhajón, Sfistofcán töltött nehéz börtön éveket.

Az olvasó először találkozhat az elítéltek teljes névsorával, valószínű, az egykori börtönviseltek számára is revelációként hat, hogy ennyi fiatal azonosult 1956 eszméivel. Nevüket az országos érdeklődésre való tekintettel a Háromszék online változatában közöljük.

Orbán László, Opra Benedek, Nyitrai Berta, Sándor Balázs, Vinczi János 25 év, Borcsa Mihály (tiszteltbeli EMISZ-es) 20 év (elhunyt), Ambrus János 20 év (elhunyt), Lay Imre 20 év, Balogh-Sipos Mihály 20 év, Erzse Imre 20 év, Sós Lajos 20 év, Deák Géza 20 év, Mátyás Ernő 20 év, Albert Mihály 18 év, Ferencz Tibor 18 év (elhunyt), Nemes József 18 év (elhunyt), Máthé József 18 év (elhunyt), Ördögh Dezső 18 év (elhunyt, Amerikában élt), Lay György 18 év, Lay Günther 18 év, Aczél Ferencz-Károly 17 év, Sebestyén Géza 17 év, Korbuj Péter 17 év, Tiboldi Dénes 16 év, Kelemen Imre 15 év (elhunyt), Kelemen Csongor 15 év, Bálint (Papp) Mihály 15 év, Simon Márton 15 év, Kajcsa István 15 év, Balázs Géza 15 év (elhunyt), Gáll Tibor 15 év, Kölönte Tamás 15 év, Kovács Ferenc 15 év, Dobay Szilveszter 15 év, Krivorik Máté 15 év, Biró Károly 15 év, Deák Gyula 15 év, Fosztó Zoltán 15 év, Kántor Gyula 15 év, Simon Gyula 15 év, Bedő Gábor 13 év, Fazekas Sándor 12 év, Biczó János 12 év, Simon Gyula 12 év (elhunyt), Kósa Mihály 12 év (elhunyt), Dudicska Albert 12 év, Patakfalvi János 12 év, Gergyai Mihály 12 év, Szacsvai György 12 év, Szócs József 12 év, Varga Sándor 12 év, Bencze József 10 év, Hadházi Béla 10 év, Bódi János 10 év, Szabó Dezső 10 év, Sós Fitori Sándor 10 év (elhunyt), Bibó László 9 év, Olosz Vilmos 9 év, Nyitrai Levente 7 év, Berecz Gyula 6 év, Máthé József 6 év, Szász Gergely 6 év, Tana József 6 év, Ady Béla 5 év, Bede István 5 év, Kajcsa András 5 év (elhunyt), Préda Imre 5 év, Kósa Bálint 3 év, Erzse István 3 év.

P. S. A Kádár János-vezette magyar párt- és állami küldöttség 1958. februári romániai látogatása során, miután a küldöttség tagja, Kállai Gyula hangsúlyozta marosvásárhelyi beszédében, hogy Magyarországnak semmiféle területi igénye nincs, a következő kijelentést tette: „*Mi eddig is tudtuk és nagyra értékeltük, most személyesen is tapasztalhattuk, hogy a Román Népköztársaságban megvalósult a nemzetiségek jogegyenlősége, a politikai, gazdasági és kulturális élet minden területén.*”

Pedig a terrorhullám a látogatás időpontjában sem szünetelt, a letartóztatások folytatódtak. Velitsek Endre marosvásárhelyi agrármérnök és mások felháborítónak találták az ilyen kijelentéseket. Elkeseredett kifakadásukat a „szolgálatos fülek” azonnal jelentették, s Velitsek Endrét és Nagy Samut gyorsított eljárással 25 évi szigorított börtönbüntetésre ítélték.

Tovaszállt a remény, amelyet a romániai, erdélyi magyarok az 1956. évi magyarországi forradalomhoz fűztek. A Fodor Pál névvel fémjelzett per tárgyalásán mondotta a nagytekintélyű Odorik Atya: „A mi bűnünk az volt, hogy reménykedtünk!”

2. P. S. A naiv, gyerekes szervezkedési kísérlet drasztikus megtorlása csak a Szoboszlai Aladár római katolikus plébános névvel fémjelzett kirakatper tíz kivégzettjének iszonyatos drámája, a negyvenhét elítélt 1300 évi börtönbüntetése akkor kap igazán történelmi hátszelet, ha a kivégzettek, elítéltek számát összehasonlítjuk Románia újabb kori történetében Nemzetárulási Perként emlegetett (Procesul Marii Tradarii Nationale), Ion Antonescu marsall, „konkudátor” névvel fémjelzett, háborús bűnösök perével: háborús bűncselekmények elkövetésével huszonnégy személyt állítottak a bukaresti népbíróság bírói tanácsa elé. A bíróság elnöke a kommunista Lucrețiu Patracanu volt. A per 1946. május 6-án kezdődött, május 17-én hoztak végleges ítéletet: tizenhárom személyt ítélték halálra, közülük hatot in contumaciam, azaz: távollétében. Lucrețiu Patracanu javaslatára három személy halálos ítéletét Mihály király életfogytiglani kényszermunkára változtatta. 1946. június 1-jén négy személyt, Ion Antonescu marsallt, Mihai Antonescu volt külügyminisztert, Constantin Vasiliu tábornokot, a Román Csendőrség volt parancsnokát, Gheorghe Alexianut, a Dnyeszteren túli területek volt kormányzóját végezték ki. Háborús bűnökért, az ország második világháborúba sodrásáért, a becslések szerint 350–380 ezer zsidó, többszázezer román katona haláláért, a zsidóellenes pogromokért, az ország gazdasági tönkretételéért, katasztrófába sodrásáért felelős politikusok, katonai vezetők közül – a jogerős ítélet alapján – ugyanannyi személyt sújtottak halálbüntetéssel, mint a többpártrendszer, a magyar-román konföderáció gondolatát fölvető Szoboszlai-féle szervezkedés vádlottjai közül! Holott a Szoboszlai-csoport által elkövetett bűnök, büntettek egy napon sem említhetőek a háborús bűnösök tetteivel! Szoboszlai Aladárt és kilenc sorstársát könyörtelenül kivégezték, holott csak beszélgetések szintjén vitatták az „erdélyi kérdést”, a román-magyar államszövetség gondolatát! A Nemzetárulási Perben csak Ion Antonescu marsall és három társa fizetett az életével a háborús bűnökért! A román bíróságok a magyar vádlottak esetében 1920 óta következetesen mindig a legszigorúbb büntetést szabják ki!

TÓFALVI ZOLTÁN

(A szerző neve az írás első, előző lapszámunkban közölt része után lemaradt. Elnézést kérünk.)

Lélekrombolás

Akik a hablatyot nyomják politikai szinten, azok uralják a kultúrát is.

Pozsonyi Ádám

A világlobalmi terveket szövögető pénzügyi-gazdasági túlhatalom, ahhoz, hogy a népeket maga alá gyűrje, a balliberális eszmerendszer segítségével megkezdte a történelmileg kialakult kultúrközösségek felszámolását Európában. Előbb nekiesett a nemzet vezető erejét megtestesítő Nemesség megsemmisítésének, a „felvilágosodás” óta pedig a Keresztény hit és az Egyház szétverésének, valamint a tanulásra, művelődésre fogékony városi polgárság ellehetetlenítésének állt neki. Legnagyobb kártétele az összetartó, sokgyermekes családok szétzüllesztése volt, végül pedig eljutott odáig, hogy a homoszexuális párok pátyolgatásával magának a családnak a fogalmát is megkérdőjelezze.

A mostani – USA által irányított – migránsáradattal megkezdődött a legnagyobb és legszínesebb kultúrközösségeknek: az európai nemzetállamoknak egy jellegtelen, gyökeretlen, kultúrálatlan és önazonosság nélküli, piszkos-szürke kutyavasszá történő összekeverése. Ez valójában nem más, mint Európa multikulturalizmusának megszüntetése.

A kultúrközösségek szétrobbantása után a pusztító erők most már az egyes emberek lelkének a megrontására törtek, hiszen a lélek szépsége, tisztasága a kultúráltság lelke. Ezt szüntelen félrevezetéssel, a szavak és kifejezések értelmének kiforgatásával, az őszinteség és egyenesség „politikailag korrekt” (p.c.) tiltásával és megbélyegzésével, azaz véleménydiktatúrával valószínűsítették meg.

Félrevezetni azonban csak kultúrálatlan tömegeket (a csöcseléket) lehet. Ezért a kultúráltság szétzüllesztésére az anyagiasságot helyezi előtérbe, a tudás és a hit iránti őszi vágyat kihasználva pedig az áltudományokat és álvallásokat terjeszti. A kultúrálatlan ember könnyen feladja nyelvét, nemzetiségét, hazáját és közösségi szabadságjogait is, a megtévesztő politika pedig éppen a közösségi szabadságjogok helyébe helyezi a nehezen megvédhető egyéni szabadságjogokat, mert az egyedeire bomlasztott tömeggel már könnyebben lehet elbánni. Az egyéni szabadságjogok hangoztatásával tehát nem az egyént és az egyéniséget kívánja erősíteni, hanem ellenkezőleg, a közösség és az egyéniség elszorításával egyneműsíteni (homogenizálni) igyekszik, ezáltal alközösségeket (közösség helyett közönséget) hoz létre. Így hát az erős, kultúrált, érzékeny közösségi emberekből kultúrák közötti és alatti, eltömegesedett, sehová sem kötődő, csak magával törődő, érzéketlen, önző, hazátlan és ezért magára maradt, gyenge és kiszolgáltatott világpolgár lesz.

Az *álkultúrát* terjesztik nagy erővel a nemzetközi nagyvállalatok, melyeknek gazdasági érdekük a nemzeti kultúrák felszámolása, mert ezek útjában állnak a tömegfogyasztásra szánt egyhangú sorozattermékeknek. Cinkosuk a nemzetközi fináncstőke, mely sok pénzzel olyan politikusokat juttat hatalomhoz, akik azt sem tudják, mi az, hogy kultúra, így hát a gazdasági és társadalmi gondok megoldására is képtele-

nek. Emiatt – már csak saját hatalmon maradásuk érdekében is – terjesztik az *álkultúrát*, mégpedig a tömegszórakoztató ipar segítségével. Az emberek szabad időtöltése kínálja ugyanis a politika számára a legjobb, legcsábítóbb befolyásolási lehetőséget.

A balliberális oldalon álló szórakoztatóipar kínálata – a „kikapcsolódás” örve alatt – elvonja figyelmünket és olyan területek felé tereli érdeklődésünket, melyek távol állnak a döntő emberi, közösségi, gazdasági és politikai gondoktól, és így nem is segítheti azok megoldását. A gondtalanság illúzióját kelti, mákony, mely gátolja, hogy szembekerüljünk a társadalom és a lét nehézségeivel és bajaival, akadályozza, hogy szembenézzünk önmagunkkal, életünkkel és korunkkal. Ha netán mégis megtennénk, a kérdésekre közhelyszerű típusválaszokat ad, vagy álmegoldásokat kínál, és elcsábít a tetszetős, de hamis megoldások útvesztőjébe.

A kultúrálatlanság térhódítása kineveli a politikai színjáték tapsoló közönségét is. Ez a színjáték tartalmatlanságát, felületességét rendszerint látványos külsőségekkel, túlméretezett megoldásokkal, csillogó formalizmussal leplezi, és harsogó hangulatkeltéssel, jelszavas izgatásokkal takarja. Ez a politika a szórakoztatóiparral karöltve a tömegbutításnak tökéletes eszközeit fejlesztette ki, rossz példát nyújt, és rossz irányba befolyásolja életünket. A balliberális tömegtájékoztató eszközök is a félretájékoztató, a világhatalmi érdekek szolgálatába szegődtek. Így ahelyett, hogy segítenének bennünket, csak megzavarnak, bolondítanak és közben a lejtőre vezetnek. Az emberi lélek és méltóság ezáltal megaláztatást szenved, az igazság pedig háttérbe szorul, s helyette a meggyőzés bűvésze kerül előtérbe.

Emiatt helytelen, hamis képünk alakul ki a világról, amely így egyre áttekinthetlenebbé és félelmetesebbé válik számunkra, melyben ellenségek vesznek körül. Ezért vannak, akik kegyetlen bandákba és erőszakszervezetekbe tömörülnek, melyek a „felsőbbrendűség” tévhitét és az erőszak dicsőítését terjesztik. Ebben fölhasználják a szórakoztatóipar, főképpen a filmipar nyújtotta lehetőségeket is, mely a durvaságot, kegyetlenséget népszerűsítő filmekkel fokozza a társadalmi érzéketlenséget, hogy megakadályozzák a közösségi összefogást a társadalmi jogtalanságok és igazságtalanságok ellen. A közvélemény mesterségesen irányított helyeslése az igazság látszatát, az erőszak dicsőítése az erő

régi iskola 2013-ban

káprázatát, az egyneműség pedig a közösség illúzióját kelti. Az eredeti, erős, eleven közösség azonban mégis hiányzik, és az egyén csak saját magának él.

A tömegszórakoztató-ipar irányítói mindent elkövetnek, hogy az alkotómunkát, az erkölcsöt, a hazát és a vallást ellényegtelenítsék, s az élet céljának és értelmének a kikapcsolódást, a szórakozást és az élvezetek halmozását tegyék.

Az álkultúrát tehát nemcsak a diktatúrák sematizmusa terjeszti, hanem a demokráciák liberalizmusa is, amit a tőkés társadalom szemfényvesztése: a tudományok fejlődése, az életszínvonal növelése és a sok diploma még takar, de a szórakoztatóipar kínálatának silánysága már jelez. Az irányítvesztett és megriadt ember azt követi a leginkább, aki a legerőszakosabban ellentmondó. A népbútítás kelepcejébe került ember ezáltal könnyen a politikai kalandorok, önkényuralomra törő bűnözők és szélhámosok prédájává válik, akik hatalmukat és gazdagságukat mindenekelőtt a kulturális sajátosságok és igények szétzúzásával kívánják biztosítani. Az ízléstelenség és sekélyesség térhódítása a tömegszórakoztatási piacon ily módon a demokráciát is létében veszélyezteti.

A lékeromboló álkultúra végeredményben a társadalmi érintkezés, a közlés üresjárata, mely sem a személyiség fejlődését, sem a társadalom haladását nem szolgálja, ellenkezőleg: a lét lényeges gondjainak megoldatlanságát okozza. Így bármennyire is meggyőzőnek, szemkápráztatónak, a hagyományos értékrend felborításával pedig újnak, forradalminak is tűnik, nem előre visz, hanem hátra.

A kultúráltalan, szabad időtöltés és az álkultúra tehát nem ártalmatlan kedvtelés, hanem csak hóbort, bolondéria. Az érzetek felfokozása, az érzéki öngerjesztés és az élvhajhászás még nem szerelem és nem művészet, hiszen hiányzik belőle az eszmeiség. A kábítószeres látomások, hallucinációk sem a

képzelet szárnyalásai, hanem csak rémálom, és az indulatok felkorbácsolása sem érzelmi gazdagság, hanem csak a józan ész kirekesztése. Ha azonban az ember az értelmét és tudatát kikapcsolja, az egyben az ösztöneinek elfajulását is okozza, és így az emberből nem ösztönös lény lesz, hanem őrült. Az a lelkiállapot pedig, amelybe ily módon kerül az ember, nem lelkesültség, hanem megszállottság.

Vegyük észre, hogy a pusztító erők hamis értékrendjünkkel, ferdeségeikkel és mértéktelenségeikkel elsősorban a lelkünket támadják meg, önös jellegükkel az érzékenységenket és érzelmvilágunkat rombolják, féltelenségükkel az akaratunkat és önfegyelmünket bomlasztják, művésztelenségükkel a képzelőtehetségünket rontják, kicsapongásainkkal a szervezetünket, az egészségünket is pusztítják, vagyis valójában a személyiségünk egészét: a testünket, a lelkünket, és a szellemünket is egyaránt károsítják, egyéniségünket pedig sorvasztják, illetve a maguk képére alakítják át.

Mindennek súlyos hatásai vannak az emberi kapcsolatokra, a társadalmi és a családi életre, sőt magára a társadalmi haladásra is. Nem teljesen magánügy tehát, hogy mivel töltjük az időnket, és mivel szórakozunk, hanem közösségi ügy is. Az értékek tisztelete nemcsak önérdék, hanem egyszerűen családi, nemzeti és állami érdek is.

Az olyan kulturális kezdeményezéseknek, mint a Virtuózok vagy pl. a „Fölszállott a páva”, óriási lélekmentő és nemzetmegtartó ereje van. Ahogy Balogh Zoltán miniszter köszöntőjében mondotta, amire Tímár Sándor néptáncoktató is ráerősített: „a táncmozgalom elindításával az *alvó nemzeti lelket ébresztettük fel*”.

Becsüljük meg magunkat. Isten segítségével őrizzük meg Lelkünket és értékeinket,

Véer Győző, Szováta

Szekeres Lukács Sándor

Kodáros vára és mondája

(Folytatás előző lapszámunkból, befejező rész)

Sajnálatos módon a Szász Tibor András által elmondottak sok sebből véreznek, amit röviden fel is sorolok. Az én tudomásom szerint Kodáros barlangját csak két alkalommal ásták, kutatták. Az első alkalommal 1889-ben, mely dátum szerepel a barlang fölötti kövön is. A Parajdi Kálmán Endre által készített Felsősófalva honlapján olvasható, látható.⁹ A honlapon egyértelműen látszik a kőről készített mellékelt fotón az 1889-es dátum. Tehát az 1886-os dátum teljesen légből kapott. A harmadik ásatásról eddig nem tudunk, de Lukács Albert sem említette. Egyébképpen ő is az ásató személyét illetően egy gyergyószentmiklósi származású örmény kereskedőt, Kereszttest említi, akinek a leszármazottai a mai napig ott élnek a faluban. Ott ezt mindenki így tudta korábban, és eszerint nem egy Skóciából idevetődött szerencselovag ásatta a barlangot, hanem a Keresztes nevű örmény kereskedő.

A kodárosi domb tetején egyébképpen nem volt semmilyen lyuk, szifon-maradvány, hanem a barlang feletti domboldal oldalában létezett egy kb. 50 cm átmérőjű kis mélye-

dés, mely még e sorok írójának gyerekkorában jól látható volt, s amelyről az idősebb emberek azt mesélték, hogy az ő fiatal korukban azon a helyen létezett egy olyan lyuk, hogy ha abba beledobtak egy hosszú rudat, az nagy döngések közepette eltűnt a mélyben. A sok rúd bedobálása oda vezetett, hogy ez a lyuk idővel betömődött. A barlang ásásának egyéb körülményei sem pontosak. A második ásatás az 1970-es évek vége felé történt, amikor a parajdi sóbánya felsősófalvi sóbányászai, közöttük e sorok írójának édesapja, Szekeres-Lukács Balázs és más sófalvi sóbányászok néhány méterrel meghosszabbították a barlangot. A kodárosi barlang meghosszabbításához egy hordozható aggregátort használtak, melynek segítségével működtetni tudták a fúrógépeket. A parajdi sóbánya akkori igazgatója, Telegdy Károly, nyitott volt a felsősófalviak kérésére, hogy hosszabbítsák meg a barlangot, hátha sikerül a kodárosi monda kutatásában előrelépni, de néhány rosszindulatú, ellenző miatt (egy illetékes, névtelen elvtárs noszogatására) a további kutató-ásást félbe kellett hagyni.

Érdeemes belelapozni, hogy a magyar írók mit írtak a szkítákról és a dáriusi legendáról. Egyesek szerint Ilosvai Selymes Péter 1548-ban Nagy Sándorról írt műve lehet a Kárpát-medencében elterjedt dáriusi kincsek mítoszának az alapja.

Ennek az elméletnek a feldolgozásakor azonban arra is gondolni kellene, hogy Ilosvai Selymes Péternek 1548-ban Nagy Sándoról írt művében – mely 1574-ben jelent meg Debrecenben, a Historia Alexandri Magni-ban (Nagy Sándor története 6 részben) – arról nincs szó, hogy Dárius perzsa király a szkítákhoz menekült volna, ahol elrejtette rengeteg kincsét. Igaz, hogy Ilosvai ír Dárius király gazdagságáról és a szkítákat is emlegeti. Nagy Sándor III. Dárius ellen harcolt. A perzsák I. Dárius király (i.e. 522-i.e.486.) idejében jutottak el a szkíták földjére i.e. 513-ban, amikor átkelve Európába, leigázták a keleti trákokat és gétákat, majd átkeltek a Dunán és behatoltak az európai szkíták földjére, a Kárpát-medencébe. Az európai szkíták régi taktikájukkal védekeztek, mégpedig a felperzseld föld taktikájával, felégették gabonaföldjeiket, lerombolták kútjaikat, így a perzsák hadseregének katonái és lovai nem kaptak elegendő táplálékot. A hosszas éhezés és a szkíták sorozatos támadása miatt, amikor 80.000 katonájuk elpusztult, a perzsa hadsereg végül vissza kellett vonuljon a szkíták földjéről. A szkíták taktikáját a későbbi korokban a magyarok is alkalmazták, itt elegendő csak Árpád fejedelemre vagy I. István királyra gondolni, hogy milyen csúfosan kellett elmenekülniük a támadó seregek.

A magyar mondák között fel lehet lelteni azt, hogy Dárius perzsa királyt a szkíták csúfosan megfutamították. (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák, Móra Könyvkiadó, 1985, 8-10. old.) Jókai Mór A magyar nemzet története regényes rajzokban című, 1854-ben megjelent művében, a 9. oldalon ír arról, hogy „azon eszme, amit Herodot mond róluk: hogy a scythák a birodalmukba betörő Dariusnak egy egeret, egy békát, egy madarat és öt nyilat küldöttek, így adva tudtára: hogy ha a föld alá bújni, víz alá merülni, vagy a léghen elröppülni nem tud, nyilaiktól fog megöletni, nem vérrokon-e azon másikkal, miszerint Árpád Szvatopluktól füvet, földet és vizet kért meghódolás jeléül, s hogy később is egy véres kard meghódolása hirdeté a hadra felhívást, s még mai nap is egy hant átadása szentesíti a megvelt jószág birtokbavételét a magyaroknál?” Jókai könyvét 2006-ban ismét kiadta a Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó.¹⁰ Az olyan mondások, mint „Erre még Dárius kincse sem lenne elég” és a „Még Dárius kincsét is elköltené” szövegek azt jelzik, hogy a király hatalmas vagyonra tett szert uralkodása során, de azt is jelentik, hogy a magyarság körében eléggé elterjedt a perzsa király legendás gazdagságának képzete. Arany János Toldi című műve 12. énekének 15. versszakaszában is olvashatunk Dárius kincséről: „Semmit sem mondhatna s adhatna királya, /Ami Toldinak ily örömet csinálna, /Pénzért, gazdagságért hej de hogy cserélne: /Dárius kincsének még oda sem nézne. //Azért akarta is szépen köszönni, /De a szó nem akart nyelvére jönni, /A király azonban nem neheztelt érte, /Mert az együgyű szív nyelvén nagyon érte.”¹¹

A sóvidéki költők közül Ambrus Lajost és Páll Lajost is megihlette Kodáros várának története.

Páll Lajos, a korondi költő-festő székely óriás, felsősófalvi

szerelmére, a későbbi feleségére is gondolva, gyönyörű sorokkal emlékezik meg Sófalváról és a kincses Kodárosról:

SÓFALVA

Valaki elvesztett valamit,
s nem győzi csodálni, mit helyében talált,
csillagok szövete tornyára akadhat,
Kodáros kincse kevés nyugalmához,
a rét, a Rét lombárdi smaragddal
csalódás-szőnyege talpa alá.
Volt-e Éden itt, s ki hagyta elveszni?
Bolondok tengődnek vidám szentekként,
jó kedvet kavart az ünnep, porfelhő, kacagás
röpi a fullasztja könnyig az embert.
Valaki elvesztett valamit. ..
vagy a mindenség szökött meg érzékeinkből?
Tornácra könyököl, sunyít az illem,
szomszéd udvarra kémlel.
Bízalom birtokán kívül
futhat a tanító,
donghat hasznosan a gép,
ballag a lét, ámul önmagán, tanút szeretne igazához.
Hisz törvényét rég a léteben hordja,
akár a komló.
Valaki elvesztett valamit,
s nem győzi csodálni, mit helyébe talált. ..
villog az idő a zsindeletetön
túl a sejtéseken...
minden, mi jön, ki nem kerülhet,
hát ne társnak, részesnek, de részesnek hívjon,
ha csak velem mehet tovább!

Ambrus Lajos

KODÁROS

Ahol a két falu között
Három domb ül egymás fölött,
A csillagút is megszakad,
Mert a föld az égbe dagad.

Szívja fogát a vén vápa,
Vérzik, mint aki tarlón jár,
A jó torkú pléh kakasra
Bízta titkát az öreg vár.

Nyikorog a Göncölszekér,
Almot hordó jó taliga,
Amíg a Hold ezüstöt mér,
Jertek, jertek Kodárosra.

Kodáros várának legendájánál is szerintem abból kellene kiindulni, hogy a fennmaradt krónikáink mit is írnak a magyarokról és a székelyekről. Szinte felfoghatatlan, hogy a magyar történészek jelentős része épp a magyar krónikáinkkal nem foglalkozik alaposan. Többet kellene olvasni az ókori görög és más történetírók munkáiból, s az sem ártana, ha a szkítákról szóló nagy mennyiségű irodalmat minden magyar történész először is áttanulmányozná. Addig, amíg

mindenféle tudálékos, annak tűnő elméletet terjesztenek, az iskoláktól, a média különböző csatornáin át, nem várható előremozdulás a történelem alapos megismerésére. A történelemferdítésben sajnos a mai napig épp azok az emberek jeleskednek, akik igyekeznek a magyar és más krónikákban leírtakat elferdíteni. Vannak szerencsére más történészek is. Ezen a helyen is fel szeretném hívni az olvasók figyelmét Rokaly József művére. Rokaly kegyetlen keménységgel állapítja meg azt, hogy *„az MTA által irányított nyelvészet és történelemszemlélet nem tudomány, hanem a nemzeti tudat megsemmisítését szolgáló politikai eszköz.”* „A leghevesebb finnugoristák (August Ludwig Schlözer, Hunfalvi-Hunsdorfer Pál stb.) nyelvészeti, régészeti és őstörténeti képtelenségeire a külföldi tudósok is felfigyeltek. Itt helyszűke miatt csak két példát említünk. Kettumen Lauri finn tudós: *„Kevés népnek vannak olyan zavaros fogalmai az eredetéről, mint általában a magyarnak. Nemcsak a voltaképpeni népről mondható ez el, hanem a műveltekről is. A legrégebbi vélemény szerint a magyar török sarjadék, s annak idején ez a hit sokkal rokonszenvesebb, mint az utóbb kemény viták közben felszínre vetődött tanítás a finnugor rokonságról. Hogy a magyar nép török sarjadék lenne, arról elég azt mondani, hogy a türk népről először Kr. után 552 óta tud a világ.”* Shotoku Faishi így látja a helyzetet: *„Érdekes kívülről megállapítani azt, hogy ezek (ti. a finn-ugoristák) egyike sem az igaz magyar történelmet kutatja, hanem a németek, szlávok, románok, stb javára akarja a magyar történelem igazságait elferdíteni. Ezzel kapcsolatosan csak egyetlen kérdést szeretnék intézni ezekhez a kartársakhoz és rajtuk keresztül minden magyarahoz: Miért van az, hogy a világ egyetlen nemzete a magyar, amelynek származását, történelmét minden más népség elhomályosítani igyekszik? Kik állnak e mögött a homályosítás mögött?”*¹²

Dárius mondájának vizsgálatakor végül, de nem utolsósorban, érdemes elolvasni azokat a feljegyzéseket, amelyeket Hérodotosz (Kr.e. 484 körül- Kr.e. 425. körül) görög történetíró a szkítákról írt. Azok saját hagyományaira és a görögök különös meséire hivatkozva, azt írta, hogy az első embert, aki a szkítaföldön élt, Targitausnak nevezték. Ha Targitaus nevéből elhagyjuk a görögös us véget, illetve, ha pedig a T betű helyett H írunk, akkor minden magyar kutató döbbenten állapítja meg, hogy szkítaföld első emberének neve: Hargita. A Hargita pedig a mai napig a székelyek szent hegye. Hargita előtt a szkíta föld puszta volt, ott nem lakott semmilyen ember. Hargitaus Jupiternek és Borystenes leányának a fia volt. Borystenest később Dnyeppernek nevezték és ma így nevezik. Boristen neve egyképpen magyarul tökéletesen érthető, de ha tudjuk, hogy korábban a magyarok a bor megnevezést a vízzel azonos kifejezésnek tartották, ma úgy is érthetjük, hogy annak a folyónak a neve Boristen. A viski székelyek, akiket IV. Béla telepített a Tisza felső folyása mellé 1242 után, hogy még egyszer a mongolok ne tudjanak betörni Magyarországra, az ásványvízforrást borkútnak nevezik. Boristent az embereknek életet adó víz isteneként tisztelték.

Hérodotosznál találjuk meg először a történelemben Szkítia földrajzi ismertetését. Epp Dareiosz hadjárata kapcsán ismerteti Hérodotosz a szkíta földet és az e földet átszelő folyamokat, folyókat. Szkítia legnagyobb folyama az

Istros (melyet ma Dunának ismerünk). Szkítaföldön öt folyó folyik keresztül, mégpedig, aminek a szkíta neve Porata, mely folyót ma Prut néven ismerjük, de szintén figyelemreméltó az is, hogy Erdély legnagyobb folyóját, a Marost már ő is említi, mégpedig Maris néven. Pruttól nyugatra a Szeret folyó folyik, melynek megnevezését is csak mi magyarok értjük Isten igazából, hiszen az egyik legszebb szavunkról van szó. Azt is megtudjuk tőle, hogy Erdély lakói a dákok és az agathyrsek, akik mindnyájan szkíták. Sztrabón (i. e. 63 –23) Geographika című művében a II. könyv V. fejezet, 8. pontjában olvasható, hogy a Borysthenésen (Boristen, Dnyeper) túl az ismert szkíták közül a legmesszebb a roxolánok laknak. A roxolánoktól délebbre a Maióti föltt lakó sazuomaták és szkíták laknak, akiknek az országa egészen a keleti szkítáig terjed. A XI. könyv VIII. fejezet, 2. pontjában viszont azt olvashatjuk, hogy a szkíták többségét a Kaszpi-tengertől kezdve daáknak (dák, daha, avar) nevezik, s tőlük inkább keletre lakókat massagetáknak és szkákknak, a többieket pedig közösen szkítáknak, bár mind-egyiknek van saját neve is. Ezért is mosolyogva olvashatja a mai magyar ember, hogy Nicolae Ceausescu nagyravágó és österemtő buzgalmában Kolozsvár városát Napoca jelzővel is illette, de ha tudta volna a szegény műveletlen cipészinas, hogy a dákok ez egyik városukat épp Napkő néven nevezték, vagy a fővárosuknak Szármiszegehdháza (Sarmisegetuza) nevet adtak, akkor bizonyára nem erőltette volna a Kolozsvár (Cluj) városnév mellett a Napoca (Napkő) nevet is.

Hérodotosz Dárius perzsa királyról írja, hogy az, miután a szkíták királya, Idanthysos visszautasította leányát hozzáadni feleségül, eldöntötte, hogy hadseregével megtámadja a szkítákat. Kr.e. 513-ban Dárius perzsa király 700-800 ezer katonájával a görög Mandroklész mérnök által tervezett hajóhídon kelt át a Boszporuszon, majd leigázta a trákokat és gétákat. Ezt követően Dárius átkelt az Isteren (Duna), és behatolt az európai szkíták földjére. Eközben a szkíták három királya, *Idanthysos*, *Skopas* és *Taxak*, tanácskozást tartott, és látva az ellenük törekvő perzsa sereg iszonyú erejét és tömegét, eldöntötték, hogy nyílt csatában nem ütköznek meg Dárius seregével, hanem lassanként visszavonulva, a nyájukat tovább hajtják, a kutakat és a forrásokat betemetik, a füvet pedig felégetik. Terveik szerint a szkíták legelőszőr is a gyermekeket és nőket szekereken s minden nélkülözhető marháikat jó eleve észak felé útnak indították; a

szkíta előcsapat pedig, mely a legjobb lovasokból állott, az Ister felé a perzsák táborához egy napi távolságra előrenyomult, s itt a föld terményeit pusztítva táborot ütött. (*Idanthyrsos* nevénél érdemes néhány magyar kutató szerint az Ott-hontörzsről névre is felfigyelni.) A szkíták folyamatosan zaklatták a perzsa sereget, rajtaütésszerűen megtámadták a perzsákat, majd visszavonultak. A perzsák először kelet irányába támadták a szkítákat, de Dárius meggondolta magát és a Kárpát-medence irányába vezette a seregét. Ott azonban a szkíták hasonló taktikát alkalmazva, sokáig nem ütköztek meg a perzsák seregével. A szkíta hadviselés nemcsak, hogy fogyasztotta a perzsa sereget, de rendkívüli módon bosszantó is volt Dáriusra nézve, aki a szkíták királyához, Idanthyrsoshoz egy lovasat küldött, hogy ne kóboroljon össze-vissza a szkíta sereg, hanem ha erős, akkor harcoljon, de ha gyenge, akkor adja meg magát és szolgálai ajándékkul hozzon földet és vizet, Dáriusnak mint királyának.

A szkíták királya, megharagudva a megalázó ajánlaton, egy lovasból egy íjat küldött Dáriusnak és azt kérte, hogy mivel a szkítáknál egy erős íj felajzása a vitézség jele, ennek erejéhez mérjék népeik vitézségét is. Kiderült, hogy a szkíta király íja erősebb volt. Dárius hadserege nagy ínségre jutott, amit megtudtak a szkíták királyai és követek által Dáriusnak ajándékkul küldtek: madarat, egeret, békát és öt nyilat; a perzsák ily magyarázatot adtak az ajándéknak: „*ha nem váltok madarakká, hogy repüljete, egerekké, hogy a föld alá bújjatok, békákká, hogy a mocsárba ugorjatok: nem fogtok, oh perzsák, nyilaink elől hazatérhetni.*” A szkíták egyik királya, Scopas hadtestével átkelt az Isteren a hidat őrző jónokhoz és ezzel elvágta a perzsák visszavonulási útját. A többiek pedig elhatározták, hogy ezentúl a perzsákat vagy éjjel, vagy étkezés ideje alatt fogják támadásaikkal nyugtalanítani. Az ellátási gondokkal küszködő perzsa seregnek, 80 000 fős veszteség mellett, vissza kellett vonulnia Európából.¹³

Hogy egyáltalán mi közünk van nekünk magyaroknak a szkítákhoz? Érdemes idézni az István királynak koronát küldő II. Szilveszter pápa egyik leveléből. III. Otto német császárnak ezt írta: „*Mienk, mienk a római birodalom. Erőt ad gyümölcsben Itália, katonát adó Gallia és Germánia, s nem hiányzik nálunk a szkithák hatalmas királya sem.*”¹⁴

A szkíta, hun, avar, magyar folytonosság megkérdőjelezői főleg az 1848-1849-es szabadságharcunk leverése után sza-

porodnak el. Hunfalvy János és Budenz Josef által elindított történelmi iskola hatalmi segédlettel egyre nagyobb támogatást kapott. Az elméletüknek meg nem felelő részeket képesek kihagyni az ókori írók, így Hérodotosz műveiből is. Érdemes belelapozni az Országos Széchényi Könyvtár digitalizált gyűjteményébe, a MEK-be. Nem meglepő, hogy Hérodotosz műveiből is épp azt a részt hagyják ki, amelyben az leírja a perzsák és a szkíták harcait a Kárpát-medencében. Szerencsére a digitális világ jóvoltából Hérodotosz teljes művét is el tudja olvasni az érdeklődő olvasó.

Ennél többet tulajdonképpen nem is akartam írni erről a kérdésről, hiszen az 1850-től kezdődő magyarellenos történelemírás könyvtárakat tölt ki, de miután kezembe került a BBC History – a világtörténelmi magazin – 2015. decemberi száma, mégis kénytelen vagyok bővebben többet írni erről. Az említett folyóiratban Fodor István olyan jelzőkkel illeti e kérdés kutatóit, ami minden rendes magyar emberben megütközést kelt. Írásának elejét az alábbi mondatokkal kezdi: „*Szeptember 20-án mutatták be az Uránia Filmszínházban a 20. századi magyar régésztudomány emblemikus alakjáról, László Gyuláról készült kétrészes portréfilmet (Áldom a Teremtőt). Nagy sajnálatunkra azonban a film alkotói – az őstörténeti dilettantizmus harcos képviselői – nem hű képet, hanem erősen hamisított torzképet faragtak a jeles művészről és tudósról, azt sulykolván a nézőbe, hogy László Gyula is a táborukba tartozott. [...] Igaz, az agg mesterrel azt a kedvenc rögeszméjüket is kimondatták, hogy népünk eredete nem az uráli és finnugor őshazában veszi kezdetét, hanem a szittyá és hun ősködből.*”¹⁵ A magyarellenos fejtegetésből többet nem is idézek, hanem átadom a szót magának László Gyulának, az általam nagyra becsült székely történésznek: „*A magyar származástudatban, krónikáink nyomán, Árpád magyarjain és a hunokon kívül csak a szkíták éltek elevenen >>szittyá<< néven. A magyar őskronikák éppen úgy róluk zengtek, akár csak a század elején az elemisták éneke: [...] Mert igaz ugyan, hogy Anonymus, sőt az őt megelőző XI. századi Gesta Szkítia leírását s talán szkíta és a magyar rokonság gondolatát nyugati világkrónikákból másolta ki, amelyekben még az arany-ezüst-drágakő gazdagság is szó szerint benne volt, de nyilván nem tette volna, ha a magyar gondolkodásban nem élt volna a szkíta ősök hite. [...] Talán még másvalami is a szkítákkal való kapcsolatra mutat: nyelvünkben ugyanis fellelhető egy fontos >>iráni szóréteg<<, és ma már többé-kevésbé bizonyos, hogy a magyar nyelvbe éppen a szkítáktól kerültek ezek a szavak. Íme néhány közülük: tehén, tej, nemez, hús, szekér, vászon, özvegy, tűz, ezer, ing, és kard. Hérodotosz, aki Kr. e. 450 táján járt szkíta földön, IV. könyvében részletesen leírja szkíták életét. Több görög s római szerző műve is említi, hogy nagy állattartók s egyben földművesek voltak.*”¹⁶

Érdemes felfigyelni az eskütevési szokás hasonlóságára a szkíták és a magyarok között: „*Esküt a következőképpen tesznek egymásnak a szkithák. Az eskütevők megsúrnak magukat árral, vagy kis sebet vágnak törrel, és vérüket egy nagy agyacsészében borral keverik. A csészébe ekkor kardot, nyílveesszőt, harci bárdot és lándzsát mártanak, majd a szerződést kötő felek elmondják az esküformát és megisszák a vért, amelybe néhány tekintélyes férfi belekóstol.*”¹⁸

Hérodotosz nem csak hallomás után állítja, amiket ír, hanem az alábbi sorokból az is kiderül, hogy közvetlen tapaszt-

talását is rögzítette: „A Szkütha nép nagyságáról nem sikerült pontos értesüléseket szerezni, s hogy hányan vannak.[...] Valamit azonban tulajdon szememmel láttam. Van a Boriszthenész és a Hüpanisz között egy Exampiosz nevű vidék [...] nos ezen a vidéken áll egy bronzedény, amely hatszor akkora, mint Pauszaniásznak, Kletonbrosz fiának fogadalmi ajándéka a Pontosz torkolatánál.”¹⁹

Werbőczy István az 1500-as évek elején magyarországi jogszokásokból összegyűjtött törvénykönyve, mely Tripartitum néven ismert, igen figyelemreméltó megállapítást tartalmaz: „Sunt praeterea Transylvanis in partibus Scythuli, nobiles privilegiati, ab Schytico populo, in primo eorum ingressu in Pannoniam propagati, quos nos corrupto quodam vocabulo Siculos appellamus;” vagyis „Vannak azonkívül az erdélyi részeken schytulok, kiváltságos nemesek; kik a scytha néptől, ennek Pannoniába lett első bejövetelekor származtak és kiket mi rontott szóval siculoknak, magyarul székeleyeknek nevezünk; teljesen különböző törvénnyel és szokással élők, a hadi dolgokban nagyon jártasok;”²⁰

Nem is kérdőjelezte meg krónikáinkat a történészek túlnyomó többsége egészen az 1850-es évekig. A mostani ú.n. mérvadó történészek legelőször is arra kellene gondoljanak, hogy 1850-ben és az azt követő években keletkezett „művek” milyen megfontolásból, milyen politikai nyomásra vagy sugallatra íródtak. A magyarság intézményes befekettése épp ezekben az években indul meg, és sajnálatos módon a mai napig tart. Tehát csak azt tudom javasolni minden magyar gondolkodónak, hogy krónikáinkat olvassa újra. Sokan kigyót-békát dobálnak Bakay Kornélra sarkos megfogalmazásai miatt, ennek ellenére megfontolandónak tartom mondatait. „Krónikáink egészen mást mondanak a magyar nép eredetéről, mint a nyelvtudomány. Krónikáink nyilvánvalóan sokat merítettek a néphagyományból. A magyar krónikák, mint dicső ősokról írnak a szkítákról és a hunokról s ez egyértelműen azt jelenti, hogy igenis volt saját ősi hun hagyományunk, hiszen a nyugatiaknak elítélő, negatív képük és emléküik volt a hunokról.”²¹

A magyar krónikák olvasását javaslom a szkíta, hun, magyar folytonosság vizsgálatakor, de a hozzá fűzött jegyzeteket, magyarázkodásokat illetően érdemes kritikus szemmel nézni, ugyanis nem minden esetben fűznek korrekt magyarázatot krónikáink szövegéhez. Szerencsére találunk a történészeknél is megszívlelendő gondolatokat, melyre példa Bakay Kornél jó néhány írása. „A legújabb kutatások

alapján most már tudományos körökben is felvethető, hogy a magyar nyelvű népcsoportok első Kárpát-medencei megjelenése sokkal régebbi, mint az avarok vagy a IX. század második fele. Amennyiben helytállónak bizonyul, hogy az őskor óta éltek itt a magyart ősnelyként beszélő népcsoportok (40 ezer évvel ezelőtti időről van szó!), akkor a Kárpát-medence magyar eredetű toponímiája megalapozottá válik, és feleletet kapunk arra a kérdésre is: a szkíták, a húnok, az avarok, és a magyarok miért csak a Kárpát-medencét vették birtokba, s miért nem telepedtek meg nyugatabbra, holott katonai erejük-nél fogva ezt bátran megtehették volna. [...] Ehhez vegyük hozzá Ammianus Marcellinus híres és eléggé ismert adatát a szármatakról, akik mérgükben azt kiáltották oda a császárnak. hogy >>marha, marha<<! A Róma története 19. könyv 11. fejezetének ez a részlete így szól: Constantinus császár szótátot kívánt intézni a szármata limigansakhoz, tolmácson keresztül, amikor a császár megjelenve az emelvényen és barátságos hangon éppen megszólalni készült.... egyikük éktelen haragra lobbánva az emelvény felé hajította a csizmáját és ezt kiáltotta: marha, marha!, ami náluk csatakiáltásként hangzik.”²²

Az erdélyi agathürszoszok és az alföldi szigünnák Hérodotosz által is említett népe mellett, a Kárpát-medencében számtalan szkítakori lelet került elő. Meg lehet említeni a Mezőkeresztes melletti zöldhalompusztai fejedelmi sírt vagy a tápiószentmártoni aranszarvast. E csodaszép aranszarvasok mellett számtalan szkíta csengő, csergő is előkerült a Kárpát-medence földjéből.

A szkíták és a magyarok közötti kapcsolatról számtalan szerzőtől idézhettem volna, de a kis eszmefuttatásom végén csak biztatni akarom az olvasót, hogy minél több eredeti magyar és más krónikát olvasson.

Szekeres-Lukács Sándor

Jegyzetek:

- 10.) Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban, 1854, illetve Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó, 2006, 9. old.
- 11.) Arany János: Toldi, Editorg Kiadó, 1992, 62. old.
- 12.) Rokaly József: A Széki-ta, a székelj eredetkérdés tisztázása, Gyergyószentmiklós, 2014. augusztus 18., 664. old
- 13.) Herodotosz, In: Tudományos Gyűjtemény, 1835, Szerkesztő Horvát István, VII-dik vagy júliusi kötet, A Szécsényi Országos Könyvtár Őrzője, A Ts. és Apost. Királyi Főlség engedelmével. Pesten, Trattner J. M. és Károlyi Ist. tulajdona.
- 14.) Sebestyén László: Kézai Simon védelmében, Nap Kiadó, 1997., 253.
- 15.) Fodor István: Rokonaink-e a szkíták? in: BBC History-A világtörténelmi magazin, 2015. december V. évf. 12. szám, 24-27. old.
- 16.) László Gyula: Múltunkról utódainknak, A magyar föld és a magyar nép őstörténete, Püski, Budapest, 1999, 71-72. old.
- 17.) Hérodotosz: A görög-perzsa háború, Osiris, Budapest, 1998, Fordította: Muraközi Gyula, 282. old.
- 18.) Hérodotosz: A görög-perzsa háború, i.m., 289. old.
- 19.) Hérodotosz: A görög-perzsa háború, i.m., 294. old.
- 20.) Werbőczy István: Tripartitum, a dicsőséges magyar királyság szokásjogának hármaskönyve, Téka könyvkiadó, Bp., 1990., 485 old.,
- 21.) Bakay Kornél: Magyarnak lenni büszke gyönyörűség!, Kráter, Pomáz, 2004., 233. old.
- 22.) Bakay Kornél: i.m., 250. old.

Eleven hagyomány

Gulácsy Irén

(Lázárföld, 1894. szeptember 9. – Budapest, 1945. január 2.)

„Erdélyi emelkedettség kellett hozzá, hogy a történelmi regények reneszánsza éppen a mi hegyeink közül virágozzék ki a leg-erőteljesebb pompájában. Idők távlatában embereket látni, levetőztetni a históriából mindazt, amit a politikus reápatinázott... a mi történelmi regényeink éppen a transzilván lélek erejére támaszkodtak, amikor átértékelték a hosszú nemzedékeken keresztül köztudatba sajtolt egyoldalúságot, mely akkor is a fajnak, akkor is a nemzetnek adott igazat, amikor a fajta vagy nemzet félrevezetői az emberiség ellen kergették harcba a nemzeteiket.”

(Tabéry Géza: Emlékkönyv)

Gulácsy Irén nevét ritkán, vagy egyáltalán nem hallani manapság, ha irodalomról esik szó. Pedig a századfordulón élt író nő értékes életművet hagyott maga után. A múlt század húszas, harmincas éveiben nagy népszerűségnek örvendett. A Marosvécsen létrehozott Helikon-i Társaság alakulásakor báró Kemény János 28 írónak küldött meghívást, köztük Gulácsy Irénnek is. Az **Erdélyi Szépművészeti Céh** 1925-ben indult emlékeztető könyvsorozatában, elsőként P. Gulácsy Irén *Hamueső* című regénye látott napvilágot. Az író nő útja akkoriban a siker útja volt, ám 1945-ben, Budapest ostroma idején bekövetkezett halála után, többet nem esett szó róla. Műveinek újrakiadása napirendre sem került, a nevével még az irodalom iránt mélyebben érdeklődő olvasó is legfeljebb a nagy irodalomtörténeti szintézisekben, kézikönyvekben vagy egyik-másik irodalomkritikus gyűjteményes kötetében találkozhatott. A *Nyugat* 1925. 19. számában, Schöppflin Aladár többek között így ír a *Hamuesőről*. „Ez a regény elsősorban az anyagánál fogva érdekes. Egy román fennhatóság alá került hajdú magyar falu életét próbálja leírni a nagy fordulat első idejében. Ez mindnyájunkat érdekel. Hogy illeszkedett bele a falusi nép az új helyzetbe? Micsoda változások mentek végbe lelkükben, szociális és gazdasági helyzetükben? Egyének sorsa hogy alakult át a közsors nagy átforgatásában? Illetlenül keveset tudunk az új határokon túl rekedt magyarokról. Örölnünk kell, ha valaki jóhiszemű és részletes képet ad akár csak egy kis zugáról is azoknak a területeknek, melyek el vannak zárva előlünk és mégsem bírunk róluk mint nem hozzátartozókról gondolkodni.”

Őrmezei és gulácsi Gulácsy Irén 1894-ben született, a Szeged melletti Lázárföld-pusztán. Szegeden, felső leányiskolá-

ban és tanítóképzőben tanult. Szinte még gyermekként, 16 éves korában férjhez ment unokabátyjához, erdődi Pálffy Jenőhöz, az Esterházy-uradalmak akkori mérnökéhez, aki előbb Dombóvárott, majd Kismartonban dolgozott. Később Szegeden éltek férjével együtt – akit rendszeresen elkísért munkáihoz, így az évek során megismerte a Hanság pusztáin élők világát. Közben zenét és festészetet is tanult. Az I. világháború után férjének meg kellett válnia akkor már központi főmérnöki állásától, s 1914-ben Nagyváradra költöztek, ahol a római katolikus káptalan főmérnöke lett. Gulácsy itt kezdett írni a Váradon meginduló **Magyar Szóban**, ahol első novellája a *Félre az útból* címmel jelent meg. Később a

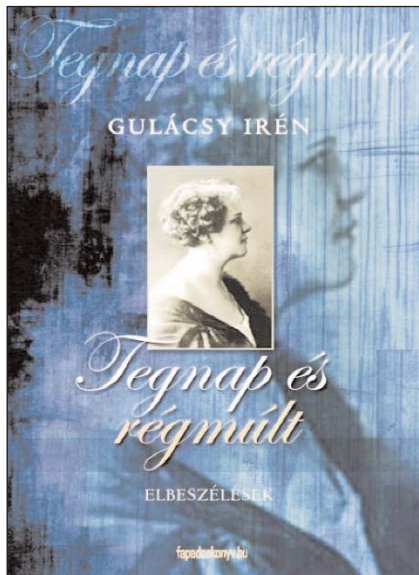
Tavaszi című folyóiratba is küldött írásokat. Ezek voltak az első megszólalásai. 1919-ben a **Nagyvárad** c. napilap belső munkatársa lett. Cikkeket írt a **Pásztortűz**, a **Genius**, a **Brassói Lapok**, a **Keleti Újság** és az **Ellenzék**, valamint a **Napkelet** című kisebbségi lapokba, folyóiratokba. A marosvásárhelyi, dr. Osvát Kálmán alapította és általa szerkesztett **Zord Idő** című folyóirat pályázatára nyújtotta be első regényét, a *Förgeteg*-et, amellyel pályadíjat nyert. Ettől kezdve novellákat, regényeket és színdarabokat is írt. A nagyváradi és a kolozsvári színház több színművét mutatja be 1923 és 1925 között. 1924-ben, *Napáldozat* című színművével megnyeri a kolozsvári színház drámapályázatát. 1923-ban tagjává választja az EIT, 1926-ban a KZST. Magyarországra való átte-

lepülése után 1929-ben elnyeri az MTA Péczely-díját, majd Budapest Székesfőváros Kazinczy- és a Petőfi-társaság Jókai-nagydíját. Budapestről is élő kapcsolatban maradt a romániai magyar irodalommal.

1925-ben férje súlyosan megbetegedett, megrokkant, munkaképtelenné vált, így a család fenntartása a fiatal írónőre hárult. Atyai módon pártfogolta őket Benedek Elek, akihez Gulácsy számos levelet írt, s ezekből kirajzolódik az író nő mindennapjainak nehéz küzdelme: a tolókkocsiba kényszerült, ágyban fekvő, beteg férjének gondozása mellett az egzisztencia fenntartása. Nem pusztán életrajzi adalékként iktattam be alább Benedek Elek levelét, hanem a következtetésért, amelyet belőle Várkonyi Nándor *Az újabb magyar irodalom* c. írásában levon. „Hősies élet ez, s ebből megérthetjük, miért vált Gulácsy műveinek főmotívumává az emberfeletti hősiesség... Már első munkáiban megüt a robusztus, túlduzzadó erejű ábrázolás, a frenetikus, halmozott cselekvés s a hajszolt nyelvi tömörség, a lázas, magasfokú élet...ami

a *Fekete völgyekben* aztán széles történelmi távlatok közé emelkedik.”

A „nagy mesemondó” így ír Gulácsyról: „Délelőtt, miután férjét felöltöztette, tolókoksin a hálószobából a dolgozó-ebédlőbe tolta, onnét a díványra emelte, olvasnivalóval ellátta, a háztartási dolgát elintézte, regényt vagy színművet írt délig. Ebéd után sietett a redakcióba: itt szerzi meg kettőjük mindennapiját, s a nappali ápolónő fizetését. Hangsúlyozom: a nappaliét, mert éjjel ő az ápolónő. Bizony mondom, az ő szerelme, az ő türelmessége, az ő gyöngédsége, az ő panasztalan önfeláldozása nem e világból való.” Gulácsy Irén fő műve, a *Fekete völgyek* ilyen körülmények között született, ami a maga idején remekműnek számított. Történelmi regény, amely színes, mozgalmas jelenetekben, a szenvedélyek viharzá-

sában kelti életre Ulászló, II. Lajos és Zápolya János korát, Dózsa György parasztháborúját, a mohácsi vész idejét és az 1526 után következő eseményeket. Az író, a kornak újszólván minden jelentős személyét fölvonultatja regényében. A történet királyi és prímási udvarokban játszódik, de elvezet főúri palotába és nemesi kúriákba, végvárakba és kolostorokba, a parasztháború csataterére és a mohácsi síkra. Főhőse, a köznemesi származék Czibak Imre váradi püspök és temesi ispán, az egyik „fekete völgy”, nemcsak tanúja, de tevékeny részese is az ország sorsát alakító eseményeknek. A másik „fekete völgy” Tomory Pál kalocsai érsek, a mohácsi csatavesztett sereg vezére. Mindkét főhős történelmi személyiség, s mindkettő élete összefonódik, hogy végül tragikusan végződjék. Az ő példájukba foglalja Gulácsy Irén a történelemnek jelenre is érvényes intelmét: a hazát csak az összefogás tarthatja fenn, a széthulló erők egyesítése, de ehhez mindenkinek át kell mennie a szenvedés és önfeláldozás tisztítótüznén, mert a mártírumban megnemesedett lélekből épülhet a jövő fundamentuma.

1927. február 25-én Gulácsy Irén férje, Pálffy Jenő elhunyt. Az író még egy darabig Nagyváradon élt, aztán átköltözött Kolozsvárra, majd Magyarországra települt. Budapesten a *Singer* és *Wolfner* kiadó szerzője, a *Magyarság*, a *Pesti Hírlap* és az *Új Idők* munkatársa 1928 végén részt vett Budapesten a *Helikon-írók* estélyén, a Zeneakadémia nagytermében, Kemény János, Makkai Sándor, Bánffy Miklós, Berde Mária, Szentimrei Jenő, Tamási Áron, Olosz Lajos, Kós Károly, Bárd Oszkár, Tábéry Géza, Reményik Sándor, Áprily Lajos és Tompa László mellett. Magyarországon is folytatta történelmi tárgyú műveinek sorozatát, ahol regényes korrajzaival nagy közönségikert vívott ki magának. Természetesen, komolyan vette regényírói feladatát, részletes előtanulmányokat végzett. Több mint húszkötetnyi jegyzetanyag

tanúsíthatja szorgalmát, s ezt az adott korra vonatkozó történelmi szakirodalomból való hatalmas ismeretanyagot mind beötvözte regényeibe. Németh László barokkos költőnek tartja, de – mint mondja –, barokkossága nem akadémikus jellegű.

A *Fekete völgyek* a maga idejében hallatlan népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint a negyvenes évek elejéig megért huszonhárom további kiadás. Romantikus, nemzeti elfogultságtól sem mentes történelemszemlélete ellenére, még alkothatott volna a *Fekete völgyekkel* egy sorba állítható regényeket, azonban a *Pax vobis* (1930) és *A kállói kapitány* (1933) már hűvösebb közönségfogadtatásra talált, és kritikai megítélésük sem volt a legkedvezőbb. Későbbi regényei *Nagy Lajos király* (1936), *Jezabel* (1941), a kritikák szerint már csupán áltörténeti, archaizáló nyelvezetük miatt is nehezen élvezhető regényeknek minősültek.

Gulácsy Irén 1945. január 2-án hal meg, amikor a Bemrakparton állomásoztatott, korábban épp az ő javaslatára házuk elöl arrébb tolt, majd felsőbb utasításra ismét a ház elé visszavitt lószerszerelvényt egy orosz tüzérségi gránát becsapódása fölrobbantja. A robbanássorozat több lakóépületet a föld színével tesz egyelővé, többek között azt a házat is, melyben Gulácsy Irén lakik. A Vitéz utca 2. szám alatti ház összes lakója a romok alatt marad. Túlélő nincs. Az azonosítatlan maradványokat közös sírba temetik, síremlékük a Farkasréti temetőben található.

Érdemes-e feltámasztanunk? Érdemes-e lefűjünk könyveiről a port, hogy újra meglevenedjenek hajdani királyok, fejedelmek, főpapok és oligarchák életének eseményei, a rendek küzdelmei, dicső csaták és tragikus bukások? A vég-

letes emberi szenvedélyek: becsvágy, gőg, gyűlölet, áldozatkészség és mártírium megszállottjai? Nem lehet egyértelmű az igen, mint ahogy nem lehet egyértelmű a nem sem. A tisztábban látó utókor úgyszólván csak azt őrzi meg, ami valóban megőrzésre méltó, s hogy talán nincs egyetlen méltatlanul elfeledett író sem...(?) Hiszen Gulácsy nem csak az olvasóközönség kedvence volt, munkásságát kiemelkedő erkölcsi sikerek is övezték. Tekintélyes irodalmi intézmények ítelték neki pályadíjakat, regényei, elbeszélései pedig a két világháború között francia, német, lengyel és olasz fordításokban is megjelentek. Én mindenképp bírom az utókor helyes értéktételeiben.

Összeállította: B. Osvát Ágnes

Gulácsy Irén

LILIOMNYÍLÁS

– A Történelmi miniatűrökből –

Izotának, az öreg dajkának, ugyancsak meggyűlt a gondja Máriával! Amilyen szófogadó, csöndes gyermek volt rendes körülmények között a kislány: ma éppen olyan nyafka és nyűgös. Még húgocskája, az eleven, szösze Hedvig sem tudta fölvidítani, pedig a királylányokat – Nagy Lajos két lánykáját – bensőséges testvéri szeretet fűzte egymáshoz és Hedvig ennek tanujelét is adta, mikor félbehagyta a játékot vőlegényével, Vilmos herceggel, akihez ébredő szívecskéjének egész melegével vonzódott.

Hogy a tízéves Hedvig már menyasszonya volt a nála egy évvel idősebb fiúcskának, ezen abban a korban, mikor 1381-et írtak a levelek aljára: senki sem talált semmi megütközni valót. Főképp nem a királyi családok gyermekeinél, akiknek politikai összeköttetéseit már jóelőre meg kellett szövögetni.

Lajos király mindkét leányára hatalmas európai trónusok várakoztak. Így csak természetes, hogy a tizenkétéstendős Mária – Marenka, ahogy az udvarnál becézték – ugyanúgy gyűrűt viselt az ujján, mint Hedvig. IV. Károly német császár utószülött fiának, Zsigmond markolábnak gyűrűjét. A két úrfi a magyar udvarnál nevelkedett, de míg a szelíd, gyöngédhajlamú Vilmos most is ott kerengett menyasszonykája körül, addig Marenka jegyese – Zsigmond – sehol sem volt látható. A nagyobbacska fiú odafent a palotában, az „urak házában” forgatta már a kupát, ahol ma, a királyi vadászatok befejeztével nagy lakomát adtak.

– Tán ez a baj...! – rácsálta körmeit aggodalmasan a kis Hedvig s az ő határozottabb és erélyesebb módja szerint éppen cselekedetre készült – hogy ezt a kérdést okvetlenül kibogozza és gyámoltalan testvérkéjének kezére járjon –, mikor a csomó egyszercsak magától megoldódott.

Marenka fölvetette barnafürtös fejcskáját.

– Miklós fönn a lakomán lakozik! – mondotta pityergőre görbült szájjal.

– Talán Zsigmondot érted! – buzgólkodott rögtön Buba, ahogy Hedviget nevezték.

Marenka azonban tagadó mozdulatot tett.

– Nem – válaszolt, nála merőben szokatlan határozottsággal. – Jól mondtam! Miklóst akartam mondani. Miklósát!

– De hiszen Zsigmond a vőlegényed!

– Most! – biccentett dacosan Mária barna feje. – Míg el nem csapják! Tudod?

Úgyvalahogy képzelte ezt a kislány, hogy amint Zámbó úr kincstartó az atyja – Bebek György tárnokmester az anyja – és Telegdy Miklós főkomornyík a nagyanyja mellett, ugyanúgy Zsigmond az ő oldalán: jegyes. Jegyesi hivatal viselő személy. De ahogy az urakat alkalomadtán más hivatalnokok váltják fel, hasonlóképp előbb-utóbb bizonyára Zsigmond vőlegényi állása is megszűnik s ő mellé majd más vőlegényt alkalmaznak. Olyat, aki kedves lesz hozzá! Akit ő is szeret! Mint Hedvig Vilmost.

– Hát érted? – vetette föl ragyogó barna szemét. – Egyszer csak elmegy! Haza fog menni császárnak, vagy más valaminek a saját országába! Nem gorombálkodik itt többé velem.

– Hát gorombálkodik? – hökkent meg Hedvig.

– Igen a! – pillantottak búsan a hosszú, barna pillák. – Borsót dug a fülembe, ha a dadus nem látja és léclábúnak, útálatosnak rútul. Én is utálom.

Miklósát bezzeg nem utálta. Sőt egész csudálatos-valami volt, amit iránta érzett. Valami megnevezhetetlen szégyenkezést, de mégis kívánczószt...! Valami megmagyarázhatatlan örömet, ha közelében látta és nyugtalanságot, türelmetlenséget, ha az apródúrfi távolparancsolták tőle az ő lovagi dolgai. Hanem az is igaz, hogy Miklós sohasem ólálkodott borsóval a füle körül! Tizennégy esztendejének kamaszkodásait fékfogta mellette, sőt a nyáron egymaga több pillangót fogott neki, mint ahány ujjacskája van a két kezén! Marenka szerint már csak ezért is a legtöbb érdemmel bírt a remélhetőleg mentől előbb megüresedő jegyesi állásra, nem szólva arról, hogy a fiú is olyan furcsa, meleg, éhfarkas szemekkel nézett mindig rá, ahogy senki rajta kívül. Ilyenkor mindig elpirult, mint a pünkösdi rózsza és olyan mély bókot csapott, hogy a földet söpörte kalapjának struccollaival.

– Így ni! – írt Marenka egy széles kört és Buba a szakértő megelégedésével bólintott.

– Az már szép!

A lehető legtermészetesebbnek találta mind a hallottakat s ugyanilyen egyszerűnek, világosnak látta most már a teendőit is.

– Ide figyelj – súgta meleg gyermekszájával. – Parancsolj dolgot Izotának, szökjél meg tőle s légy egy óra multán a várkertben. Nem a felsőben! Az alsóban! Ahol nyáron az a sok fekete csiga mász...

– Házatlan! – ragyogott föl Marenka szeme.

– Az – eresztett egy kis tokát Hedvig és pártfogói szerepében büszkén bólogatott.

– Bízd ránk Vilmost, majd eligazítjuk! Zsigmond csak hadd forgassa a kupát, míg majd felköszönnek neki!

Hogy csinálta, hogy nem a leendő lengyel királynő, azt Magyarország jövődó királynője egyelőre persze nem tudhatta. De tény, Hedviget rövidesen egy udvari milessel lehetett élénk tanakodásban látni és hogy Miklós valóban ott volt a megbeszél helyen.

Nemcsak beváltotta ígérteit a testvére! Hanem éppen abból kerekedett a baj, hogy túlságosan is beváltotta! Három Miatyánknyi idő sem telt bele s Miklós máris a kertben sétált és ő maga is boldogan a nemremélt együttléttől, várni kezdte a kis hajadont, aki egy idő óta határozottan sokkal több helyet foglalt el fiúi szívében, mint a teknősbékája, Mátyásmadara és Muki, az agár, melyek pedig mostanáig vetélytársak nélkül uralkodtak ott.

– Mit bánom őket! – döntött. – Kinőttem belőlük. Ez már az a nagyrament állapot, ami titokkal jár...

Ábrándosan füttyűrészelt s mélyebben meggondolva, hogy ezúttal igazán olyan titkos ténykedést művel, aminél később lovaggá és férfiúvá semmi sem tehetné – s hogy ez itt most a legvalóságosabb szerelem, amiről az énekmondó inasok csak fölakadt szemmel tudnak históriázni: egész odalett a büszkeségtől. De mikor meg éppenséggel az jutott eszébe, hogy ez a gyönyörű férfiú, lovagi és szerelembeli állapot pontosan egy királylánnyal kapcsolatban szakadt a nyakába, kezdte erőtlennek érezni ennyi dicsőség hurcolására a lábát.

Lebocsátkozott egy útmenti kőre és csöndesen lihegett.

– Domina, – próbálta a humanista versíró uraktól ellesett pátozzsal – persze csak úgy befelé – Domina, fön ségedé a fejem és kardom.

Szünetet tartott s figyelt.

Vajjon hogy hat ez a vallomás? Mert vallomást tenni okvetlen kell! Azt határozottan tudta. Csáky Pista nemrég mátkásodott és ott is volt vallomás! A szüleinél is, ahogy egyszer óha-

tatlanul elleste, mikor a nagyok az asztal fölött tréfálkoztak.

– Domina, Domina – kezdte előlről, de nem vette végig.

Megrázta a fejét.

– Nem lesz jó, - gondolta. – „Fejem” és „Kardom”: az tulajdonképpen ugyanaz. Amire magister Colomanus azt szokta mondani, hogy: „*pleonasmus*”.

– Ejnye-ejnye!

– „Erőm és életem!”

Megint fejrázás lett a dologból. (Itt is ugyanaz a baj!)

Hogy jobban összeszedhesse a figyelmét, újra kezdte a szemlehungyást.

– Domina, Domina – mormolt –, szívem és kardom fönsegedé – ó dicső hölgy!

„Dicső hölgy...!”

Ez határozottan gálánsan csengett! Illőbb szavakat magister Colomanus sem találhatna! Szív és kard: nem egynemű. Az kettő. Kettővel multiplikálva: az négy. Négyeszer négy: egyenlő tizenhat. És ötször...

De itt nem következett semmi. A tétova zsongás megszűnt. Az úrfi álla leesett. A fiatalságnak azzal az ájulásszerű álmával, aminek nincs szüksége holmi átmenetekre: egyik percről a másik pillanatra... aludt. S oly mély eszméletlenséggel aludt, hogy még az sem rázta föl, mikor mindinkább hanyatló feje hátracsuklott, egésznap vadászatban kifáradt tagjai lehulltak s ő azon lovagi és hősszerelmes minőségében elterült a puha őszi avaron.

Soha gyöngédebb ágyban nem feküdt, soha gyönyörűbb álmot nem látott ennél! Marenkát látta nagynek, királynői díszben, egy szép lilomot – Anjou lilomot – fogva egyik kezében. Nagy volt ő is, merő-aranyos vértzet pompázott daliás termetén s tenyerével segített tartani azt a nehéz országmát, melynek súlyától a másik gyöngéd kezecke megroskadt egy kicsit. Egyszer az ő kezéből is ki akart gördülni a huncut országalma! Hanem akkor meg ott volt Marenka keze s ők csak összenéztek és boldogan nevettek.

Ha tudta volna, hogy milyen közel van ezalatt a valóságban is álmai tündéréhez! Mekkora szökött, milyen kiáltott volna! Így azonban csak feküdt tovább és hagyta lebecsátva szemének sötét pillangóit.

Marenkának nagyon tetszetek ezek a bársonyos pillangók. Tetszetek azok a fényes, csigás fürtök, az álmában is finom és nemes arc – az a lecsukott száj. De azért... valahogy nem így képzelte az egészet. Úgy képzelte ő, mint Vilmoséknál, hogy az ember majd megfogja egymás kezét, nézi majd egymást és az embernek majd megmondják, hogy tulajdonképpen nem is olyan léclábú csúf és kiállhatatlan portéka, amilyennek Zsigmond szokta őt gúnyolni, hanem ellenkezőleg! Gyönyörű és fölséges kegyosztó lény, akinek egyetlen intésére halált halni is öröm... Hát így valahogy...

Csakhogy ebből többé semmi sem lesz! Semmi beszéd, semmi kézfogás, semmi jó, belső melegség, önmagának egy másik drága szempáron át való megkedvelése. Mindezeket már elrabolta az álom. A kis pajtás alszik és ő – Marenka – dehogy költené fel! Dehogy riogatná, dehogy szégyenitené! Tudja ő azt, hogy rossz az ilyesmi, - olyanokról, mikor szeszélyes királyi anyjának rossz napja jár, - undok álomzacskónak pirongatja őt, sőt néha az is eszébe jut, hogy az ilyen leendő királynőnek, mint ő meg Hedvig: tulajdonképpen már a nappal kellene fölserdülniük, vagy talán egyáltalán nem is aludniuk...

Visszabocsátotta hát a kezét, mellyel szinte megérintette volna a lassan pihegő dolmánykát és költögetés helyett megtörtülte a szemét. Két nagy, fényes könnyesepp üldögélt abban, s mialatt a keskeny kis gyermekáll búsán megvonaglott, le is uta-

zott szépen az a két forró gyöngy oda, Miklóská bársonypillangóira.

Mária lehajolt és olyan vággyal, amelynek parancsszavát nem bírta egészen elfojtani: odanyomta édes, könnyes, csalódott gyermekszáját a Miklós szűztiszta homlokára.

– Aludj! – suttogetta. – Azért én nem haragszom...

Dehogy haragudott! Csak a szívecskéje fájt. Olyan különösen fájt, hogy sohasem érzett effélet, még verésekor sem. Ez egész másfajta fájás volt. Talán még nagyobb, mint amaz, de ugyanakkor édes is. Az ébredő nő első, titokzatos, szent fájdalma, - sok-sok utána jövőnek hírnöke.

A hold kibújt a felhőtárisznyák szakadásain. Letűzött szelíd ezüstpermetegesen. Marenka még mindig állt és nézett. Csak mikor a vén dajka aggodalmas kiáltozásait a távolból meghallotta: ébredt ki a révedezéséből. Gyorsan letörtülte a könnyeit és körülnézett, hogy mégis hát: hogy hagyhatná valami jelét az ittjársának?! Hogy ha már a szemével nem is, de legalább a gondolatával találkozzék majd kedves pajtásának.

Kicsit távolabb egy gyöngy mogyorócsere állongott a várkereti út szélén, didergőn, magányosan. A szél megcibálhatta, mert oldalán félig letörtén csüggött lefelé egy kis lombcsokor.

Azonnal feléje indult. Leszabadította a vihartört gallyat és leguggolt Miklós mellé. Odaszúrta a jelt a kezeügyébe.

A kiáltás közben egyre közelebről hallatszott. Nem vot többé veszíteni való idő. Annyi csupán, míg az ember megbor-zong a hűvösfuallatú őszalkonyi szélről, - míg eszébe jut, hogy az alvó még jobban megsínyli a hideget s míg azt a rózsaszín hattyúbőrös subicát... rá lehet hamar teríteni az úrfi vállára. Azzal már futott is Marenka, könnyű lábacskaival, mint a suhanó őz. Kicsit megfaggatták az elveszett subácskájáért, kicsit kikapott a bódorgásáért, - de most már nem bánt semmit. Az a meleg, amit Miklós vállán hagyhatott, cserébe a saját csalódásáért: kárpótolta és megvigasztalta.

Női sorba lépett. És első leckéjét vette abból, amit úgy hívnak, hogy: „*megalkuvás*”... Amit úgy hívnak: „*önfeláldozás*”...

Hajnali napfény keltette fel a fiút. Meg a subica csiklandozó cirógatása. Nagyot tüszentett tőle és felült. S a következő szó-késsel talpon is termett. Egy pillantással látta és értette meg, ami történt. Fájdalmában és szégyenében nem szánt volna felordítani. De a torka összeszorult. Könnyek szöktek a szemébe s az indulat lármás zenebonasága helyett csendesen megöntözték a drága kis mogyoró vesszőt.

*

Ha első asszonyfájdalma volt Marenkának, amit ezen a helyen érzett: Miklós pedig az utolsó gyermekkönyveit hullatta.

Nem fog ez a két nagy barna szem harmatozni, soha többé máttól! Az önvád, a mulasztás tudata: verses vallomásnál is jobban megérlelték a gyermekben a férfit.

*

Míg élt, sem bocsátott meg magának Miklós – Garay Miklós, Magyarország későbbi legnagyobb nádora –, ezért az átaludt tündéralomért, aminél többet nem várhatott Anjou Máriától, Zsigmond király mártírfeleségétől: szerelmének szomorú, korán sírbahanyatlott királynőjétől. De a fa még az ő hosszú életét – hosszú vezeklését – is túlélte. Az háromszáz év múlva is ott pompázott a diósgyőri várkertben és ha reménytelen szerelmesek karcolták bele szívüket, nevüket: érzékenyen, bőségesen, azonnal megcsordult. Csöndben, álmodó suttogással a vén kert fái között: lehet, hogy még mindig... emlékezett.

*Igen, ez csak vers: lim-lom, szép szemét,/ Játék, melyet a halk gyermek, a Vágy/
Faragcsál, s olykor lustán félbehágy,/S merengni húnyja álmatag szemét.*

(Tóth Árpád: *Hófehérke*)

130 évvel ezelőtt, 1886. április 14-én született

TÓTH ÁRPÁD, költő

Elégia egy rekettyebokorhoz

Elnyúlok a hegyen, hanyatt a fűbe fekve,
S tömött arany díszét fejem fölé lehajtja
A csónakos virágú, karcsú szelíd rekettye,
Sok, sok ringó virág, száz apró légi sajka.
S én árva óriásként nézek rájuk, s nehéz
Szívemből, míg felér bús ajkamra a sóhaj,
Vihar már nékik az, váratlan sodrú vész,
S megreszket az egész szelíd arany hajóraj.

Boldog, boldog hajók, vidám lengők a gazdag
Nyárvégi délután nyugalmas kék egén,
Tűrjétek kedvesen, ha sóhajjal riasztgat
A lomha óriás, hisz oly borús szegény.
Tűrjétek kedvesen, ha lelkének komor
Bányáiból a bú vihedere kereng fel,
Ti nem tudjátok azt, mily mondhatatlan nyomor
Aknáit rejti egy ily árva szörny, egy - ember!

Ti ringtok csendesesen, s hűs, ezüst záporok
S a sűrű napsugár forró arany verése
Gond nélkül gazdaguló mélyetekig csorog,
Méz- s illatrakománnyal teljülvén gyenge rése;
Ti súlyos, drágagyöngyként a hajnal harmatát
Gyűjtitek, s nem bolyongtok testetlen kincs után,
Sok lehetetlen vágnak keresni gyarmatát
Az öntudat nem űz, a konok kapitány.

Én is hajó vagyok, de melynek minden ízét
A kínok vasszőge szorítja össze testté,
S melyet a vad hajós örült utakra visz szét,
Nem hagyva lágy öbölben ringatni bűját restté,
Bár fájó szögeit már a léten túli lét
Titkos mágnes hegyének szelíd deleje vonzza:
A néma szirteken békén omolni szét
S nem lenni zord utak hörgő és horzsolt roncsa.

És hát a többiek?... a testvér-emberek,
E hányódó, törött vagy undok, kapzsi bárkák,
Kiket komisz vitorlák, vagy bús vértengerek
Rettentő sodra visz: kalózkod s könnyes árvák
Ó a vér s könny modern özönvizébe vetve
Mily szörnyű sors a sok szegény emberhajóé:
Tán mind elpusztulunk, s nincs, nincs közöttünk egy se
Kit boldog Ararát várhatna, tiszta Noé.

Tán mind elpusztulunk, s az elcsitult világon
Csak miriád virág szelíd sajkája leng:
Szivárvány lenn a fűben, szivárvány fenn az ágon,
Egy néma ünnepély, ember-utáni csend,
Egy boldog remegés, és felpiheg sóhajtvá
A fájó ósanyag: immár a kinnak vége!
S reszketve megnyílik egy lóbusz szűzi ajka
S kileng a boldog légbe a hósín szárnyú Béke.

BALÁZS FERENC meséi egy lányhoz, akit nagyon szeretett

(Nagyobb gyerekeknek és felnőtteknek)

A toll meséje Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy leány. Ennek a leánynak volt egy íróasztala, s az íróasztalon egy tolla. Ott hevert a toll valahol a beszáradt tinta közelében. A leány nem szerette a tollat addig, amíg szerelmes nem lett. Nem törődött vele. Észre sem vette. De amikor a tavaszi nap ereje fényességet lopott a szemébe, és vágyakat írt az ajkára, a leány megbékült a tollal, és megszerette a tollat. Néha olyan vörösen kelt föl a nap! Olyan volt a napszem, mint a Szerelem, amiből hiányzik a csók, és vágyja a csókot. A leány belenézett a tűzgolyóba, és tűrt, hogy égesse a szemét a nap. Úgy érezte, mintha a szerelmese nézne reá, és megremegett. Ilyenkor leült az íróasztalához, és kezébe vette a kis fekete tollat. Megmártotta a tintába, és írni kezdett. Minden szerelem naplóval kezdődik. – Ma találkoztunk, és megtudtam, hogy ő is szeret – barázdálta néha a sorokat a toll, és érezte, hogy valami megvonaglik a leány szívében. Akkor születtek meg az örömkönnök. – Meghalnék, ha nem szeretne – feketültek meg máskor a betűk a fehér papíron. És a toll akkor azt érezte, hogy a leány szívébe belehasít valami. Csak egyet nem írt soha a toll. Levelet. Mikor végigsimogatta a kék erezetű halvány papírt, megborzongott, és nem engedte, hogy a leány vele írja meg a szívéből feltörő, simogató, meleg szavakat. A leány sohasem írt levelet azzal a tollal. Mikor maga elé tette a levélpapírt, mindig kicserélte azt a tollszemet új, hideg, büszke, fényes, idegen tollszemmel. November 25-én.

Az árvácskavirág meséje Az árvácskavirág nagyon várta a napsugár üzenetét. Megszokta már, hogy a reggeli szellővel a nap is a fülébe súgjon, s fájt neki, hogy a nap haragos fellegek mögé bújott, és nem gondolt vele. Egy borús reggeli harmat után elküldte az illatát a Naphoz, hogy megkérdezze: – Nap, szeretsz-e még engemet? Az illat föl szállott a levegőbe, de kőszá felhők szétsodorták. Az üzenet nem jutott el a Napig. Másnap a színét küldte föl az árvácskavirág a Naphoz. Akkor nedves ködök szállottak a völgyre, és elvették a virág színét... A harmadik nap új bimbó feslett az árvácskatő-

vön, s a kis virág a szerelmét küldte föl a Naphoz. A szerelem áttört a ködök testén, átbújt a fellegek között, és rászállt a Napra. És a fellegek széteszlottak, és a ködök meleg esőkké váltak; a Nap szembetűzően tapadt a kis árvácskavirágra, és a kis árvácskavirág boldog volt.

Az elszáradt szegfű meséje Amikor a leány utána ment, hogy leszakítsa, a szegfű illatosabb volt, mint valaha. A leány nem vette észre, hogy egy árvácskavirág mellől szakítja le. Keblére tűzte, és maga után hívta a fiút. A szegfű visszanézett az árvácskavirágra, s fájdalmas sóhajtások törttek elő a szívéből. – Illatos szegfű – mondta a leány –, jöjjön, és vegye el. A fiú ránézett a szegfűre, és hívta: – Piros virág, vérvörös virág, szerelem virága. A szegfű szerelmes volt az árvácskavirágba. A szegfű nem hallgatott a fiúra. A leány újra megszólalt: – A szájamba veszem a szegfűt, mert onnan nem meri elvenni. Elmeri a szájból venni? A fiú újra hívta a virágot, de a szegfű most sem vette észre a fiút. De a szél meglegette az árvácskavirágot, s elhozta a sóhajtását. A fiú megrészegett az illattól, s nem tudta, mit tesz. Szeretlek – mondta a szemével, s a szemében több szerelem volt, mint a szegfű illatában. A szegfű engedte, hogy elragadják a leány szájából. Csak egy kicsit lett sápadtabb. Mert érezte, hogy a fiú sohasem engedi vissza az árvácskavirághoz. Érezte, hogy sohasem fogja az árvácskavirágot viszontlátni. S azóta egyre sápadt, egyre fehéredett. A fiú kis szalagot kötött reá, s eltette emlékébe. De sohasem engedte hozzá az árvácskavirág illatát. S a szegfű elszáradt, mint az őszi falevél. A legszebb tavaszidőn száradt el a szegfű, mert elszakították a szerelmesétől.

A távolság meséje A fiú, aki olyan nagyon szerette a leányt, egy szürkülő este a nagy fák alatt sétálgatott. Homályos, félénk árnyékok lopóztak a szívébe; a fiú a szürkülő estén a leányra gondolt, akit olyan nagyon szeretett. Még sohasem tartotta a karjaiban, és még sohasem kívánta annyira a csókját, mint azon a szürkülő estén. Amikor lehul-

lott előtte egy korán sárgára száradt falevél, belehasított a szívébe a távollét kínja. Ez a legédesebb szenvedés! Ez a legkeserűbb boldogság! És akkor maga előtt látta szerelmének hatalmas áradását, amint kiömlik a vágyó szemekből, és a szemhatárra ereszkedik. Maga előtt látta a mérhetetlen vizet, a szerelmet. Két partja átérte a végtelenséget. Habbajra fellegek ereszkedtek le megporlott páracseppekből. S benne úgy összeforrott a két szív, az ő szíve és a leány szíve, mint a bezárult kagyló. Egyek voltak minden távolságon keresztül. Egyek voltak oly elválaszthatatlanul, mint mikor két patak, két találkozó völgy szeméből lecsurgó könnypatak összeomlik. És akkor beledöbbsent a szívébe a kérdés: Miért köt minket kétfelé két különágazó sors, ha olyannyira egyek vagyunk? Ez volt a kérdés, mely a vihart hozta a völgyek fölé. A patakok megdagadtak, és kiléptek medrükből. Haragvó, szennyes hullámokkal söpörték végig a partokat, és iszappal hordták meg a rétet. De a két összeömlött patak akkor érezte meg, hogy őket a vihar még szorosabban összefűzi, mint a mosolygó nap.

Az erős ember meséje A fiúnak egyszer eszébe jutott, hogy erős akaratú, vashól öntött, acélra kovácsolt emberek le tudják győzni magukban a szerelmet. Mert az erős embereknek a szívük is kemény. S a szerelem csak a gyöngye szívűek fölé hatalmas és nagy úr. Elment hát az erős emberhez, és megkérdezte: Hogy lehet megölni a szerelmet, erős ember? Az erős ember azt felelte: Napfényre kell hozni, mert a nap-

fény minden szerelmet megöl. Amíg elzárod a levegő és a világosság elől, addig meg nem szabadulhatsz tőle. Ki kell űzni a szívből, ahova elrejtette magát, a szájon keresztül a szabad levegőre. Bele kell kiáltani a világba. Hadd koppanjon meg a szavak testén, és nyúlják el hosszú mondatokban. Csak

így ölheted meg a szerelmet. – Nem tudom megtenni – válaszolta szomorúan a fiú. – Nem tudom napfényre hozni a szerelmemet. Sokkal erősebben beleásta magát a szívembe, mintsem azt én olyan könnyen kiűzhetném. Az erős ember megrázta a fejét, mikor ezeket meghallotta, és azt mondta: – Gyöngye vagy, mint minden szerelmes szívű. De segíteni fogok rajtad, mert nagyon szenvedsz. Felelj a kérdéseimre, amelyekkel a szerelmedet akarom előhívni. A fiú lehajította a fejét, és megadással várta a kérdéseket. Akkor égette a szívét a legkíméletlenebbül a szerelem. – Nagyon szereted? – kérdezte csöndesen az erős ember. – Nagyon szeretem – felelte csöndesen a fiú, és be kellett hunynia a szemét, mert megszéldült. – Úgy szeretem, mint ahogy eddig még soha senkit nem szerettem. Reszketve, remegve, erős kíváncsással. Ahogy a gyermekek szeretnek legelőször. Ahogy az összeroskadtak szeretnek legutoljára. Belekapaszkodva, kétség-

beesetten. Nagyon szeretem, nagyon szeretem. Kis párafelhő sűrűsödött a szája elé. Fehér, tiszta páracseppekből. Az volt a szerelme, amit az erős ember előhívott a szívéből. De jött a második kérdés: Mást szeret? – és az erős ember belenézett a fiú szemébe. – Engem szeret – mondta csöndesen a fiú, és újra be kellett hunynia a szemét. Nagyon szeret engemet. Úgy csüng rajtam, mintha minden pillanat utolsó pillanat volna. Lopva néz reám, és rajtam felejtí a szemét. Nem adja ide a kezét, hogy megsimogassam és megmelegítsem, de amikor az enyémbe felejtí: remegő és forró. Nem engedi a száját, de látom, hogy száraz, és kívánja csókomat. Nagyon szeret, nagyon szeret. – Miért akarod hát megölni szerelmedet, ha te szereted őt, és ő is szeret téged? – kérdezte hirtelen az erős ember, mikor ezeket meghallotta. – Azért, mert olyan tiszta és fehér, hogy még a te kezéd érintésétől is fél? Mert nem adja oda a száját, hogy lehervassza? Hogy nem akar kiégni mámoros pillanatokban? Ezt kérdezte az erős ember, és a fiú nem tudott megfelelni reá. Ez a kérdés még nem tornyosodott soha eléje. Miért akarja megölni szerelmét? Miért akarja? A kis párafelhő gyorsan visszazsaladt a fiú szívébe. A szerelmet nem tudta megölni a napfény.

A közelség meséje A fiú tudományokkal foglalkozott, és néha keveset gondolt a lányra. Csak akkor reszketett benne a szerelem, amikor levelét kapta, s mikor találkozott vele. Benne a közelség élesztette a tüzet. Mikor az első hó lehullott, azt kérdezték tőle a szállongó hópelyhek: Nem érzed, hogy hideggé válik a szíved, mikor elfelejtkezel róla? A patak jégtakarója azt kérdezte: Nem félsz attól, hogy elveszíted? A zúzmará azt kérdezte: Mi lesz veled, ha elveszíted? A fiú kezére ültette a szállongó hópelyheket, és ezt válaszolta. Válaszul ezt kérdezte: Miért veszíteném el őt? A zúzmará azt felelte: Mert kevés benned a szerelem. A jégtakaró ezt válaszolta: Mert túlságosan hideg vagy. A fiú végighallgatta a tél gyermekeinek a beszédét, és mosolyogni kezdett. Szomorúan és egykedvűen. Majd azt mondta a tél gyermekeinek: Lehet, hogy elveszítem. De nem azért, mert néha nem gondolok reá. Nem azért, mert hideg a szívem. Hanem azért, mert amikor mellette vagyok, erős bódulással kívánom sőt, és ezt nem titkolom el előle. Azért fogom elveszíteni őt, mert a közelségében nagyon szeretem. A tél nem értette meg a fiút. Ezt a mesét az őszinteség meséjének is el lehetne nevezni. El lehetne nevezni az őszinteség tragédiájának is.

Kellemes, élményekkel teli nyári vakációzást kíván mindannyioknak a szerkesztő néni és továbbra is várja leveleiteket, javaslataitokat az alábbi címre:

B.OSVÁT ÁGNES

540477 Targu Mures Str. Armoniei nr. 22 ap.13 Jud.
Mures ROMANIA Telefon: 0265-249918 és 0365-803670
Mobiltelefon: 0770-173128, 0771-293784

Ábrányi Emil

Él a magyar!

Fessétek bár sötétre a jövőt,
Mondjátok, hogy már torkunkon a kés,
Beszéljete közalgó, hosszú gyászról,
Mély sülyedésről, biztos pusztulásról:
Engem nem ejt meg gyáva csüggedés!
Szentül hiszem, akármit mondjatok,
Hogy a magyar nem vész el s élni fog!

Többet ki küzdött és ki szenvedett?
Hiszen vértenger, temető a múlt!
Vetettek rá halálos szolgaságot,
Irtották szörnyen... ámde a levágott
Törzsek helyén még szebb erdő virult.
Ezért hiszem, akármit mondjatok,
Hogy a magyar nem vész el s élni fog!

Ki a saját pártos dühét kiállta,
Annak nem árthat többé idegen!
Hányszor harsogták kárörömmel: Vége!
S csak arra szolgált minden veresége,
Hogy még kitartóbb, még nagyobb legyen.
Ezért hiszem, akármit mondjatok,
Hogy a magyar nem vész el s élni fog!

Szükség van arra nemzetem, hogy élj!
Mert bár hibád sok s bűnöd sorja nagy,
Van egy erényed, mely fényt vet te rád,
S melyért az Isten mindent megbocsát –
Hogy a szabadság leghűbb véde vagy!
Ezért hiszem, akármit mondjatok,
Hogy a magyar nem vész el s élni fog!

Ha minden nemzet fásultan lemond,
S a szent rajongás mindenütt kiég,
S a büszke jognak minden vára megdől:
A te szabadság-szerető szívedtől
Új lángra gyullad Európa még!
Ezért hiszem, akármit mondjatok,
Hogy a magyar örökre élni fog!

Bízom s hiszek, míg Isten lesz fölöttünk,
Ki trónusán bírói széket ül!
És hogyha minden búra, bajra válik,
Romok között is hirdetem halálíg,
Erős, nagy hittel, rendületlenül:
Legyen bár sorsunk még oly mostoha,
Él a magyar s nem veszhet el soha!

Tisztelt olvasóink!

Előfizetői díj változatlanul: 2000 Ft. belföldre,
Európába 20 EU, a tengeren túlra 30 USD egy évre.

Előfizetni természetesen banki átutalással is lehet,
a következőképpen:

Belföldről: Erdélyi Körök Országos Szövetsége.

Számlaszám: 10918001-00000063-39990003,

UniCredit Bank, Szekszárd.

Külföldi átutalás esetén: Erdélyi Körök Országos
Szövetsége 2200 Monor, Kapisztrán János u. 49.

Számlaszám: 10918001-00000063-39990003. IBAN:

HU34 1091 8001 0000 0063 3999 0003. Bank-kód:

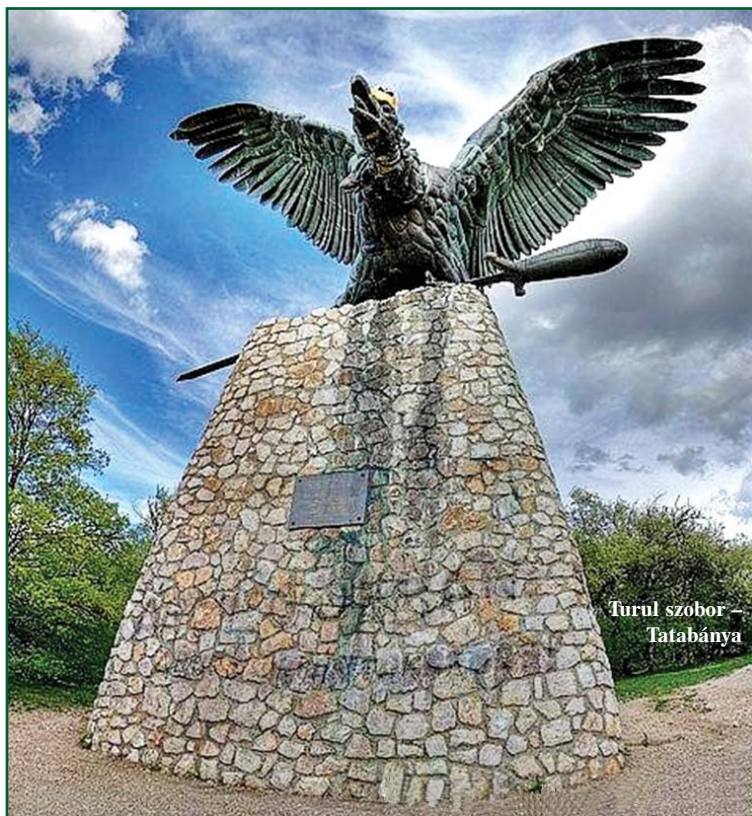
UNICREDIT BANK - SWIFT (BIC): BACXHUHB

Támogatóink listája a 33. oldalon olvasható.

ÁTALVETŐ ONLINE

Lapunk pillanatnyilag 2008-ig visszamenőleg
az interneten a következő címeken olvasható:

www.ekosz.hu, www.erdelyikor.hu.

Turul szobor –
Tatabánya